

sja

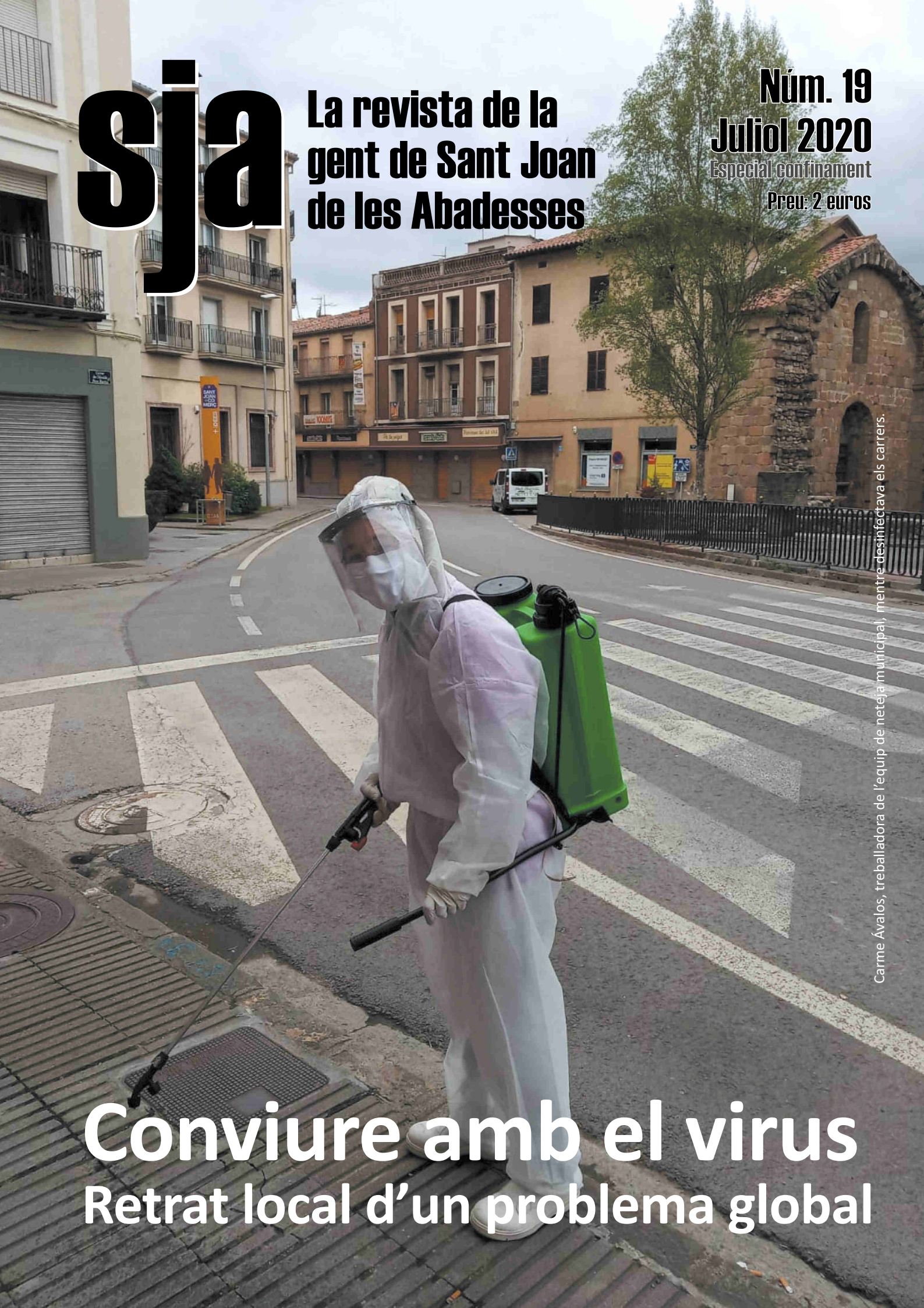
**La revista de la
gent de Sant Joan
de les Abadesses**

Núm. 19

Juliol 2020

Especial confinament

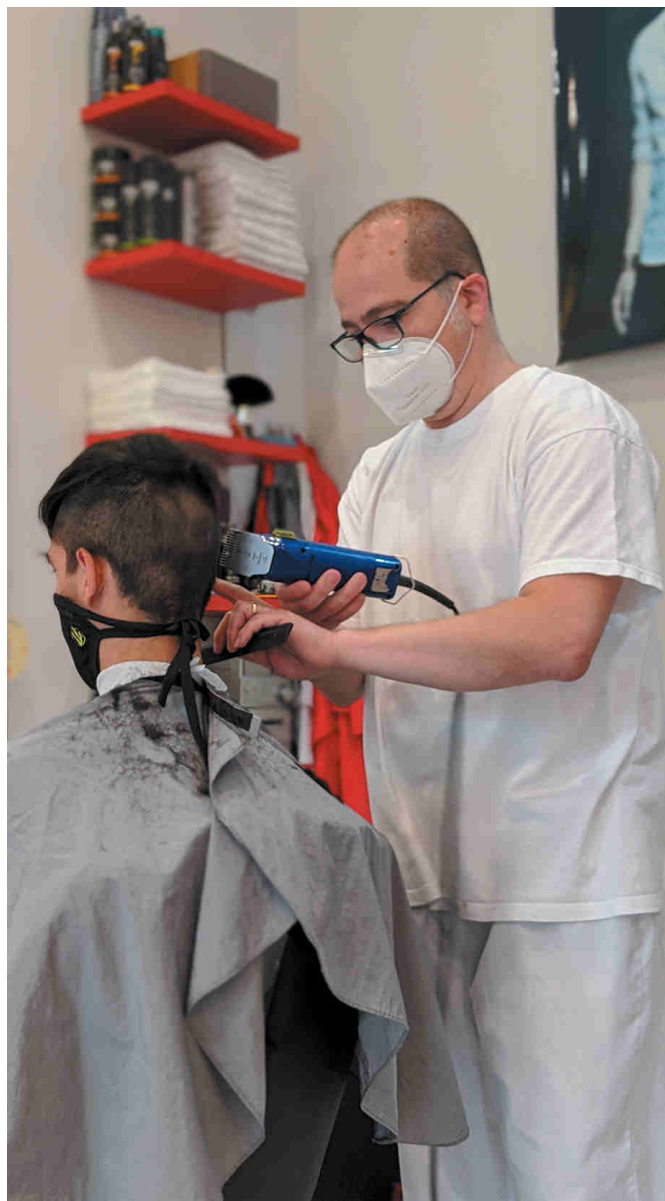
Preu: 2 euros

Carme Ávalos, treballadora de l'equip de neteja municipal, mentre desinfectava els carrers.

Conviure amb el virus
Retrat local d'un problema global

Ara, com fa cent anys

Per a aquest número especial dedicat a la pandèmia que estem vivint, hem volgut il·lustrar aquesta secció amb fotografies que hi fessin referència. La manca d'imatges de com es va viure l'epidèmia de la grip espanyola a Sant Joan ha fet que haguéssim de recórrer a una fotografia d'aquella

època tirada probablement als Estats Units, que pertany a l'arxiu d'Otto Bettmann. Com en aquells anys, comerços i altres oficis han hagut d'extremar les mesures de seguretat. Els barbers, ofici en què per naturalesa hi ha d'haver un contacte proper amb el client, no n'han estat

una excepció. Al costat de la fotografia de 1918, en Víctor Barrera, barber santjoaní, atén un client amb la mascareta posada. Curiosament, en la fotografia del segle passat el client no en porta. La grip espanyola, que es va estendre en plena primera guerra mundial, va causar milions de morts a tot el planeta.

Editorial

Recordeu els enemics de les històries que ens explicaven de petits? N'hi ha que feien por perquè eren descomunals, com el gegant del conte de les mongetes màgiques. D'altres, eren més petits però espantaven per la seva astúcia i ferocitat, com el llop de la caputxeta vermella. Alguns eren petits i insignificants però eren molts, com els rosegadors del flautista d'Hamelín. Però, en tots els casos, eren antagonistes que es podien tocar, que es podien esquivar, enredar, atacar, o ser ofegats al riu guiats per la melodia d'una flauta.

El virus de la Covid-19, l'antagonista que ens ha tocat aquests mesos, però, és invisible. No se'n pot fugir, perquè no es veu, i pot contagiar-nos de la forma més senzilla, convertint-nos en els seus hostes i, a la vegada, en l'enemic dels nostres amics. De moment, només hem après a frenar-lo, i mentre no se'n descobreix la vacuna, el patirem i afectarà el nostre dia a dia, reduint la nostra llibertat i la nostra idiosincràsia social.

És cert que no és la primera vegada en la nostra història que ens enfrontem a un virus com aquest, i per això també repassarem com varen viure els santjoanins i santjoanines la grip espanyola (1918-1920). Si més no, servirà per adonar-nos que seguim aquí, i que ens en varem sortir sense els avenços mèdics que gaudim avui.

Aquesta revista que teniu a les mans vol recollir el testimoni d'aquest moment exacte que hem viscut, a través del relat d'històries personals que ens permetran parlar d'aquesta emergència sanitària, social i econòmica global, des d'un punt de vista local. En aquesta edició, i sabent que la situació ha canviat radicalment d'una setmana a una altra depenent de la fase de desconfinament, hem decidit posar la data exacta en què varen fer-se les entrevistes, per poder entendre les circumstàncies de les respostes. Esperem i desitgem que en la pròxima revista puguem parlar del virus en passat.

El Consell de Redacció

Índex

Abans/ara	2
Opinió: Josep Maria Sebastián.....	4
Opinió: Ricard Villanueva.....	5
Sanitaris al peu del canó	6
La visió de diferents edats.....	10
Quan el coronavirus s'endú una generació de la teva família.....	12
Un adéu en dos temps	15
Acomiadar enmig d'una pandèmia..	16
Ser pares durant el confinament	18
Nòtules	21
L'entramat que ha produït més de 7.000 mascaretes	27
Confinats a la Fundació Emma	28
Ramadà confinat	29
Els infants i el confinament	30
Ensenyar i aprendre durant el confinament	31
Comiat a una nissaga de carnisseres	34
Casa Irene	40
Nous comerços	41
Sant Joan als llibres i discos	44
Quedar-te atrapat fora del país	46
Medi ambient	50
Curiositats	52
Història: Temps d'epidèmies	53

Amb la col.laboració de:

AJUNTAMENT DE
LA BARONAL VILA
DE SANT JOAN DE
LES ABADESSES

Diputació de Girona
221 municipis

Punts de venda de la sja:

Oficina de Turisme

Llibreria Garriga

Dipòsit Legal: GI-407-2011 / Impremta Garriga

sjc no es fa responsable de les opinions dels col.laboradors en els articles publicats.

Els membres del Consell de Redacció de la revista són: Olga Camps, Olga Folch, Joan Garcia, Jordi Garriga, Anna Julve, Marcel Miquel, Guillem Planagumà, Eusebi Puigdemunt, Ariadna Reche, Jordi Remolins, Montserrat Rius, Esther Rovira, Montserrat Tallant i Jordi Vilarrodà.

Foto portada: Jordi Curós

La nova normalitat

Josep Maria Sebastián

Periodista

Cap al final del confinament em vaig traslladar, per motius justificats, des de Campdevàrol a Sant Joan de les Abadesses. Els busos passaven cada dues hores i continuen fent-ho. Al migdia vaig sentir el repic de campanes sense trobar ningú a qui molestessin, agradessin o els tallés la conversa. De fet, tampoc hi havia ningú al carrer per escoltar-les. Quan anava al meu pis pels carrers buits del centre em vaig creuar amb en Joan, amb mascareta i la gorra, aquell exrellotger que té una grandesa humana inversament proporcional a la seva estatura. Ens vam saludar d'una vorera a

l'altra com dos supervivents. Ara diuen que tornem a la "nova normalitat", que crec té ben poca cosa de normal i menys de nova. Els qui en parlen no sé si es refereixen a reescalfar el planeta, a la precarietat laboral o a acostumar a la gent a comprar coses que no fan falta. Si alguna cosa bona ha tingut aquesta aturada de rellotge és que la gent ha pogut tenir temps propi, temps autogestionat per a un mateix. Això vol dir també temps per pensar. Reflexionar sobre les necessitats reals, del viure en una col·lectivitat i de com és de prim el fil que ens feien creure que era una corda. La normalitat que s'hauria d'imposar, tot i que no és fàcil, crec que hauria d'emanar de la reflexió.

Estic convençut que aquesta pandèmia és un element més d'aquest camí tan incert. Ha vingut en temps estranys. Les noves tecnologies han creat un model social diferent, les dades econòmiques a nivell global són cada cop menys esperançadores, anem cap a la sobre població i modifiquem el clima. La "nova normalitat" la interpreten a tornar-ho tot com era abans, només que ara amb mascareta. Ho veig també pels carrers de Sant Joan. Les terrasses estan plenes, pel carrer saludo coneguts i amics

que no havia vist des de fa mesos i a les botigues hi ha cua. Mentiria si digués que no m'agrada. La sensació de buidor sembla que ha marxat i les persones haguem recuperat el dret a l'aire lliure. En gaudeixo, però mentrestant veig passar algun núvol negre que em diu que la cosa no s'ha acabat. Que el món haurà de triar entre el calaix i el sistema respiratori, i que per molt que pretenguin tornar a posar les piles al rellotge, n'hi ha un altre que no s'atura mai i a més no li calen piles.

Caldrà veure què passa amb el turisme en llocs com Sant Joan de les Abadesses. Per una banda, molta gent té por de desplaçar-se i, per l'altra, pot resultar beneficiós que optin per desplaçaments més curts pel territori. En aquest sentit, Sant Joan hi guanya i té tot el que cal per a aquest turisme: un poble de muntanya, ni massa petit ni massa gran, amb elements romànics, endreçat i amb un servei d'hostaleria suficient. Més enllà, potser significaria una sobre explotació turística que ens acabaria destruïnt com a comunitat i ens passés com a la majoria de pobles de la costa que ja només tenen el mar per ensenyar. Encara deu quedar gent que considera normal la destrucció d'una bona part del territori a canvi de diners.

Còmplices del demà

Ricard Villanueva Barceló

Membre de la XES Ripollès i soci de Mas La Sala, de Sant Pau de Segúries

Intento ser conscient del privilegi que implica viure on visc, amb salut i essent estimat.

Convivim en un context de ferotge violència estructural, per això vull fer un reconeixement explícit a la vulnerabilitat, i un agraïment a totes les formes de vida que pateixen aquesta violència, ja que el rastre del seu dolor ens permet ser més conscients d'una realitat crua i majoritàriament injusta.

Penso en la besàvia Carme i el seu marit Siscu. Els imagino amb les robes d'abric, el sarró amb un pessic del seu formatge i una bota de vi i aigua. Penso en la besàvia Carme esperant la fi de la transhumància per a retrobar-se amb el seu marit. No només com una bonica història

d'amor, sinó com una necessitat imperiosa d'unir forces amb els llaços familiars, per sobreviure al Ripollès pobre de principis del segle XX. A banda de la família, pensant en les claus per a la supervivència, també tinc presents les veïnes.

Des del mateix Ripollès on la besàvia, amb el suport mutu de la xarxa veïnal, va deixar-se la pell per a la supervivència de les seves filles, jo em pregunto si serem mereixedors de tota aquesta comoditat, confort i luxes que ens envolten actualment. Hi ha quelcom que em ronda pel cap i pel cor, quelcom que em diu que tot el patiment dels nostres ancestres ens ha portat fins al punt de permetre'ns ser una societat capritxosa i malcriada, egoista i prepotent. Penso que és important no oblidar que sense l'entorn natural que ens envolta, i sense les persones que formen els nostres pobles i veïnats, el Ripollès seria com una andana de metro més d'una ciutat qualsevol. No en tenim *pa* res d'andana de metro! Som un territori singular, podem estar orgullosos dels nostres rius, riures i parlars. Alhora també hem d'entendre que som les persones responsables d'estimar i custodiar allò que ens fa singulars com a bioregió. Personalment, penso que això no passa ni per vendre la comarca a la indústria agroalimentària, ni per fer del nostre lloc un parc d'esbarjo i evasió per a les societats urbanes.

La Covid19 marca un punt d'inflexió al sistema capitalista hegemònic. Aquest punt deixa marcats dos camins molt clars: per una banda el camí de la por, l'obediència i domesticació. Un camí ple de

comoditats superficials i una constant sensació de plaer provocat pel liti de les pantalles i el sabor del glutamat. Un camí gens singular, patrocinat per les empreses de capital i garantit per les administracions estatals centralitzadores. Per l'altra banda es dibuixa un camí de responsabilitat i renúncies. De plaers profunds i allunyats del simple consum, fruit de relacions reals i saludables entre persones que es cuiden i es reconeixen com a interdependents. Un camí on són les vilatanes les que cocreen el futur més immediat dels seus pobles, des d'un propòsit evolutiu que posa la vida al centre de l'activitat humana.

Aquest segon camí és el que personalment escullo com a opció per a no faltar al respecte als meus ancestres.

Al Ripollès, aquest camí d'esperança agafa formes concretes de cooperació al voltant de la lluita feminista, l'economia solidària, el consum de proximitat i el rebuig a qualsevol expressió de feixisme. En aquest camí també es dibuixen mostres de resiliència comunitària amb eines com el Banc del Temps, o en els espais espontanis de cada una de les nostres viles i camins on un infant, jove o adult, escolta atentament a una àvia sàvia, que fa el traspàs d'un coneixement no escrit, clau per a l'amor i comprensió d'un lloc particular com el Ripollès.

Veïnes, som còmplices del demà, així que des de la humilitat d'un noi que no sap res, us animo a pensar local, actuar local i, aleshores, participar d'un bé global!

Juny de 2020.

Sanitaris al peu del canó

L'Emma Bonamaisó

L'Emma Bonamaisó amb uns companys a l'Hospital Trueta

Entrevistes fetes entre els mesos de maig i juny

Emma Bonamaisó (28)

Es va graduar en Psicologia per la Universitat de Barcelona i va realitzar el Màster en Psicologia clínica i medicina conductual a la Universitat Autònoma de Barcelona. Actualment és resident de segon any de Psicologia Clínica a l'Institut d'Assistència Sanitària (Hospital Santa Caterina, Salt), després d'haver obtingut una plaça PIR (Psicòleg/a Intern/a Resident) el febrer del 2019. Durant aquesta pandèmia ha estat oferint suport psicològic a pacients infectats de Covid-19, familiars i professionals a l'Hospital Trueta de Girona.

Quins canvis s'han aplicat al Trueta per afrontar la pandèmia?

Normalment jo no treballa al Trueta, per tant no puc explicar exactament quins canvis de funcionament o de gestió es van produir. El més evident, a part de les mesures de seguretat, va ser que es van multiplicar les UCIs per poder oferir atenció a totes les persones que es trobaven infectades de Covid-19 i en estat crític. També

es va canviar la localització d'alguns serveis, ja fos de planta o directament a centres externs com a l'Hospital Santa Caterina.

Com s'ha hagut d'adaptar el personal sanitari al nou escenari?

Crec que el personal sanitari ha hagut de fer un esforç importantíssim per adaptar-se a aquesta situació, ja que era i continua sent un context estressant i amb continus canvis. S'han trobat davant d'una situació on han experimentat un augment del sentiment d'incertesa, por, i en alguns casos d'impotència, no només en l'àmbit laboral (canvis en el protocol, dificultat del tractament o falta de material de protecció a l'inici), sinó també havent de gestionar la mateixa angoixa i por personalment (por al contagi, connectar emocionalment amb la solitud que podien experimentar els pacients, etc.). Crec que és important valorar també el personal de neteja, administració i tots els treballadors dels hospitals que han hagut de fer un esforç extra perquè la feina es pogués continuar fent amb la màxima normalitat i eficàcia possible.

En què consistia exactament la teva feina?

El meu equip s'ocupava del suport psicològic a persones ingressades a la UCI, als familiars d'aquests i als professionals, tant pel grup com individualment. Algunes de les situacions que abordàvem era l'acompanyament familiar en un final de vida, comunicació de males notícies, gestió de l'estrès i l'angoixa de professionals, pacients i familiars. Treballàvem dins un equip multidisciplinari i de forma coordinada amb metges/esses i infermers/es. A més, quan era necessari, ens coordinàvem amb l'equip de psicologia clínica d'atenció primària perquè les persones amb qui tractàvem rebessin suport durant més temps i se'ls fes un seguiment. Com a professionals, formàvem part d'un equip de suport psicològic més gran on ens dividíem en diferents subequips per tal de millorar l'atenció: una part va fer suport a l'Hospital de Figueres, una altra a l'Hospital Santa Caterina i l'altra part a l'Hospital Trueta.

L'Emma Bonamaisó i unes companyes

Ha estat molt diferent de la feina que fas normalment?

Normalment treballo més enfocada en psicologia clínica, centrant-me en problemes de salut mental com trastorns. La feina que hem fet aquests dies és més de la branca de psicologia de la salut i, tot i que forma part dels nostres àmbits d'atenció, he hagut d'adaptar-me i formar-me perquè no hi estava habituada. A més, la situació d'excepcionalitat ha fet que la feina es multipliqués i que s'haguéssin de modificar petits aspectes com, per exemple, les formes d'intervenció.

Què és el que més t'ha afectat emocionalment? Alguna anècdota a destacar?

Al principi, fèiem molts finals de vida i era dur. La gent es moria molt sola perquè no deixaven entrar els familiars i els havíem de fer les despedides a través d'una tablet. Eren molt fredes. El que més m'ha afectat emocionalment ha estat connectar amb aquesta solitud que sentien tant les persones ingressades com els familiars. En alguns moments ho he passat molt malament, tot i haver de fer el meu paper per poder oferir una bona atenció.

D'aquests mesos de treball, recordo especialment el cas d'un pacient que

vam traslladar a planta perquè havia superat el Covid i li va venir un atac de cor. Al matí, s'havia trucat a la família perquè havia millorat, i tres hores després estava mort. Va ser molt dur a nivell de suport familiar. Un altre cas que em va xocar bastant, va ser el d'un pacient que estava molt greu i va començar a millorar i millorar fins que el van passar a planta. El vaig anar a veure i no semblava ni la mateixa persona, va fer un canvi molt gran, tan físic com emocional.

Quina ha sigut la part més dura? I la més positiva?

La part més dura per mi era quan havia d'acompanyar una família en un final de vida en un context amb moltes limitacions, derivades dels protocols de seguretat, i que en alguns casos no s'havien pogut veure o acomiadar del seu ser estimat. La més positiva és quan la persona ingressada i els seus familiars podien estar en contacte, ja sigui mitjançant una tablet (videotrucada) o perquè se'ls permetia visitar-los. També era molt positiu quan la persona era donada d'alta, i un altre aspecte que m'emocionava era veure l'agraïment que t'expressaven. T'adonaves com l'acompanyament i suport que fèiem, els ajudava.

Anaves i venies cada dia. Com era sortir de casa sent de les úniques persones que es desplaçaven per feina?

Era estrany. Anava i tornava de la feina pràcticament sola i em sentia més conscient del moment d'excepcionalitat que estàvem vivint.

Has tingut por a infectar-te o a infectar els de casa?

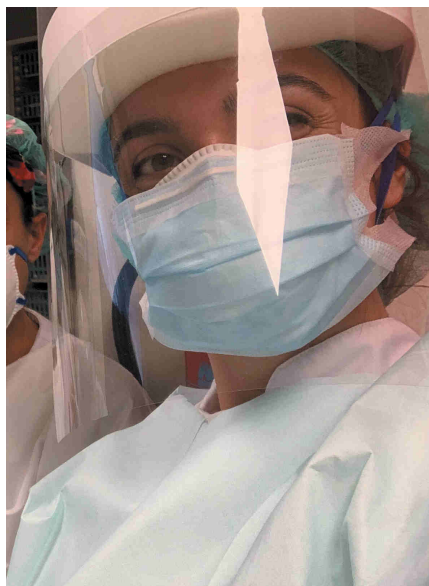
Por al contagi, no n'he tingut. El que sí que vaig sentir, sobretot a l'inici, es preocupació perquè s'infectessin els de casa. A mesura que passava el temps i encara que les mesures de precaució les continuava fent, la preocupació va anar disminuint, fins que al final ho vaig acabar integrant dins la meua vida quotidiana. És cert, que des del principi i sobretot en saber que anava a fer suport psicològic al Trueta, vaig deixar d'anar a veure els meus familiars. Per tant, la por de poder contagiar-los, ja era molt baixa en el meu cas.

Prenies moltes mesures de precaució en arribar a casa (treure't la roba, dutxar-te, etc.)?

Sí, sobretot al principi era molt més rígida, en arribar a casa ja em treia la roba i la posava a rentar, em dutxava abans de tocar qualsevol cosa, deixava les sabates fora, etc. També utilitzava amb molta freqüència el gel hidroalcohòlic i intentava no tocar les superfícies que podien ser compartides, com ara la barana de l'escala. En anar passant els dies, em vaig anar relaxant i, tot i que mantenien les mesures de precaució, les vaig anar fent més flexibles.

T'has obsessionat amb alguna mesura en concret?

No. A l'hospital sí que vaig mirar de seguir els protocols que ens anaven indicant, tant amb les mesures de protecció com amb rentar-me les mans sovint o desinfectar-les amb gel hidroalcohòlic. A casa, tenia una mena de "rutina" a l'hora d'arribar, però un cop feta ja estava tranquil·la i no prenia cap mesura addicional.

L'Elsa Pujals durant el torn a l'Hospital de Campdevàrol

Elsa Pujals (24)

Resident a Sant Joan des de fa pocs mesos, és graduada en Infermeria per la Universitat de Barcelona i durant l'estat d'alarma ha estat treballant a l'Hospital de Campdevàrol.

Com s'ha viscut la pandèmia a l'Hospital de Campdevàrol en termes generals i quins canvis s'han aplicat?

Des del moment en què es va decretar l'estat d'alarma, l'hospital va reorganitzar les plantes per garantir un bon aïllament dels pacients afectats per la COVID-19 i evitar possibles contagis. També es va canviar l'horari laboral del personal. Vam passar a fer torns llargs de dotze hores, seguits per dos dies de festa cada vegada per evitar l'esgotament físic i psíquic. A més, es va reforçar la plantilla amb la incorporació de nous membres a l'equip per poder garantir una bona atenció.

Hem comptat amb una gran coordinació i un gran equip de professionals sanitaris per fer front a la pandèmia. També, tot això ha estat possible gràcies a les donacions rebudes.

En què consistia exactament la teva feina durant la pandèmia?

La meva feina, amb coronavirus o sense, és la mateixa: tenir cura dels pacients. Explicant els aspectes més tècnics, consisteix en el control de les constants vitals, administració de la medicació pertinent, realització de cures i/o procediments necessaris, etc. No obstant això, es tracta d'una professió molt humana on no només es tenen en compte aquests tipus de procediments, sinó que és molt important tenir present el procés psicoemocional pel que passa el pacient en aquell moment i fer que se sentin el millor possible.

En el cas dels ingressats per COVID, haver de romandre aïllats fa que no puguin tenir acompanyants dins l'habitació i encara se sentin més sols. Per això, tot l'equip sanitari hem vetllat perquè aquests pacients se sentissin acompanyats, dins de les possibilitats i tenint en compte les limitacions presents.

És molt diferent de la feina que fas normalment?

No ha canviat tant el tipus de feina, sinó la manera com dur-la a terme. Al principi del torn ens organitzàvem per entrar a les habitacions el mínim possible i fer el màxim de feina i, així, disminuir el temps d'exposició al virus. Si era possible, intentàvem que entrés només una persona de l'equip per assistir al pacient. A més, el fet d'haver de portar l'EPI (Equip de Protecció Individual) durant tot el torn, dificultava la realització de tècniques de forma còmoda.

Us pensàveu que tindríeu més casos?

Recordo que al principi de tot, quan encara no havia arribat el virus a la comarca, comentàvem amb algunes companyes: "Tinc l'esperança que aquí no arribarà". Érem innocents: al cap d'uns dies teníem la planta plena.

Què és el que més t'ha afectat emocionalment?

El fet de veure la gent sola, patint per la incertesa que ha generat aquest virus. He vist algun pacient plorar i la meva impotència per no saber què dir perquè coneixia poc de l'evolució d'aquest virus.

Per altra banda, també he sentit ràbia en veure gent que no seguia el confinament. Per exemple, aquelles persones d'altres poblacions que venien a la comarca per allotjar-se a segones residències... Cal tenir en compte que el Ripollès és una comarca molt envellida i crec que és responsabilitat de tots protegir les persones més vulnerables.

Has tingut por a infectar-te o a infectar els de casa?

Sincerament, no he tingut por d'infectar-me, però sí d'infectar a les persones del meu entorn. Això em rondava la ment tot sovint.

Tenies molta precaució en arribar a casa (treure't la roba, dutxar-te, etc.)?

Sí, des del principi de la pandèmia vaig aïllar-me a una habitació apartada per no contagiar als meus familiars. A més, em dutxava al mateix hospital. Quan arribava a casa em treia les sabates a l'escala i allà les deixava. Intentava no barrejar allò "net" amb res que pogués contenir el virus.

T'has obsessionat amb alguna mesura en concret?

Sí, sens dubte amb rentar-me molt les mans. Cal fer ressò de la importància d'una bona higiene de mans en contraposició a l'ús de guants, ja que poden donar una falsa seguretat. També m'agradaria remarcar que és important que la gent no abaixi la guàrdia. Ara que les dades són més optimistes, cal no perdre el respecte al virus i continuar seguint amb les mesures de seguretat de protecció.

L'Aina Font a l'entrada de l'Hospital Sant Joan de Déu, a Barcelona

Aina Font (26)

És graduada en Farmàcia per la Universitat de Barcelona i resident de segon any de Farmàcia hospitalària a l'Hospital Sant Joan de Déu de Barcelona, després d'haver aprovat el FIR (Farmacéutico Interno Residente) el febrer del 2019. La pandèmia del coronavirus, que ha fet trontollar el sistema sanitari espanyol, l'ha atrapat a Barcelona des d'on ha pogut aportar el seu granet de sorra per mirar de frenar el virus i disminuir els casos de contagi.

Com esteu vivint la pandèmia a l'Hospital de Sant Joan de Déu?

A l'Hospital Sant Joan de Déu la pandèmia l'hem viscut una mica diferent que als altres hospitals de Barcelona perquè, com que és un hospital pediàtric, es va intentar des del principi establir zones lliures de Covid-19. La voluntat era que seguís sent un espai segur per als nens i nenes als que atenem.

Tot i així, no hem pogut evitar atendre casos. Per mirar de controlar la situació, l'hospital es va marcar tota una àrea diferenciada destinada només a atendre pacients que s'havien contagiats del virus, sobretot embarassades i infants.

Heu treballat moltes més hores del compte?

Al principi, sí. Vam haver de fer més hores sobretot el cap de setmana. Com a pla de xoc es va decidir ampliar l'horari de la farmàcia de l'hospital –que és on jo treballo– perquè poguéssim repartir-nos en grups petits i fer torns més diferenciats. Era

un mètode de prevenció per evitar que ens contagiéssim entre nosaltres i que la farmàcia es quedés sense personal.

En plena pandèmia, has passat de ser resident de primer any a ser-ho de segon. Hi ha hagut algun problema?

Durant la pandèmia hi ha hagut molts canvis d'opinió per part del Govern. Al principi no ens volien passar de categoria, però al final han decidit fer-ho. La idea inicial era no canviar de categoria perquè quan els de cinquè any acaben, han d'entrar els de primer per seguir treballant amb el mateix nombre de persones i aquest any, a causa de la saturació de sistema, no hi ha massa temps per explicar als nous com funciona tot i la feina que han de fer. Per això, es volia aturar el relleu i deixar a tothom on estava. Al final, tots els residents hem passat de categoria i simplement hi haurà un buit de sis o vuit mesos fins que no es cobreixin les places de primer any.

Quina ha estat la part més dura?

Veure l'angoixa i la incertesa a la cara dels companys de l'hospital. Tothom anava molt atabalat i el personal estava una mica sobrepasat. Es notava la preocupació per com podia afectar la pandèmia als nens i nenes amb càncer que es tracten a Sant Joan de Déu.

Personalment, sobretot al principi i durant l'estat d'alarma en què no es podia sortir al carrer, el que se'm feia més difícil era mantenir un bon estat d'ànim anant a treballar a un lloc on les possibilitats de contagi eren més altes.

Has tingut por d'infectar-te o de contaminar els de casa?

Sí. Ara ja no tinc tanta por, però al principi sí que hi pensava molt. Els carrers estaven deserts i en tot el trajecte fins a l'hospital no em creuava amb ningú més; era l'única que sortia de casa cada matí.

A més, encara que no visc amb persones de risc, tenia por d'infectar-los i prenia moltes mesures de precaució cada cop que tornava de la feina per mirar de minimitzar les possibilitats de contagi. Només d'arribar a casa, em treia tota la roba i la posava a rentar. Jo també em dutxava immediatament. Per sort, segons els testos que ens han fet recentment, no el tinc ni sembla que l'hagi passat.

T'has obsessionat amb alguna mesura en concret?

Per ser sincera, amb força totes. Quan vius en estat d'alarma, però a més veus casos d'infectats davant dels teus ulls diàriament, t'obsessiones una mica amb tot el protocol en general. De seguida que va arribar el virus al nostre país, als sanitaris se'ns van cancel·lar les vacances, ens van dividir per grups de treball i vam haver de deixar de veure'ns els uns als altres - a no ser que ens hagués tocat el mateix torn-. Aquest canvi de dinàmica tan estricta va fer que ens canviés tota la rutina i la forma que teníem de treballar fins al moment. Parlar amb companys que treballen a Madrid, i que ho han viscut molt intensament, em va fer almar una mica.

T'has sentit indignada amb alguna actitud dels ciutadans?

Sí. Abans que es decretés l'estat d'alarma, estava molesta perquè sentia que la meua vida laboral havia canviat moltíssim en poc temps i, en canvi, veia que la resta de població no feia cap esforç per minimitzar els contagis.

Ara, amb tot aquest escenari i sabent el que hem patit com a societat, sortir al carrer i veure que la gent està fent cerveses amb els amics, sense cap precaució i saltant-se les mesures de seguretat, em fa enfadar. Els veig irresponsables i sento que no valoren ni respecten prou l'esforç que fem tots els sanitaris.

La visió de diferents edats

Durant els dies de confinament, igual que gran part dels habitants del món, els santjoanins i les santjoanines vam quedar reclosos a casa nostra. Per il·lustrar com es va viure la situació i les mesures imposades a causa de la pandèmia entre les diferents franges d'edat, la SJA ha parlat amb quatre persones sobre la seva experiència (data de les entrevistes: entre els mesos de maig i juliol).

CARLA COLOMER

La més menuda és la Carla Colomer Garolera, alumna de cinquè de primària de l'Institut Escola Mestre Andreu que, als seus deu anys, fa prop de dos mesos que està tancada a casa. Diu que cada dia segueix més o menys la mateixa rutina. Es lleva a les 9 del matí i, després d'esmorzar, fa els deures amb l'ajuda de la seva mare, l'Eva Garolera. Els dilluns, dimecres i divendres, a més, assisteix a les classes de mates, català, castellà i medi que la Laura, la seva tutora d'escola, imparteix en línia. En acabar les sessions, poden accedir a la plataforma virtual Classroom on hi ha tota la feina que han de fer des de casa. "A través d'allà ens diu què hem de fer i li pengem fet. Ella ens torna els deures corregits" explica Colomer.

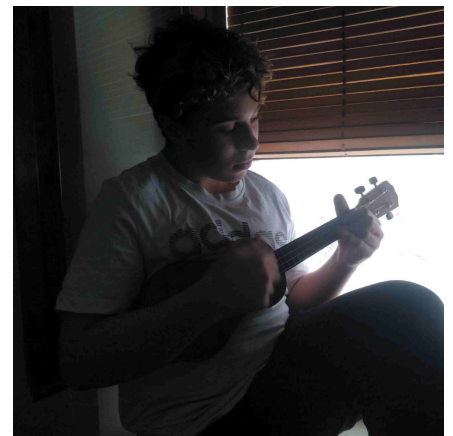
Molt familiaritzats amb les noves tecnologies i el seu funcionament, els alumnes de l'escola fan ús de les pantalles també per parlar entre els amics. "Cada dos o tres dies faig

videotrucades amb les amigues de Campdevàrol, les companyes d'escola i unes nenes de València que vaig conèixer l'estiu passat quan vam anar de vacances al Japó. També parlem amb amics dels pares" explica. Amb la família, es truquen cada dia. "Els avis i el padri són de Campdevàrol i, com que no podem anar a visitar-los, ho fem pel telèfon i així ens veiem. Amb la iaia de Sant Joan, fèiem videotrucades al principi que no podíem sortir. Ara ens veiem alguns dies".

Des del diumenge 26 d'abril, quan el govern va autoritzar la sortida de menors, surt cada dia a caminar una mica pel carrer. La resta d'hores a casa les dedica a activitats molt diverses com jugar, fer treballs manuals, mirar pel·lícules i, també, a ajudar a la cuina. Amb la seva mare preparen els àpats i amb el seu pare s'han aficionat a fer postres. "El que m'ha agradat més del confinament és que he pogut estar a casa amb els meus pares durant molts dies".

El que més troba a faltar és veure personalment els seus avis, el padri i dos gossets que té a Campdevàrol. També les seves amigues i els companys de l'escola. "M'he perdut bastants raids aquests mesos" afegeix, i és que Colomer és aficionada a muntar a cavall i és una de les activitats que més enyora.

PEP CARBONELL

En Pep Carbonell Ortega, alumne que aquest any ha acabat quart d'ESO de l'Institut Escola Mestre Andreu, ha seguit una rutina diària molt marcada per no perdre el ritme. Cada matí, s'aixeca a quarts de vuit, es dutxa, esmorza i comença l'activitat escolar. Gairebé cada dia tenen classe en línia de 10 a 13 h a través de l'aplicació Hangouts. Carbonell explica que quan l'horari varia i les classes comencen més tard, aprofita per avançar deures i altres activitats que els professors els penjen a la mateixa plataforma que utilitzen els alumnes de primària, Classroom. Un cop feta la feina, el procediment és el mateix: els penjen fets a la plataforma i esperen que els ho tornin corregit.

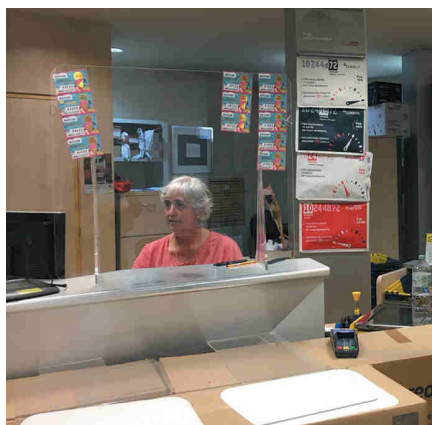
Durant aquest confinament, Carbonell, que l'any que ve vol començar el cicle formatiu en Cuina, Pastisseria i Forneria a l'Aula d'Hosteleria de Ripoll, ajuda a la seva mare a fer el dinar i para taula. "Ara

mengem cada dia junts amb els meus pares perquè la meua mare fa teletreball i el meu pare, un horari diferent de forma temporal” explica. Després de dinar, descansen fins a les quatre. La tarda la dedica a activitats artístiques: practica guitarra o ukelele, que ja feia abans del confinament, toca el piano, al que s’ha aficionat des de finals de març i també canta sovint, una de les seves facetes preferides. “També dibuixo i pinto alguna vegada, mentre escolto música”.

La distància, com la majoria dels alumnes de la seva classe, la salva amb videotrucades. A través de plataformes digitals pot parlar i veure amics i família. Tot i així, reconeix que els enyora. “El que més trobo a faltar d’aquest confinament és trobar-me amb els amics i la família, viatjar, sopar a fora... La resta m’agrada força! M’he anat acostumant a la situació i hi estic bé a casa, intento no avorri-me mai” diu.

A casa seva acostumen a sopar d’hora, també tots junts, i després ell mira una estona la televisió. “Miro Operación Triunfo, que m’agrada molt. I a vegades, alguna sèrie o pel·lícula mentre repasso les xarxes socials. Quan tinc son, vaig a dormir” diu, aclarint que no sol ser tard.

DOLORS VILANOVA

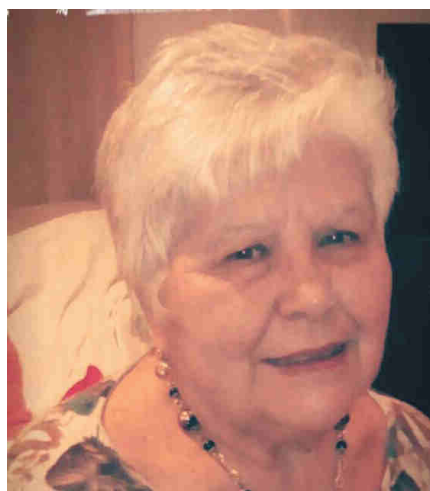
La Dolors Vilanova Juncà, directora de l’oficina de Correus de Camprodon i resident a Sant Joan de les

Abadesses, no ha estat cap dia confinada. L’empresa va decidir protegir tots els treballadors vulnerables -aquells més grans de seixanta anys i aquells que acreditessin problemes respiratoris o de salut- i reduir la jornada laboral de la resta. El motiu és que el transport de cartes i mercaderies s’ha considerat essencial durant la pandèmia i no s’ha pogut aturar el servei.

Durant el primer mes, l’oficina va reduir a quatre hores el seu horari d’atenció al públic. “Al principi, no teníem mesures de seguretat i em vaig posar unes caixes davant del taulell perquè els clients respectessin la distància. Més tard, ja ens van portar mascaretes, pantalla de metacrilat i gel”, explica Vilanova. Ara tenen de tot, una mascareta nova cada dia, guants i tot el material necessari per protegir-se.

Per por de contagiar els familiars més grans, va deixar d’anar a veure la seva mare. “Viu sola i normalment ens vèiem cada dia. Ara parlàvem a través de la finestra o per telèfon, perquè jo tenia contacte amb molta gent i ella és gran”, diu mentre explica que l’Elvira s’ha sentit molt sola durant aquests dos mesos en què quasi no ha rebut visites. “Ens deia que d’alguna cosa s’havia de morir, que hi anéssim. Ha set dur”.

CARMINA SERRAT

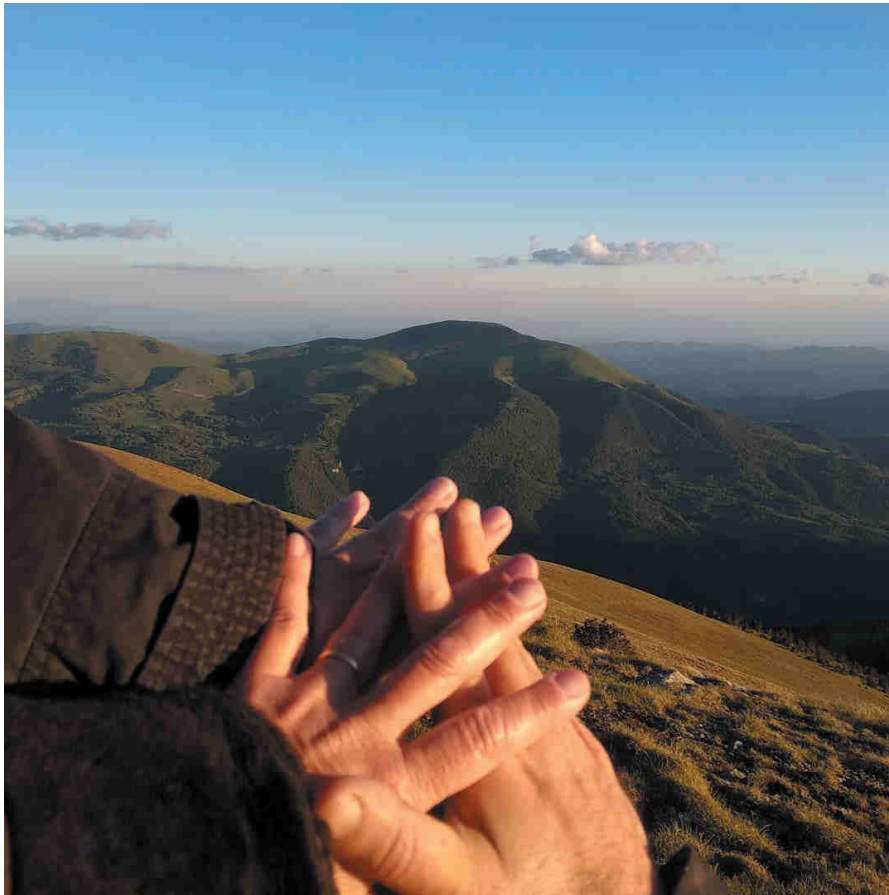
La Carmina Serrat Bartrina, presidenta del Casal dels Jubilats, diu que els primers dos mesos que va haver d’estar tancada a casa li van passar força de pressa. La seva filla Blanca, que viu a sobre seu, li va fer la compra durant aquest temps. “No ens vèiem molt perquè ella té molta feina, però jo sola estic molt bé” explica, mentre diu que la televisió, la ràdio i els llibres li han fet molta companyia. “El que em va saber molt greu va ser no poder anar a l’enterrament dels coneguts que es van morir aquells dies”, una acció impossible per les restriccions d’aforament.

Quan es va poder començar a sortir i es va recuperar l’activitat municipal, la Carmina, que es declara enamorada de la lectura, ha anat a buscar més novel·les a la biblioteca Josep Picola. “L’Anna sempre em recomana bones lectures”, diu de la bibliotecària. També ha tornat a fer la compra i a quedar amb les amigues per prendre alguna cosa. “La gent gran som els més vulnerables i de moment no sabem quan podrem reobrir el casal” explica. Per solucionar aquesta mancança, alguns dies han quedat per jugar a cartes a cases particulars, una activitat que feien normalment al casal i que li agrada molt. “Ho fem amb mascareta i amb el nostre material” diu.

Serrat és una dona enèrgica que està molt involucrada a la vida social de Sant Joan. A part de ser la presidenta del casal de la gent gran, fa de cosidora voluntària a la Fundació Emma des de fa dotze anys, quan es va jubilar. “Ara fa quatre mesos que no hi poso els peus, m’emporto la roba a casa i cuso allà”, explica. Abans hi anava cada dijous. Durant el confinament, s’ha atrevit a fer mascaretes. “Vaig copiar-ne una que tenia a casa i n’he anat fent. És fàcil”, diu.

Quan el coronavirus s'endú una generació de la teva família

En Joaquim Roqué, un ribetà que treballa a l'Ajuntament de Sant Joan, va acomiadar els seus pares en només quinze dies, a causa de la Covid-19

La fotografia que Joaquim Roqué va penjar a les xarxes la primera vegada que es va reunir amb les seves dues germanes després de la seva doble pèrdua

Entrevista de l'11 de juny

Deu minuts. Dec haver escrit aquestes dues paraules centenars de vegades en un missatge de text quan faig tard, perquè qui m'espera no es neguitegi. Deu minuts passen tan de pressa, que ningú s'enfada encara que acabin sent quinze. Voldríem que moltes coses només duressin deu minuts, com quan ens han de treure un queixal o com quan el cotxe arranca i ens esperen hores de viatge al davant. A vegades, però, voldríem que els segons passessin a poc a poc, però s'escolen sense poder-hi fer res, com els grans de sorra a la platja que intentem retenir estrenyent el puny.

En Joaquim Roqué va entrar a la sala on hi havia hospitalitzat el seu pare, en Pau, diagnosticat amb Covid-19, sabent que el temps amb ell s'acabava: "Va ser molt dur. Jo sabia que anava a Barcelona a veure el meu pare, i sabia que segurament serien els últims deu minuts que veuria el meu pare en la meua vida", recorda. A més, duia el pes de ser l'últim de la família en parlar-hi. Només hi deixaven entrar un familiar, i la seva mare i les seves germanes hi havien estat en contacte les darreres setmanes i havien estat aïllades, algunes amb símptomes: "Com que

em sentia, en el fons, una mica privilegiat respecte els altres, vaig parlar amb tota la família per si algú li volia dir alguna cosa, intentant no ser dramàtic". Recorda tot el viatge des de Ribes fins a la Clínica Delfos pensant què li diria, però també sobretot, com. Amb la mascareta i guants, a dos metres d'ell, li va repassar l'agenda que tindria quan sortís d'allà.

-La Mireia [la germana gran d'en Joaquim] diu que quan surtis heu d'anar a l'Ícaro a fer un cafè amb llet.

També va intercalar missatges més transcendentals, com el d'en Bora, fill d'en Joaquim, que li va voler agrair totes les coses que sempre havia fet per a ell. "No sé si a ell li va servir, però a mi sí", confessa Roqué. Va acabar sortint de l'habitació abans dels deu minuts perquè el seu pare insistia que marxés perquè no es contagiés. No va tenir la sensació que el desenllaç fos tan a prop, tot i que uns dies abans els metges varen deixar-li clar que el seu pare "no era candidat a intubació" perquè no hi havia prou recursos per a tots els malalts. D'alguna manera, el donaven per perdut. El varen descartar per la seva edat i la seva patologia. Feia un any li havien diagnosticat leucèmia i li estimaven una esperança de vida de dos mesos. Signariem que el nostre metge l'encerti sempre amb nosaltres, menys en situacions com aquesta. Per sort, les seves prediccions no es varen complir i va poder mantenir una vida digna un any més, fins que va topar amb el coronavirus.

En Joaquim va tornar a Can Cigala, a Ribes de Freser, la casa on vivien els seus pares abans d'anar a viure a Barcelona, amb el cor en un puny. A les sis de la matinada el va despertar la trucada de la seva germana petita, la Cristina, donant-li la notícia que el pare havia mort aquella matinada. En Joaquim descriu els minuts següents com una estranya calma, amb el silenci propi que hi ha en una masia a la muntanya, un matí de març. No té un mal record d'aquell moment. Al cap de deu minuts de penjar el telèfon va començar a veure com a poc a poc sortia el sol i es despertaven els ocells. Aquella escena, testimoni que la Terra continuava donant voltes, potser va ajudar a esborrar la sensació que fa que el món s'aturi, pròpia de quan reps un impacte així.

El mateix dia que va morir el seu pare, ingressaven a la mare i a la germana petita

Sense temps per pair-ho, sense poder viure un moment així en família, sense temps ni per pensar en les gestions que està obligat a fer, va rebre una altra trucada que li anunciava que la seva mare, la Sabina, i la seva germana petita, la Cristina, també havien de ser ingressades, en el seu cas a la Vall d'Hebron, al mateix hospital però separades en espais diferents. L'equip mèdic les havia visitades a casa i varen començar a notar els efectes de la pneumònia.

Enmig d'aquesta situació, en Joaquim es va haver de fer càrrec de les restes del seu pare. En Pau volia ser enterrat, però la funerària no els donava l'opció i només li deixaven incinerar-lo perquè estaven "molt ocupats". Això el va fer posar molt nerviós, perquè després de no haver-lo pogut acompanyar ni acomiadar-se en condicions, tampoc podia complir amb la seva última voluntat. Ni mort, el virus l'havia deixat d'afectar. Reconeix que va ser tossut i va decidir

reclamar poder acomiadar el seu pare com es mereixia: "És dur esperar mentre el teu pare està, amb tots els respectes, en una nevera. Va estar tres dies al dipòsit", explica. "Cada dia que passa, penses que per la teva tossuderia, el teu pare està allà", recorda. Al final varen acceptar el trasllat i el varen enterrar a Ribes. Hi varen assistir ell, el seu fill, i el seu gos, "que se l'estimava molt". També hi va assistir la seva germana gran Mireia, a qui sempre varen tenir a dos metres, sense poder-se ni abraçar. Només es permetien tres persones als enterraments en aquell moment. Ni la Sabina ni la Cristina varen poder assistir al ritual de comiat del seu marit i pare, respectivament.

En Joaquim recorda com ell i la seva germana gran concentraven les trucades de condol, mentre estaven pendents de l'estat de l'altra meitat de la família. L'aïllament dels malalts de Covid-19 i les seves famílies -que s'ha arribat a posar en dubte- fa que la informació arribi en comptagotes i que les hores passin molt lentes mentre esperes notícies de l'hospital. En aquest sentit, alguna cosa va fallar, pensa en Joaquim. Els primers dies no patien per la seva mare perquè semblava que el pitjor havia passat i eren optimistes amb ella. Fins i tot varen arribar a patir més per la seva germana Cristina, que feia uns mesos que havia patit una infecció greu i no estava del tot recuperada.

Ni el seu pare ni la seva mare varen ser "candidats" a un respirador

De cop, els varen dir que la cosa no anava bé amb la Sabina. Al mateix moment que la Cristina millorava, la seva mare empitjorava. No saben si els metges no varen transmetre bé la situació durant aquells dies previs o si la seva mare, sabent com havien patit amb el pare, no els deia la veritat. Tot i això, varen posar-li una mena de mascareta amb aire molt aparatosa (BiPAP) -tampoc *tenia dret*

a un respirador- i va aguantar quatre dies més. Va morir el 16 d'abril. El mateix dia, també va morir un consogre seu, en Gregori, que s'havia contagiada a la residència on es recuperava d'un ictus.

Varen poder fer una videoconferència el dia abans de la seva mort. Ella no va voler rebre visites, perquè tenia la sensació que era com si l'acomiadessin, com va passar amb el seu marit Pau. Tampoc havien pogut parlar gaire els quatre dies abans, perquè amb la mascareta que duia no s'hi veia, ni podia parlar gaire bé. Recorda com quan ja no pots comunicar-t'hi és quan ho passes pitjor, i estàs patint per la trucada de l'equip mèdic o d'infermeria. En el moment de l'entrevista, feta dos mesos després de la mort de la Sabina, cap dels tres germans encara dormia tota la nit. Encara es despertaven neguitejats, com esperant una trucada.

Dos mesos més tard, cap dels tres germans dormia una nit sencera pel neguit

La seva mare tenia 79 anys i el seu pare 83. Li faig la reflexió que tots els que tenim pares d'aquestes edats potser hem pensat que el moment en què els perdrem està més a prop, però mai en aquestes circumstàncies, a la vegada, i sense poder-los acompanyar ni acomiadar. El cop va ser dur, fins i tot sabent que el seu pare tenia la leucèmia latent. "Quan la gent se'n va, se'n va, i mai és un bon moment", assenyala Roqué. "Mai. Ni ara, ni fa un any hauria estat un bon moment. Mai és un bon moment pels que es queden", afegeix contundent.

Tot i això, l'avís de la malaltia del seu pare, a principis de l'any 2019, encara que costí d'entendre, va tenir un vessant positiu, reconeix. Tot i la malanança que patia, han passat un any ple de molt bons moments en família i està content perquè no li ha

quedat “cap recança amb ells”. No li fa mal trobar-se les seves coses a Can Cigala, on els seus pares havien regentat un restaurant. És la casa familiar de la seva mare i que ha passat de generació en generació en els darrers 300 anys. En Pau era del Coll d'en Saquer, al nostre poble, i a Ribes encara el recorden remenant la carn a les brases. Varen anar a viure a Barcelona als anys 60, però fins a l'any 2008 varen tenir el restaurant, i hi pujaven cada cap de setmana sense excepció.

En Joaquim, que volia compartir la seva pèrdua però no ho volia fer d'una forma trista, va decidir parar una taula, amb les mateixes estovalles, coberts, gots i cadires amb què molta gent relacionaria els seus pares, i va posar-hi també una foto d'ells, amb el Taga vist des del vessant oposat al que hi estem acostumats nosaltres. També hi ha hagut moments de sarcasme i humor negre, quan a més de teletreball, amb les seves germanes deien que estaven fent “teledol”.

En Joaquim explica que des que va morir el seu pare, va perdre la por. Com si allò hagués fet canviar alguna cosa dintre seu i hagués acceptat la situació. “Ho naturalitze”, assenyala. També diu que ha après coses sobre ell mateix, que espera conservar: “Intento no exigir-me, no enfadar-me per ximpleries. No m'he d'angoixar ni atabalar per coses que no valen la pena”.

L'única ràbia que sent és pel paper dels partits polítics. No pel que fa a les decisions que prenen, perquè creu que tothom fa el millor que pot en aquestes circumstàncies, però sí per la política que es fa d'aquest moment: “Veus un conseller indignat per un material comprat que no arriba en una roda de premsa, com si estigués molt atent pels serveis públics, quan el seu partit, fa deu anys, retallava en sanitat pública”. Moltes vegades ha pensat en què hauria passat en

condicions diferents (per exemple, si els seus pares haguessin pujat a Ribes al febrer i s'hi haguessin quedat), però on més voltes ha donat, és a què hauria passat si haguéssim tingut un sistema de salut més fort: “Espero que la gent valori molt més els serveis públics”.

“La perspectiva del dolor i del perill és molt més llunyana, al Ripollès”

Vam demanar a en Joaquim que compartís les seves pèrdues perquè de moment hem estat una comarca privilegiada perquè la Covid-19 no ens ha afectat molt, però cal estar alerta: “La perspectiva del dolor i del perill és molt més llunyana, aquí”. Amb tot, també és capaç d'indicar

les coses bones que ha tingut el confinament com la millora -encara que momentània- d'aspectes mediambientals, el retrobament d'algunes famílies, el descobriment que casa teva és un univers de coses, el teletreball i també la desacceleració: “Abans, si no estaves híperocupat i feies moltes activitats, no eres ningú”.

El seu context ha canviat i la seva família ha patit la pitjor cara del coronavirus, però parlar amb en Joaquim fa veure les coses des d'una altra perspectiva: “Ho visc així. He intentat viure-ho amb serenitat, però no crec que per això ho faci millor que un altre, és una estratègia de supervivència, la meua”.

Aquesta va ser la taula que Roqué va preparar per recordar els seus pares, que apareixen en un retrat en segon pla

Un adéu en dos temps

Ramon Cotrina (1932-2020)

Les mesures de prevenció del coronavirus no només varen afectar els adéus a malalts de Covid-19, sinó també aquells que varen morir per altres causes, com l'escriptor Ramon Cotrina

El passat 28 d'abril, en ple confinament, va morir l'escriptor, professor, traductor, sociòleg i activista santjoaní Ramon Cotrina, a l'edat de 86 anys. Patia una malaltia pulmonar des de feia temps, i va morir a casa tranquil i acompanyat de la seva família més pròxima. Els qui el coneixien i alguns que varen poder visitar-lo, deien que no semblava un malalt. Asseguren que parlava molt i que varen tenir-hi converses d'actualitat i política. Cinc dies abans de deixar orfes del seu humor i de les seves paraules, encara va tenir esma d'escriure al seu amic Jordi Canelles, que va compartir aquell comiat en un programa especial a La Veu:

No puc pas deixar passar un Sant Jordi sense recordar-vos especialment. Perdona que escrigui com un nen de bàsica. El temps no perdona. Espero que tu Jordi encara tinguis esma per fer aquelles aquarel·les tan suggerents que sabbies fer. Si un dia em reviscolu un xic, ja et tornaré

a dir coses. Avui, ja ho veus, estic especialment espès. Com que els vells, diuen, que es tornen infants, només us sé dir que us estimo molt.

Tot i que el que va endur-se en Ramon Cotrina no va ser la Covid-19, el seu comiat se'n va veure afectat. El seu cos descansa al nostre poble, però la cerimònia va durar vint minuts i només varen poder ser-hi la seva dona Carme, el seu germà Joan, i les seves nebodes. Altres amics varen quedar-se fora i no varen poder ser-hi molts representants institucionals que en condicions normals hi haguessin estat. Diuen els qui el coneixien, que ja li hagués agradat així, i m'ho crec, perquè els que varen preparar-li l'homenatge a la nostra vila l'any 2016 expliquen que varen haver de convèncer-lo perquè acceptés l'acte i el bust que es va inaugurar a l'entrada de l'edifici Duran i Reynals. Sigui com sigui, el coronavirus ha postposat un homenatge o comiat que el seu entorn està preparant per quan sigui possible fer-lo. La bona notícia és que el temps els permetrà recollir alguns textos inèdits i publicar-los en un llibre, o fins i tot dos. A continuació, podeu llegir dos textos de comiat que hem demanat a un dels seus amics, Nan Orriols, i al seu germà Joan.

Una vila que és un món

Pocs dies després de Sant Jordi, en ple confinament, va morir Ramon Cotrina. De fet, en Cotrina es va escapar perquè només poden morir els que, encara que els vegem vius, estan morts. Sí, costa d'entendre, però és així per bé i per mal. Mussolini, Franco, Hitler, etc. estan ben vius, però també viuen Luther King, Mandela i tots els esclaus del món sencer. En Ramon, ja de molt jove, va entendre que calia defensar la nostra llengua, i ho va fer amb els seus companys del "Grup de Vic". No tenien eines, però tenien rebel·lia. Més tard, va treballar per construir el que avui és la Universitat de Vic.

Ara s'ha escapat, com molts que cada dia tenim presents. La humanitat sabem que crea ficcions i dogmes impossibles. També esclavitza, i amb el nom d'un déu o d'una pàtria, mata. És per aquest fet que necessitem que en Ramon Cotrina continuï al nostre costat, ben viu, per ensenyar-nos el camí de la llibertat.

Als anys cinquanta ja vàrem fer una excursió de dies per anar al Canigó. Un dia, em va regalar Cohèlet, i vaig entendre el drama de la vanitat. Tothom hauria de

llegir Cohèlet.

A en Ramon li agradava molt cuinar i ens convidava a ca l'Aiet de Sant Joan i fèiem tertúlia fins tard. Què et penses Ramon? Que deixarem de menjar bacallà? Que deixarem de fer tertúlia? Però si ara en fem més que mai i el més xerraire ets tu!

En aquest món tan embogit, tan burocratitzat, tan monàrquic, de republicans d'esqueres i tan fanàtic dels déus de dretes, si deixessis de viure amb nosaltres, què ens quedaria? Com ho fariem per sobreviure als embats dels encantadors de serps, dels sofistes de ràdio, televisió, diaris, etc.? Digueu, com ho fariem per resistir-nos a la misèria dels que regalen la llengua, el país i el que sigui, a canvi d'una poltrona? Nosaltres només sabem viure lliures, i si un dia vàreu resistir un grup de joves per salvar la llengua, està clar que ara farem el mateix. El teu exemple no pot morir, i així és com per sempre viuràs entre nosaltres.

Nan Orriols

Comiat al meu germà Ramon

Pel camí dels noranta anys, esbatussada de sentiments contradictoris que aflora dels records viscuts. Llogaters que en som d'aquest camí de vida, allargassat per a uns, escarransit per a d'altres (Déu n'hi do, la nostra estada). El teu comiat encara em neguiteja molt.

Estudiós de mena, vas captar que la cultura feia més lliures a les persones i abocava a la reflexió, la tolerància i al SENY. Vas estimar Catalunya, i de la nostra parla vas fer-ne bandera. Sabent que sentir-se estimat és gratificant, però que ESTIMAR és el sùmmum de la joia. Mà estesa per a tothom sense recança, amb tossuda esperança vas escriure:

MÉS ENLLÀ HI HA UNA TERRA LLIURE
QUE ENS ESPERA

Poc amant d'honors, un somriure d'agraïment vers els teus amics i persones que avui honoren la teva trajectòria cultural hi serà. Demà és a tocar, ens veurem per abraçar-nos.

Joan Cotrina

¡Captureu aquest codi QR amb el vostre mòbil per recuperar aquest espai en què el periodista Jordi Vilarrodà va repassar la trajectòria de Ramon Cotrina, i on vàrem conversar amb els seus amics Nan Orriols i Jordi Canelles.

QR entrevista

Acomiadar enmig d'una pandèmia

Pilar de la Serra (1920-2020)

Fotografies de la celebració dels 100 anys de la Pilar cedides per la família i la Fundació Emma

El llarg confinament esdevingut per l'emergència sanitària de la COVID-19 la recordarem tots i totes durant molts anys. Tanmateix, a la nostra família no oblidarem que durant aquests mesos, la iaia Pilar va aconseguir assolir el centenari de vida i, malauradament, pocs dies després, ens deixava per sempre.

El dia 5 d'abril la Pilar de la Serra va complir 100 anys. I, com es pot suposar, era una data esperada per tota la família. Una jornada que havíem organitzat meticulosament per reunir i celebrar amb ella, els seus germans, els fills, els néts i la resta

de la família. La pandèmia, la segona viscuda per la iaia al llarg d'un segle, ja que va néixer el 1920 -al final de la pandèmia de Grip Espanyola-, va impedir que festegéssim físicament l'esperat aniversari i ho féssim d'una forma anòmala, via videotrucada, entre els familiars més propers i el dispositiu mòbil que van facilitar des de la Fundació Emma. La fredor de la trucada va desaparèixer quan tots i totes vam constatar que la iaia, amb els efectes notoris de tota una llarga vida sobre les espatlles, ens reconeixia, ens somreia i ens anomenava. No li vam poder fer els petons i les abraçades que haguéssim volgut, però per seguretat de tots i totes, especialment dels residents, ens conformàvem. Ens vam haver de resignar.

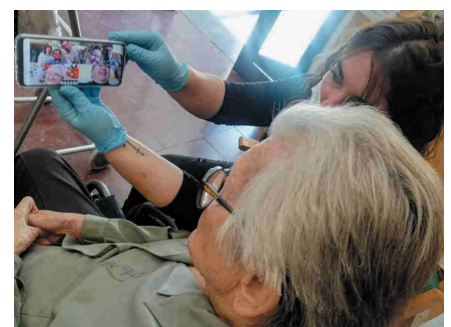
L'acte institucional i el dinar de celebració al costat de la iaia Pilar quedaven temporalment ajornats i en aquell moment no sabíem que s'anul·laven per sempre. Pocs dies després, vint exactament i després de l'última videotrucada amb la Pilar, la infermera de la Fundació Emma ens comunicava que la iaia s'apagava definitivament. Ho feia per causes naturals, la COVID-19 tan sols era el gran responsable d'un forçat i

imposat aïllament, però necessari. De cop i volta, se'ns trencava el cor per la por i la ràbia de no poder-la acomiadar tal com es mereixia, però la ràpida reacció de la direcció de la residència, el beneplàcit de l'autoritat sanitària i els negatius casos de Coronavirus a l'equipament, van fer-ho possible.

Vestits de forma irreconeixible per garantir totes les mesures de seguretat i accedint a la Fundació per la porta del darrere, vam ser al costat de la iaia. Sense poder articular cap paraula, però sí amb una gesticulació expressiva i suficient ens va agafar la mà. Entremig ens separava la tela de plàstic del guant de protecció que no impedia notar la fredor del desenllaç. Poches hores després ens deixava, però una part de la família i el personal de la residència l'havíem pogut acompanyar fins al final. Ens tornàvem a resignar, però ens conformàvem novament. En contraposició amb els moments de solitud que han viscut milers de persones del país, érem uns afortunats.

Les xarxes socials permetien que molts amics i coneguts l'acomiadessin. L'enterrament va ser discret, com va viure ella, però no com ella hagués volgut. La família directa i unes paraules precises i encertades sota la pluja del mossèn David Compte, van permetre acomiadar la Pilar Serra Colomer que, quaranta-cinc anys després, es va poder retrobar eternament amb l'avi Joan.

Descanseu en pau.

El retratista d'una època

Eudald Esteve Cubí (1924-2020)

Autoretrat d'Eudald Esteve fet l'any 1964

El darrer 1 de juliol ens deixava el fotògraf Eudald Esteve, a norantacinc anys. Tot i que la seva mort no ha estat deguda a la pandèmia, a conseqüència de l'estat d'alarma no s'ha pogut celebrar un acte de reconeixement a la seva tasca en vida que hi havia intenció de celebrar. Va començar a exercir la seva professió de fotògraf a finals dels anys quaranta i va perllongar-la durant dècades, fins a la seva jubilació i traspàs del negoci.

Això l'ha fet testimoni de la vida i l'evolució de la nostra vila en molts aspectes, que ha deixat reflectits en una profusa obra fotogràfica, de manera que és molt difícil trobar alguna llar de Sant Joan que no tingui fotografies seves, especialment de les èpoques en què les càmeres fotogràfiques encara no estaven a l'abast de tothom. A part de la seva activitat més comercial com a fotògraf d'esdeveniments socials o familiars,

és destacable la seva obra que avui podem considerar costumista, d'escenes de vida quotidiana de la vila. També va excel·lir en la fotografia de paisatges i monuments santjoanins, fruit de la qual va sortir-ne una important col·lecció de postals, molt valorades avui pels col·leccionistes per la seva qualitat. També va col·laborar desinteressadament amb moltes fotografies en els programes de Festa Major que solien anar a cura del seu germà mossèn Josep Esteve.

Gran part de les fotos publicades a "L'Abans de Sant Joan de les Abadesses" i a "Sant Joan de les Abadesses desaparegut" són seves. En la tasca de recollida de fotografies per a L'Abans es va poder digitalitzar una part del seu fons, de milers d'instantànies, que quedarà per a futures publicacions locals. No obstant això, quedarà encara assegurar que la totalitat dels seus clixés no es perdin i també que, encara que sigui pòstumament, se li pugui fer un merescut reconeixement públic, sigui en forma d'exposició o de publicació.

Portada del Diari de Barcelona del 14 de setembre de 1947, amb una de les fotografies dels seus inicis

Ser pares durant el confinament

Roger Carrera Jordà

Durant aquest confinament, diverses parelles de santjoanins han donat a llum i criat els seus fills acabats de néixer en una situació excepcional. El 28 de març naixia en Roger, fill de la Núria Jordà i en Ramon Carrera, a la Clínica Dexeus de Barcelona. Dies abans, el 12 de març, la Rebeca Busquets i en Guillem Lorenzo veien per primer cop la cara del seu fill Aleix a l'Hospital d'Olot. Totes dues famílies han parlat amb la SJA per explicar com estan vivint aquests dies.

Conversa amb Núria Jordà i Ramon Carrera

12 de maig de 2020

Vau tenir por i dubtes sobre com seria el part i com podia afectar la pandèmia de la COVID-19 al naixement d'en Roger?

N: Molts dubtes, sí. Quan es va decretar l'estat d'alarma estava embarassada de trenta-set setmanes, només me'n faltaven 3 per sortir de comptes. Tot i que semblava que la vida s'havia posat en "pausa" mentre tothom estava tancat a casa i el coronavirus caminava pels carrers, el nostre rellotge seguia fent tic-tac i sabíem que no quedaven gaires dies perquè en Roger decidís sortir. Si ja en situacions normals la recta final de l'embaràs està carregada d'incertesa, en plena pandèmia i amb

els hospitals cada vegada més col·lapsats i amb menys recursos, molt més. Emocionalment van ser dies difícils, angoixants pel desconeixement davant una situació excepcional, nova per a tots. Els sentiments d'il·lusió i neguit ens inundaven a parts iguals.

R: Tot i que confiàvem que tot aniria bé i volíem ser positius, era inevitable patir i pensar que ens esperava un part i postpart molt diferent del que mai ens hauríem imaginat. Tan aviat li demanàvem a en Roger que no tingués pressa de sortir, com desitjàvem que s'avancés el part per por que cada vegada la situació empitjorés. Les ganes de tenir el nostre petit en braços eren infinites, però també teníem por i nervis.

Vau tenir problemes per desplaçar-vos fins a la clínica?

R: No vam tenir cap problema per anar a Barcelona, ni el dia de l'última visita, que ja estàvem en situació de confinament, ni el dia del part. A més, portàvem el justificant oficial de la Generalitat i documentació mèdica per si hi havia algun control policial.

Quines diferències heu viscut entre el part d'en Roger i el de l'Arnau per les mesures adoptades?

N: D'entrada, a les últimes visites i ecografies vaig haver d'anar-hi sola,

amb mascareta, guants, respectant distàncies de seguretat i amb un ambient certament enrarrit... Els protocols eren canviants i hi havia desinformació sobre com actuar davant la situació. A més, existia la possibilitat que, segons com evolucionés tot, hagués de viure l'experiència del part sense en Ramon. Per sort no va ser així, i el dia del part va poder estar al meu costat i vam poder compartir l'esperat moment de veure-li la carona al nostre petit. Tot i que el somriure quedava amagat darrere les mascaretes, les llàgrimes als ulls delataven l'emoció del moment.

R: Sí, tot i les estrictes mesures i que va haver de ser una cesària, va anar tot molt bé. Vaig poder estar al costat de la Núria i quan en Roger va néixer li van posar a sobre i van poder fer pell en pell des del primer moment. Va ser molt emocionant. De seguida ens van derivar a l'única planta de tot l'hospital aïllada per maternitat, a la resta de plantes hi havia pacients amb COVID-19. Ens vam sentir molt ben atesos i ens van cuidar molt, és brutal el personal sanitari que tenim. Vam rebre l'alta precoç a les quaranta-vuit hores. Quan en condicions normals, en cas de cesària, l'estada a l'hospital és de 4-5 dies. El més prudent era tornar a casa com més aviat millor, per tenir menys possibilitats d'infectar-nos i perquè a l'hospital es necessitaven més llits

Arnau i Roger

Arnau i Roger

que mai.

Els vostres pares i familiars han pogut conèixer el nen en persona?

N: Des de l'hospital vam anar fent videotrucades perquè l'Arnau, avis, tiets i cosins poguessin conèixer en Roger, encara que fos a través d'una pantalla. Els meus pares, com que vivim de costat, el van poder conèixer en persona quan vam tornar a casa, però els pares d'en Ramon, que viuen a Ripoll, malauradament no...

R: Exacte. Mai m'hauria imaginat que podríem arribar a aquesta situació i que els meus pares no podrien conèixer el seu nét en persona durant les seves primeres setmanes de vida. El dia que en Roger va fer un mes, com que teníem control pediàtric, vam parar a sota casa dels meus pares per sorpresa i els vam trucar perquè baixessin un moment. Van poder veure en Roger a través de la finestra del cotxe, a 2 metres de distància i amb mascareta però va ser un moment molt emotiu. Espero que aviat el puguin veure tranquil·lament, agafar-lo i petonejar-lo. Ens ha tocat mantenir-nos en una bombolla.

Com heu viscut no tenir visites?

N: No és fàcil viure sols un dels moments més feliços de les nostres vides, no poder sentir el caliu de familiars i amics. Tot i això, ens sentim molt afortunats pel suport, amor i energia positiva que hem rebut de la gent que estimem. Tot i la distància, els hem sentit molt a prop. Confiam que ben aviat es "normalitzarà" la situació i podrem presentar en Roger a tots els nostres. En tenim moltes ganes.

Heu salvat aquesta distància amb les videotrucades?

R: Sort n'hem tingut, sobretot amb els meus pares. Cada dia, quan fem videotrucada, ens donen les gràcies per poder anar veient els petits canvis que va fent en Roger. Vulguis o no, la tecnologia ens ha ajudat molt i ens sentim més a prop.

Us ha costat aconseguir tot el necessari per als seus primers dies de vida quan els comerços estaven tancats?

N: Per sort, en tractar-se d'un segon fill teníem gairebé tot el necessari, si més no tot l'imprescindible. No em vull imaginar si hagués estat el primer fill! Quan va néixer l'Arnau no teníem gairebé res, només la robeta *newborn* i el necessari per als primers dies, però la resta ho vam anar comprant o ens ho van anar regalant familiars i amics a mesura que ho necessitàvem.

Què és el que se us va fer més estrany o heu portat més malament?

N: Que l'Arnau no pogués venir a conèixer el seu germà en persona a l'hospital. Tot i que van ser només quaranta-vuit hores, el vam trobar molt a faltar.

Trobeu que tenir-lo en aquest moment us ha aportat res positiu?

R: La veritat és que no. Estem molt contents de com va anar tot i agraïts a tot el personal sanitari per la seva professionalitat i per com ens van cuidar, així com als nostres familiars i amics per totes les mostres d'afecte rebudes, però evidentment fa uns mesos no ens haguéssim imaginat mai viure el naixement d'en Roger en

aquestes condicions.

Com heu viscut estar confinats amb els dos nens?

N: Hi ha moments de tot. En general bé i tenim la sort d'estar tots sans, que és el més important, però el fet d'haver d'estar tants dies tancats a casa no és fàcil, sobretot per l'Arnau que està en una edat que necessita córrer i cremar energia. A més, ell ha viscut molts canvis en poc temps, a banda de l'excepcionalitat de la situació, d'haver-se de quedar a casa i no poder anar a l'escola, s'ha convertit en germà gran! Confinament i infància són dues paraules que no conjuguen gaire bé, pweò tot i això cal dir que els nens tenen molta capacitat d'adaptar-se i són ben capaços d'entretenir-se. Hem de mirar la part positiva i pensar que potser mai més els podrem gaudir tant com ara.

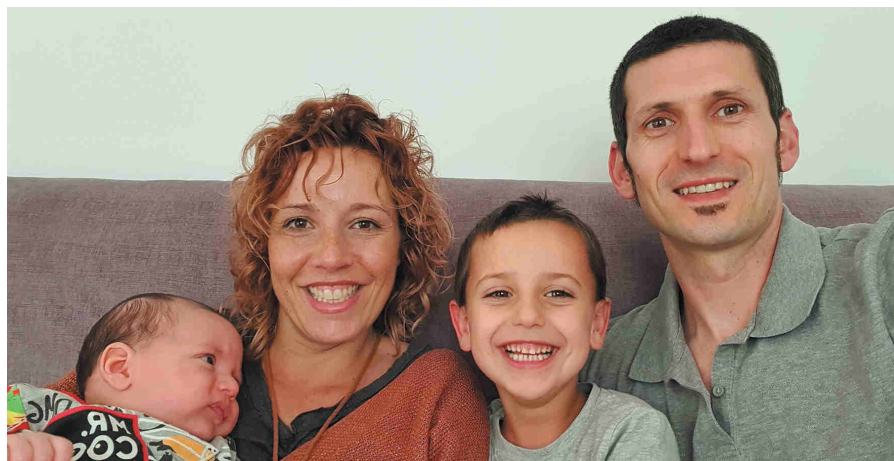
I a la feina, heu hagut d'agafar la baixa de maternitat/paternitat o heu pogut seguir treballant des de casa?

R: La Núria està de baixa per maternitat i jo vaig agafar-me quatre setmanes de baixa i la resta me les guardo per quan ella s'incorpori a treballar. Ara treballo els matins, fem dos torns amb concentració de jornada i així evitem aglomeracions.

Conversa amb Rebeca Busquets i Guillem Lorenzo *18 de maig de 2020*

Com va ser el tracte a l'hospital just abans de la pandèmia?

G: L'Aleix va néixer el 12 de març i l'endemà, el dia 13, ja ens visitaven

Aleix, Rebeca, Pau i Guillem

Aleix i Pau

la ginecòloga i el pediatre per dir-nos que el nen estava perfecte i que ja podíem marxar a casa. Va ser tot molt precipitat. Sabent ara el que ha passat, creiem que ja s'ho veien a venir i era important que deixéssim l'hospital com més aviat millor.

R: El dilluns següent vam haver de tornar-hi a fer la prova del taló. Quan vam deixar l'hospital el dia 13 estava ple, tothom amb mascareta... i quan hi vam tornar, no hi havia ningú. Era com un hospital fantasma, ens van fer passar molt de pressa i de seguida fora. Va ser surrealista.

Com va viure haver-vos de confinar tan pocs dies després que naixés l'Aleix?

R: Els primers quinze dies, fins i tot les primeres tres setmanes, ho vam portar molt bé perquè vam poder gaudir molt del seu naixement i d'estar moltes hores tots quatre sols. Passat aquest temps, se'ns va fer una mica més feixuc i vam començar a trobar a faltar fer més vida social i estar amb la nostra família i els amics.

Tots els vostres familiars i amics van tenir temps de conèixer l'Aleix?

R: Els pares d'en Guillem, els meus pares i el meu germà sí que van tenir temps de conèixer-lo. Però ni cosins, ni avis. Ells no l'han pogut veure personalment encara, només a través de videotrucades.

G: I els amics tampoc encara. Ara que podem sortir a passejar l'anem presentant als que viuen a Sant Joan i ens trobem pel carrer.

Com heu portat no poder rebre visites?

R: Les primeres setmanes, molt bé.

De fet, ens va anar genial per adaptar-nos als horaris dels nens i estar tranquils. Però a mesura que passaven els dies, ho vam anar portant més malament. Suposo que com tothom, perquè necessitàvem una mica de vida social i també ens venia molt de gust poder-lo presentar a la resta de la família que encara no l'havia vist.

Heu salvat la distància amb videotrucades?

R: Sí! No ho podíem fer d'una altra manera i hem estat molt connectats a través de les xarxes amb la família dels dos i amb els amics.

G: En fèiem dues o tres cada dia, de videotrucades, sobretot amb els avis de les dues parts, que tenen moltes ganes de veure'ls i d'estar amb els nens.

Us ha costat aconseguir tot el necessari per als seus primers dies de vida quan els comerços estaven tancats?

R: La veritat és que el més gros com el cotxet, el bressol, la roba... ja ho teníem d'en Pau. I també havíem pogut comprar els bolquers i tot allò bàsic per als primers dies.

G: El més caòtic ha estat fet els papers. Amb el confinament, l'Ajuntament i totes les entitats públiques estaven tancades i no es podia fer cap tràmit presencial, com s'hagués fet normalment. Hem hagut de fer-ho tot de forma telemàtica i el procés burocràtic per obtenir tots els documents s'ha fet més llarg.

Què és el que se us va fer més estrany o heu portat més malament?

G: Potser l'únic és que estàvem molt cansats perquè no teníem horaris fixos. Cada dia ens adaptàvem a com estaven els nens. En general però, ho hem portat bastant bé, la veritat.

R: Potser perquè estàvem els dos junts i ho hem pogut combinar millor.

Trobeu que tenir-lo en aquest moment us ha aportat res positiu?

G: Hem pogut gaudir més dels nens, tant d'en Pau com de l'Aleix, i d'estar els quatre junts, sense visites pel

mig ni horaris d'escola.

R: Intentem valorar molt aquest moment i tot allò positiu que ens aporta perquè som conscients que no ho viurem més.

Com heu viscut estar confinats amb els dos nens?

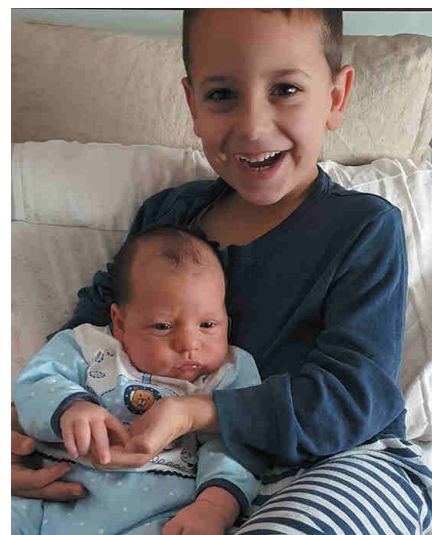
R: El primer mes, bastant bé. Per en Pau era una novetat el naixement del seu germà i li feia molta il·lusió, era com la seva joguina nova i passava molt temps amb ell. A partir del mes, van començar a aparèixer els gelos. Això, combinat amb què no podia sortir al carrer per esbargir-se i la falta d'activitats, li va provocar una mica de malestar.

G: A casa tenim un pati comunitari i vam decidir utilitzar-lo perquè ens toques una mica l'aire i ell pogués jugar una estona. De seguida ens van alertar que tampoc hi podíem anar perquè no era particular. Una llàstima, però és el que tocava.

I a la feina, heu hagut d'agafar la baixa de maternitat/paternitat o heu pogut seguir treballant des de casa?

G: Jo vaig agafar la paternitat de seguida que va néixer l'Aleix, un mes seguit. Després vaig haver de tornar a treballar tres setmanes, fent teletreball i ara ja estic treballant a l'empresa als matins, mitja jornada.

R: A partir que en Guillem es va reincorporar, vaig notar molt canvi a casa perquè quan feia teletreball em podia ajudar molt més. Jo encara estic de baixa fins a les setze setmanes, en principi, i com que de moment no hi ha escola, estic sola amb tots dos nens.

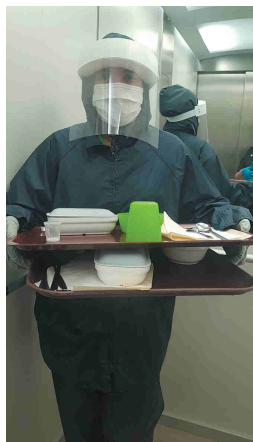

Aleix i Pau

MARÇ

Dilluns 2 de març

La Fundació Emma es blindava pel coronavirus

La Fundació Emma és un dels equipaments que més s'ha de protegir durant la crisi sanitària de la Covid-19, ja que s'hi concentra un nombre important de gent gran, el col·lectiu més vulnerable davant del virus. Seguint les recomanacions del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat, des d'un primer moment, la residència ja va cessar l'activitat del centre de dia i del menjador social. Es va fer un estudi individual dels usuaris i usuàries d'aquests serveis per

saber quines necessitats tenien. A algunes persones se'ls duu el dinar a casa i a d'altres s'ha potenciat el seu suport a través del Consorci de Benestar Social. Les visites dels familiars també van quedar restringides i només s'hi pot accedir si hi ha una urgència. Cal destacar que tots els productes que els subministren entren pel subterrani (i no per la porta) per prevenir els contagis. També s'han creat protocols interns, com reservar alguna habitació per si calgués aïllar un resident.

Divendres 13 de març

L'Ajuntament aplica les primeres mesures per combatre el coronavirus

L'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses va suspendre tots els actes i espectacles previstos durant les pròximes setmanes, com a mesura de prevenció i per minimitzar la possibilitat de contagi i transmissió del coronavirus SARS-CoV-2. Els equipaments socials, culturals i esportius també es van tancar. Les oficines varen continuar operant amb normalitat, però es recomanava posposar els tràmits que no fossin urgents o fer ús dels mitjans telemàtics. També cessaven la seva activitat l'Institut-Escola Mestre Andreu i la Llar d'Infants El Molí Petit.

Divendres 13 de març

Es posposen els actes del 10è aniversari de l'Espai Art l'Abadia

Enguany, l'Espai Art l'Abadia de Sant Joan de les Abadesses celebra la primera dècada d'exposicions. Al llarg d'aquests deu anys d'història, les parets del claustre del Palau de l'Abadia s'han omplert de creacions de tota mena i d'artistes de renom, consolidant-se com un punt d'interès d'art contemporani allunyat de les grans ciutats, i on pintures, dibuixos, gravats, escultures o fotografies, s'han fusionat amb les parets i columnes del claustre gòtic que les ha acollit. L'efemèride, que s'havia de celebrar amb una exposició de la col·lecció Vila Casas i una instal·lació de Dolors Puigdemont, i on hi havia d'assistir la consellera de Cultura Mariàngela Vilallonga, va ser la primera activitat cultural en suspendre's, i les obres ja estaven muntades. Finalment, quan es varen poder obrir els centres culturals i museus (18 de maig), es va acordar

allargar l'exposició per tal que els visitants la poguessin veure, tot i que no es va inaugurar. S'espera que els actes de celebració es realitzin el 29 d'agost.

15 de març de 2020

Misses en línia

Els dies de confinament per la crisi sanitària del coronavirus, el Bisbat de Vic, en una decisió sense precedents, amb l'única excepció del parèntesi de la Guerra Civil Espanyola, va decidir suspendre totes les misses a les esglésies de la seva diòcesi, de la qual el Ripollès en forma part. Ja feia uns dies que s'havia demanat als fidels que no es donessin la pau amb la mà i que es buidessin les piques d'aigua beneïda. A canvi, el bisbe recomanava que les misses se seguissin per televisió i que la gent pogués pregar des de casa. Per aquest motiu, el mossèn de Sant Joan de les Abadesses i vicari general David Compte va tenir la idea de dirigir-se als seus fidels a través de YouTube. Primer ho va fer amb vídeos i recomanacions i, finalment, amb misses retransmeses en directe i per internet des del monestir. En el moment del tancament d'aquesta revista s'havien penjat 135 continguts, alguns dels quals tenen 800 reproduccions. L'èxit ha fet que, tot i que ara ja es permeten les misses presencials, el mossèn continua emetent-les per a totes aquelles persones que no poden accedir-hi o que volen minimitzar riscos.

Divendres 20 de març

Protocol per fer seguiment a majors de 65 anys

Vist que la malaltia provocada per la Covid-19 afecta en major grau a les persones grans i amb patologies prèvies, una de les primeres accions que va dur a terme l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses la primera setmana d'aquesta situació excepcional de confinament va ser posar-se en contacte amb tota la gent major de seixanta-cinc anys i que viuen sols. Es va poder actuar molt ràpidament perquè abans de la pandèmia ja hi havia un registre d'aquest col·lectiu gràcies al programa d'atenció a la gent gran que hi havia engegat, en el qual s'acompanyava unes hores al dia a qui ho havia sol·licitat. Se'ls va informar dels telèfons de contacte de l'Ajuntament, de la Policia Local i del Consorci de Benestar Social del Ripollès per tal que tinguessin a mà un canal de comunicació en cas d'haver-ne de disposar. La gran majoria estava bé i no necessitava suport, però d'altres varen ser derivats per tal que es fes un seguiment a través del Consorci de Benestar Social del Ripollès, si bé aquest òrgan ja seguia els casos més complexos abans del virus.

23 de març de 2020

Llista de comerços que tenen permesa l'obertura

L'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses va elaborar una llista dels prop de trenta comerços d'alimentació que tenien permesa l'obertura de la seva activitat per tal de facilitar la comunicació entre els establiments i els veïns i veïnes. S'hi reflectia aquells que permetien rebre comandes per Whatsapp per poder-les recollir d'una forma més àgil, o els que repartien a domicili. En aquest sentit, va tenir una importància cabdal un grup de voluntaris i voluntàries que va repartir a persones vulnerables de forma desinteressada, en coordinació amb els serveis socials. També s'hi varen afegir els productes de la marca Producte del Ripollès que repartien al nostre poble.

23 de març de 2020

S'anul·len els 3 Dies Trial de Santigosa

L'edició d'enguany dels 3 Dies Trial de Santigosa, que s'havien de disputar els dies 10, 11 i 12 d'abril, i es va anul·lar. El Moto Club Abadesses, va decidir iniciar un procés de micromecenatge a través d'aportacions personals i, també, va donar la possibilitat que als pilots per cedir 10 € de l'import de la inscripció. Finalment, es varen recollir 5.000 euros amb els quals es varen poder fer aquestes accions: la compra d'una grua per a la Fundació Emma coordinadament amb altres entitats, accions socials per ajudar l'Ajuntament a oferir accés a Internet als infants de famílies amb menys recursos per a la seva escolarització, una col·laboració econòmica en la campanya de Sant Jordi que va repartir flors a domicili, la compra de 500 mascaretes FFP2 i 1000 mascaretes quirúrgiques, i la compra d'un concentrador d'oxigen per a la Fundació Emma. A més d'aquestes accions, també està previst realitzar una donació a La Marató de TV3 2020, dedicada a la investigació contra la Covid-19. També es va fer una donació a l'Hospital de Campdevàrol de 500 euros.

Diumenge 29 de març

El Ripollès arribava als 40 positius de coronavirus

A finals de març, l'Hospital de Campdevàrol havia diagnosticat 33 positius, l'ABS de Ripoll-Sant Joan, 6, i la de Camprodon, 1. Hi havia 22 persones ingressades i quatre pacients greus havien estat traslladats a altres hospitals de referència. En el punt més crític per l'hospital, varen ingressar-hi 13 persones en només dos dies, i el personal va quedar esgotat perquè no estaven acostumats a tractar amb aquest tipus de malalts i es vivien situacions d'estrès. Els primers morts varen trigar poc en arribar. El 31 de març, varen morir dos pacients de 86 i 76 anys, amb patologies prèvies (en el tancament d'aquesta revista, al Ripollès només hi ha registrats 10 morts per coronavirus).

Empreses, entitats, institucions i persones a títol individual contra la Covid-19

Durant tot el període de confinament, però especialment durant les primeres setmanes on hi havia escassetat de material de protecció, la ciutadania va reaccionar des

d'empreses, entitats i organitzacions, però també veïns i veïnes que es varen coordinar. A destacar, les pantalles de protecció que varen fer empreses coordinades per la UIER i que varen repartir a la Fundació Emma i a la Unió de Botiguers, 250 bates que va donar FIBRAN, 400 bates i 500 elements de protecció facial de NOEL, 500 mascaretes de CASALS Ventilació, 4.000 guants de la Clínica Veterinària Pirineu, o les donacions de 1000 euros de la Penya Blaugrana, els 500 euros de l'Abadessenc i els 500 euros del SAT a la Fundació Emma. Més tard, arribaria la campanya de micromecenatge del Moto Club Abadesses, de la qual se'n parla en una altra notícia, a més del grup de voluntàries de mascaretes, que tenen un article en aquesta revista, i el grup de voluntaris i voluntàries que va ajudar a repartir comandes a les persones de risc.

ABRIL

Divendres 3 d'abril

Els treballadors i treballadores de l'Ajuntament van distribuir mascaretes als veïns i veïnes que anaven a comprar, confeccionades per un grup de voluntàries de la vila.

Dilluns 6 d'abril

El Ripollès acumula 118 casos positius de coronavirus i 5 defuncions

Els casos positius de coronavirus al Ripollès continuen augmentant i, a hores d'ara, ja se n'han diagnosticat un total de 118; dels quals 73 els han detectat l'Hospital Comarcal i l'Àrea Bàsica de Salut Ribes de Freser-Campdevàrol; mentre que 41 han estat diagnosticats per l'Àrea Bàsica de Salut Ripoll-Sant Joan de les Abadesses i 4, per la de Camprodon.

Dimarts 7 d'abril

Primeres mesures econòmiques per contrarestar la crisi

Ampliació de terminis del calendari del contribuent 2020 i bonificacions en l'aigua.

Dijous 9 d'abril

Primer ple telemàtic de Sant Joan de les Abadesses

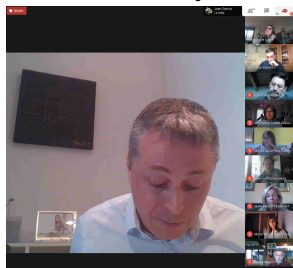
L'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses va celebrar la primera sessió telemàtica de la seva història. Els regidors i regidores varen participar cadascú des de casa seva per evitar el contacte físic. Fins al dia del tancament d'aquesta revista, s'han celebrat tots amb aquesta fórmula.

Dimarts 14 d'abril

L'Alt Ter de Sant Joan celebra el seu vintè aniversari enmig del confinament

Si la Covid-19 no hagués sacsejat el planeta, durant el mes de maig, els treballadors de l'Alt Ter estarien en plena temporada de colònies amb nens, sortides i visites guiades, però els cinc treballadors contractats per aquesta associació estaven en un ERTO a l'espera de poder reprendre l'activitat. Tot i això, com que els treballadors són socis de l'associació varen seguir en contacte i es varen mantenir molt actius a través de les xarxes socials, on varen impulsar el Ripollès Desconfinat, que no era res més que traslladar continguts d'educació ambiental de la comarca perquè la gent pogués adquirir més coneixement sobre el medi natural.

Dijous 16 d'abril "L'alcalde respón"

L'alcalde de Sant Joan de les Abadesses Ramon Roqué va explicar les mesures que s'estaven duent a terme a la vila i va desgranar les primeres decisions econòmiques destinades a frenar la crisi derivada de l'emergència sanitària en un espai retransmès en directe per La

Veu i que també es podia seguir en vídeo i en línia, i on també es varen respondre les preguntes dels espectadors.

Dimecres 22 d'abril

La Unió de Botiguers publica un vídeo per animar els veïns i veïnes

Al vídeo s'hi podien veure missatges positius dels socis i sòcies de l'entitat per retrobar-se, encara que d'una forma virtual, amb els seus veïns i veïnes. El vídeo ha tingut prop de 1.000 reproduccions.

Dijous 23 d'abril

Sant Jordi com sempre, com mai

Tot i que la diada es va veure afectada per la Covid-19, l'Ajuntament, el Consistori Juvenil, l'IE Mestre Andreu i entitats i comerços varen organitzar diverses activitats. Entre d'altres, es va oferir la revista SJA 18 gratuïtament en versió digital; veïns i veïnes varen recomanar lectures en un vídeo; es va fer la presentació en línia de dues novetats d'autors locals Sant Joan de les Abadesses desaparegut de Marcél Miquel i La

llanterna de Montmartre de Salvador Vergés; es varen fer lectures des dels balcons de les cases; la Biblioteca Josep Picola va recomanar lectures i va penjar un tutorial per poder demanar préstec digital; i també es varen repartir flors a les cases, amb la col·laboració de les floristeries i entitats del poble.

Divendres 24 d'abril

Els pressupostos de la Generalitat destinen 1,1 milions d'euros a Sant Joan

Sant Joan de les Abadesses és el tercer poble de la comarca que rebrà més diners dels pressupostos de la Generalitat per al 2020, amb un total de més d'1,1 milions d'euros. D'aquest import, gairebé 800.000 euros aniran destinats a la construcció del tram de la via ciclista del Ter entre la vila santjoanina i Vilallonga de Ter i a expropiacions. Gairebé 300.000 euros aniran cap a la urbanització de la Colònia Llaudet i també hi haurà una petita partida per fer reformes al pavelló poliesportiu. Sant Pau de Segúries també rebrà més de 800.000 euros per la construcció de la via ciclista del Ter. En total, els pressupostos de la Generalitat destinen 5,8 milions al Ripollès, la majoria per a millores a l'estació d'esquí de Vall de Núria i el Cremallera.

Diumenge 26 d'abril

Torna el mercat setmanal, tot i que només amb productes d'alimentació

MAIG

Dissabte 2 de maig

Se suspèn la Fira de Sant Isidre (2-3 de maig)

Seguint les mesures de prevenció, es decideix suspendre la Fira de Sant Isidre. La comunicació oficial es va fer el 9 d'abril. També durant aquest període s'han hagut de suspendre altres actes tradicionals com l'aplec de Sant Antoni, que se celebra el mes de juny.

Dilluns 4 de maig

Nou morts per coronavirus al Ripollès

El Ripollès ja sumava nou persones mortes per la Covid-19 des de l'inici de la pandèmia després que l'Hospital de Campdevàrol confirmés el traspàs d'un pacient de 69 anys. L'anterior mort al centre hospitalari s'havia produït el passat 21 d'abril. La pandèmia de coronavirus al Ripollès estava controlada i, llavors, a l'Hospital de Campdevàrol només hi quedaven dues persones ingressades amb el virus. A més, des del dia 29 d'abril només s'havien detectat quatre casos més de la malaltia a la comarca, passant de 194 als 198 casos de principis de maig.

Dilluns 4 de maig

Els ERTO al Ripollès s'enfilen fins als 337 i afecten 1.690 treballadors a principis de maig

Segons les dades del Consorci Ripollès Desenvolupament, a dia 4 de maig, al Ripollès s'han produït un total de 337 expedients de regulació temporals d'ocupació que han afectat 1.690 treballadors. El tant per cent d'assalariats afectats per ERTOs és del 21,21%. Les xifres de l'atur són molt dolentes i s'eleven fins a les 1.107 persones sense feina aquest mes d'abril, 220 més que el març. Per poblacions, Toses és el municipi amb la taxa d'atur registral més alta amb més d'un 16% seguit de Vallfogona i Gombrèn, ja que ambdós superen el 13%. Lògicament, en números absoluts Ripoll és la vila més afectada perquè passa de 441 a 551 persones a l'atur, 110 més que al març; mentre que Sant Joan de les Abadesses ocupa la segona posició amb increment de persones sense feina amb 30 més i s'enfila fins als 135. En canvi, Campdevàrol supera a Sant Joan en nombre d'aturats, amb 137, però

n'ha sumat dos menys, 28. Camprodon i Ribes, amb 74 i 72 persones a l'atur, en sumen 8 i 16 més respectivament.

12 de maig

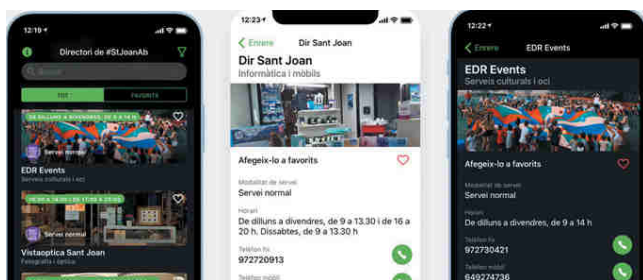
El Clownia Festival s'ajorna fins al 2021 i Txarango posposa la gira de comiat

Txarango va confirmar amb un comunicat a les xarxes socials que s'ajornava el festival Clownia, que finalment es farà del 24 al 27 de juny de l'any 2021. El grup de música del Ripollès va prendre aquesta decisió en aquell moment perquè, segons deien, la falta de concreció del pla de desescalada del govern espanyol, els generava un futur incert i això dificultava la realització de concerts i festivals a mitjà termini. Txarango va informar que les 5.000 entrades adquirides pel públic, que es van exhaurir en només quatre dies, serien vàlides pel Clownia de l'any vinent; tot i això, qui ho desitgés podia demanar la devolució a ticketing@clowniafestival.cat. Totes les entrades que es varen retornar es varen tornar a posar a la venda, i es varen tornar a exhaurir.

Dijous 21 de maig

Aplicació web directori de comerços

L'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses i la Unió de Botiguers va publicar una aplicació web que reuneix informació de comerços i serveis de la vila. La idea va sorgir arran de la pandèmica de Covid-19 i de l'experiència d'haver creat un document que reunia la informació dels comerços durant l'estat d'emergència. Amb l'inici del desconfinament, els bars i restaurants i altres comerços podien començar a reobrir els seus negocis, i el consistori va oferir aquesta eina per tal que hi publiquessin els horaris, la modalitat de servei, la forma de contactar-hi o la ubicació, entre altres, d'una forma atractiva i unificada. Podeu veure-la a <https://stjoanab.glideapp.io/>.

Dilluns 25 de maig

Casals Ventilació de Sant Joan fabrica una caixa de ventilació amb filtres per purificar l'aire d'espais petits

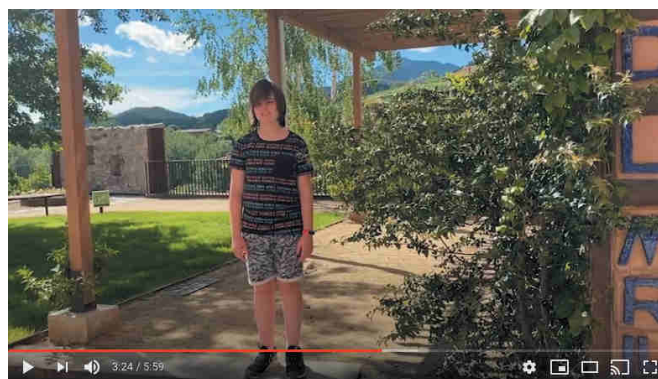
L'empresa santjoanina Casals Ventilació també s'ha unit a la lluita contra el coronavirus i ha fabricat el Rentair, una caixa de ventilació amb filtres que permet purificar l'aire d'un espai de fins a 90 metres quadrats; per tant, també és útil per eliminar males olors o per aquelles persones que tinguin problemes respiratoris com l'asma, l'al·lèrgia al pol·len o als pèls dels animals. La directora de màrqueting i comunicació de l'empresa, Cristina Carles, explicava que van aprofitar el seu coneixement

sobre la ventilació i la recuperació de l'aire per dissenyar un aparell portàtil que es pogués utilitzar en espais petits per a garantir un ambient saludable i net de partícules contaminants o virus com la Covid-19.

Dijous 28 de maig

Agermanament virtual amb Le Palais

Durant l'última setmana de maig, els i les alumnes de 5è i 6è de Primària de l'Institut Escola Mestre Andreu haurien rebut la visita d'infants de les escoles de Le Palais-sur-Vienne, població francesa amb qui Sant Joan de les Abadesses està agermanada. A causa de la Covid-19, l'intercanvi no es va poder fer, però el centre educatiu santjoaní no va voler que la relació quedés tallada aquest any -es fa ininterrompudament des de 1994- i el seu alumnat i professorat varen preparar diverses activitats virtuals que fomentaven la interacció amb els infants francesos, relacionades amb les que s'havien de fer aquella setmana a Sant Joan de les Abadesses.

JUNY

Dimecres 3 de juny

L'Hospital de Campdevàrol dona l'alta a l'únic pacient ingressat per Covid-19

Feia dies que les notícies eren positives i es preveia que, en poc temps, es donaria l'alta a l'única persona que hi quedava. A més, les bones notícies no s'acabaven aquí, ja que al centre hospitalari no hi havia cap sanitari infectat, una dada que es mantenia invariable des del 22 de maig i, per altra part, amb aquesta darrera alta mèdica ja en sumaven 56.

Dijous 4 de juny

Sant Joan instal·larà un nou punt de càrrega per vehicles elèctrics a la Coromina del Bac

Gairebé dos anys després que l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses instal·lés un carregador semiràpid per a cotxes elèctrics a dues places d'aparcament de Can Crehuet, el darrer ple del consistori va aprovar per unanimitat col·locar un segon punt de càrrega de vehicles elèctrics, aquest cop de càrrega ràpida, a la Coromina del Bac. Es farà gràcies a una col·laboració amb l'empresa elèctrica comarcal Lersa, que subministra energia a Sant Joan, Ripoll i Campdevàrol. El punt de càrrega s'instal·larà als aparcaments que hi ha a la rotonda d'aquella zona, una zona de molt fàcil accés pels vehicles.

Dimecres 10 de juny

Campanya 'Guanyem un estiu lector'

La crisi sanitària generada per la Covid-19 està minvant els aprenentatges, especialment en l'alumnat vulnerable o amb dificultats. Davant d'aquests efectes, la promoció de la lectura és una resposta eficaç per enriquir educativament l'estiu i garantir un inici de curs amb majors garanties d'èxit. Des de la Biblioteca Josep Picola, en col·laboració amb el Programa Lecxit, s'ha ofert el kit "Guanyem un lector" per a dotar a les famílies de l'Institut-Escola Mestre Andreu de recursos per a promoure l'hàbit i el gust per la lectura dels seus fills i filles durant l'estiu, consistent en un Carnet de Viatge Lector per als infants, que podran omplir durant l'estiu amb fins a 10 lectures, i un dossier orientador per a pares i mares. 50 famílies varen mostrar-se interessades a participar-hi.

Dimecres 10 de juny

Es reprenen les obres d'urbanització del polígon de la Colònia Llaudet

Després de cinc anys d'obres i d'un cost de 3,4 milions d'euros, a finals d'aquest any 2020 s'enllestiran els treballs d'urbanització del sector industrial de la Colònia Llaudet de Sant Joan de les Abadesses. L'alcalde de la vila de, Ramon Roqué, va explicar que ara només falta acabar la part més visible de l'obra amb la finalització dels vials, la instal·lació de la lluminària, l'accés a les naus i la construcció de la rotonda.

Dijous 11 de juny

Comencen les obres de remodelació entorn de la Font d'en Roca

Es tracta d'un projecte que donarà continuïtat i ampliarà el Parc de la Muralla des del carrer Torre del Saltant fins a la riera de l'Arçamala, aconseguint una transició entre els darrers edificis del nucli antic del municipi i la zona natural per on discorre l'afluent del riu Ter. L'actuació consisteix a millorar els accessos i recorreguts per arribar a la llera de l'Arçamala; sobretot a través de la construcció d'una rampa que conduirà fins a la part més baixa de l'entorn, passant abans per la font i arribant al safareig. Les obres també permetran accedir a un antic hort adquirit per l'Ajuntament l'any 2013, el qual està situat entre la muralla de l'Era d'en Serralta i la riera, i que segons alguns estudis podria pertànyer a un antic molí de guix. Els treballs, que tenen un cost de més de 183.000 euros s'acabaran a finals d'octubre.

Prop de 15 santjoanins gaudiran d'una beca de La Farga

Les beques estan orientades a l'obtenció de títols d'estudis superiors, ja siguin graus, màsters oficials i propis, màsters professionalitzadors o associats a programes de doctorat, Cicles Formatius de Grau Superior... És el 14è any que es convoquen, i el tercer des que hi poden optar santjoanins i santjoanines. L'any passat se'n varen beneficiar nou persones del nostre poble, i aquest any hi ha hagut 16 sol·licituds que, en el moment d'escriure aquesta revista, encara no s'havien resolt. L'acord entre la fundació i la nostra vila es va signar l'any 2018 gràcies a la vinculació de les famílies Fisas i Guixà amb Sant Joan de les Abadesses. Aquestes beques permeten equilibrar les oportunitats dels joves de poble que s'han de desplaçar amb les dels que viuen en zones urbanes.

Dilluns 15 de juny

Últim ple del Consistori Juvenil

La sessió, que es va fer de forma telemàtica, va servir per fer repàs a les accions que ha proposat el consistori, algunes de les quals no han estat possibles a causa de la pandèmia, però també es varen aprovar dues entitats noves. En la primera, es va acordar demanar al Centre d'Educació Ambiental Alt Ter que organitzés dues sortides a la natura que es faran la primera setmana d'agost. La segona moció va ser la de la contractació de dos espectacles per celebrar l'inici del curs vinent.

16 de juny

Sant Joan dona un val de 100 euros per comprar al comerç local a afectats per ERTO i autònoms

L'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses donarà una ajuda de 100 euros a persones que hagin patit la crisi econòmica derivada de la Covid-19. L'ajuda no es farà de forma directa amb diners, sinó a través d'uns vals que podran ser canviats per productes als establiments comercials de la vila que s'adhereixin a la iniciativa, així l'ajuda acabarà incidint també en el teixit comercial local. L'Ajuntament ha destinat una dotació pressupostària inicial de 40.000 euros, que es pot ampliar si fa falta. Les ajudes s'atorgaran -un cop comprovada la documentació- per ordre de sol·licitud. El termini per a presentar la sol·licitud estava obert del 20 de juliol, fins al 7 d'agost.

Dissabte 16 de juny

El ral·li fotogràfic de Sant Joan es reinventa i s'hi pot participar des de tot el món

Tot i que el Grup fotogràfic Abadesses va decidir cancel·lar l'edició del ral·li fotogràfic d'enguany, al final es va celebrar una modalitat alternativa amb la voluntat de convertir la vila santjoanina en la capital de la fotografia associativa catalana durant un dia a l'any. El concurs va tenir dues categories d'edat, que es dividiren entre els menors i els majors de 14 anys. La

gran novetat és que, a diferència d'edicions anteriors i, qui sap si futures -segons l'organització- no hi va haver limitació geogràfica al terme municipal de Sant Joan de les Abadesses i s'admetieren instantànies de qualsevol lloc del món, sigui a l'interior o en exteriors. La foto que il·lustra la notícia és la finalista al tema 3 (qualsevol nit pot sortir el sol) en categoria d'adults, de Carme Duran (Sant Miquel de Balenyà / Osona)

Dilluns 22 de juny

Mònica Bertran i Raimond Aguiló guanyen el X Certamen Literari Joan Maragall

El dilluns 22 de juny es va resoldre el X Certamen Literari Joan Maragall, una edició que va quedar ajornada a causa de l'arribada de la Covid-19. El tancament dels centres escolars també va forçar a suspendre la categoria infantil on participaven alumnes de l'Institut Escola Mestre Andreu, i no s'han acabat celebrant cap dels actes previstos d'entrega de premis. En la categoria d'adults, es van presentar vint-i-dues narratives i quinze poesies. Els guanyadors d'aquesta desena edició han estat Mònica Bertran Cortada amb l'obra Nicole_Peter, en la categoria de narrativa, i Raimond Aguiló Bartolomé amb Ja ha parat de ploure, en la categoria de poesia.

Dimarts 23 de juny

Una revetlla de Sant Joan atípica

La Comissió de Festes va organitzar la revetlla de Sant Joan. La proposta va ser un sopar-pícnic amb grups reduïts i prèvia inscripció. Cadascú s'havia de dur el seu menjar i els seus coberts. Per entrar a la plaça, calia passar per un punt en concret on es prenia la temperatura. La música, la varen posar Ferran Capdevila, els grallers de Sant Joan, DJ Limonetty i Meriem H

26, 27 i 28 de juny

Repte 360 Clàudia Tremps

360º Ripollès és el nom del repte que la corredora d'Ogassa Clàudia Tremps va idear durant el confinament

i les llargues hores a casa amb ganes de sortir a la muntanya. Havia de córrer l'Ultra-Trail de Montblanc, però com tantes altres coses, la prova es va anul·lar i la Clàudia va pensar que seria un bon moment per conèixer més el seu territori, i va idear aquest projecte de tres etapes en què va recórrer 170 quilòmetres, amb més de 10.000 metres de desnivell positiu. L'arribada la va fer al nostre poble. Tremps també ha engegat una pàgina web on es pot seguir la seva trajectòria: claudiatremps.com

[Clàudia Tremps](#) [Calendari](#) [Palmarès](#) [Retos](#) [Prensa](#) [Contacto](#)

JULIOL

El 25è Festival del Comte Arnau esquiva el coronavirus

Tot i la situació excepcional de Covid-19, el 25è del Festival del Comte Arnau s'ha pogut celebrar, reduint lleugerament l'aforament per mantenir les distàncies de seguretat, tenint en compte que se celebra a l'aire lliure però amb entrada controlada, fet que permet la màxima seguretat. Els artistes han destacat i agraït l'esforç del festival per complir amb els espectacles, tenint en compte les anul·lacions que han patit durant aquests mesos. Per celebrar l'efemèride del seu primer quart de segle de vida, es varen programar tres espectacles musicals, un teatral i un de carrer. Andrea Motis, Sanjosex, The Suitcase Brothers i Xarop de Canya han estat els noms propis d'una edició que va arrancar amb un espectacle teatral escrit per Josep Maria Jaumà i dirigit per Dolors Vilarasau, i que va tenir com a protagonista al poeta Joan Maragall, autor que va donar un impuls a la llegenda del comte Arnau quan en va escriure la seva versió.

'La Manita' de Jaume Nunó ja és a l'arxiu

Emmanuel Pool, un investigador musical mexicà, va visitar Sant Joan i l'Arxiu Històric Municipal fa més d'un any, per consultar la documentació de Salvador Moreno, per al seu estudi sobre l'òpera Severino. En agraïment per l'atenció rebuda, Pool va encarregar-se de la restauració d'una partitura de Jaume Nunó que va adquirir a Mèxic d'una música que va compondre per una fàbrica de dolços l'any 1904 i la va donar a l'arxiu, junt amb una publicació de l'Himne Mexicà de 1954, que ja s'ha catalogat i es pot consultar al nostre espai de l'Ajuntament. També va fer donació d'una còpia del seu treball, que té moltes referències a documents que va consultar a la nostra vila.

L'entramat que ha produït més de 7.000 mascaretes

Entrevista del 22 de maig

A Sant Joan de les Abadesses, davant la necessitat de protegir la població de possibles contagis de coronavirus, un grup de vint-i-vuit dones es va posar desinteressadament a treballar frenèticament per produir mascaretes. Marta Fisas va ser la impulsora d'aquesta iniciativa a la qual de seguida s'hi van sumar, a part de les dones que les confeccionaven, establiments sanitaris que en feien la desinfecció i entitats que donaven el material.

"Abans que comencés el confinament, quan ja hi havia problemes per falta de mascaretes, em vaig posar en contacte amb l'associació *Mascarillas Solidarias España* que en feia per tot el país" explica Fisas. El material procedent de l'organització va tardar quaranta-cinc dies a arribar, i es va utilitzar per fer les 2.000 últimes mascaretes que van produir les de Sant Joan. Abans, per compte propi, se'n van fer 5.000 més gràcies a les donacions solidàries de material i a hores i hores de feina constant durant més d'un mes.

La producció s'ha fet a les cases particulars de les dones que hi han participat. La Marta Fisas, per solucionar les dificultats comunicatives de la distància, es va gravar a casa fent mascaretes per explicar a la resta quins eren els passos a seguir. Els vídeos es distribuïen via Whatsapp a través d'un grup comú que aglutinava tota aquesta xarxa de treball. El material els arribava a casa gràcies a la feina de l'Anna Barceló, que cada dos dies es recorria el poble en cotxe per fer l'intercanvi entre el material nou i les mascaretes fetes. Per evitar el contacte humà, les santjoanines

dipositaven les capsos plenes a les entrades de casa seva i l'Anna feia el canvi. Abans de començar el recorregut, avisava que passaria pel grup de Whatsapp. "No vaig tenir gens de por d'encomanar-me" explica Barceló, que diu que era l'única persona que es movia pel carrer aquells dies.

Quan el Govern de Catalunya va decretar que a partir del diumenge 26 d'abril, els nens i les nenes podrien començar a sortir, el grup es va posar de pressa i corrents a fabricar-los mascaretes. En dos dies, en van fer 700 (dues per cada infant) només per aquest col·lectiu. "Vam haver d'anar a comprar el material, tallar-les i cosir-les" explica Fisas. Moltes dones es van passar part de la nit treballant per poder aconseguir-ho.

"Després d'haver-ne fet tantes, ja hi tenim la mà trencada i les fem molt de pressa. Hem anat millorant la tècnica", diu Fisas sobre l'evolució. Les 7.000 mascaretes que han produït s'han distribuït entre l'Hospital de Campdevànel, l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses i els transports sanitaris de Catalunya. "Van anar a parar on més falta feien" explica Fisas. Aquesta solidaritat i el compromís amb la salut del poble ha creat un grup de dones ben divers en què moltes no es coneixen abans de la pandèmia. "De les 28 voluntàries, potser en conec sis o set, com a molt" explica Fisas. Amb la resta només han parlat a través de Whatsapp i tenen la intenció de fer-ho cara a cara quan hagi passat tot. "Sense tota aquesta gent, hauria estat impossible fer les 7.000 mascaretes que hem fet" diu agraïda.

Agraïments

Les vint-i-vuit dones que han posat la seva energia i les màquines de cosir al servei de la població durant la pandèmia han estat: Silvia Bachs, Neus Busquets, Fanny Canet, Judith Carreté, Mª Àngels Cuartielles, Dolors Cubí, Fina Fernández, Amal El Hajji, Mari Jiménez, Anna Mª Martínez, Anna Mª Picart, Carme Reche, Dolors Rigat, Dolors Roca, Sagrario Ruiz,

Roser Sala, Mercè Salvatella, Manoli Sánchez, Carme Serra, Silvia Sinard, Anna Solà, Montserrat Suriñach, Mari Vergés, Olvido Vingre i Mª Cinta Vinyes, a més de l'Assumpta Roura, que s'ha cuidat de tallar la roba; l'Anna Barceló, que s'ha encarregat del transport i el repartiment; i la Marta Fisas, impulsora de la iniciativa. Des de Beníntim, la Teresa Massós ha donat les gomes que han permès fer totes les mascaretes. L'esterilització l'han fet entre la Clínica Veterinària Pirineu, la Clínica Dental Ricardo Alaniz i la Clínica Dental Sant Joan. L'Ajuntament també hi ha col·laborat donant material i fent-ne la distribució al conjunt de la població i a organismes que ho necessitaven, com la Fundació Emma.

Els tècnics d'emergències sanitàries del Ripollès agraïm la donació de mascaretes que ens han fet arribar les cosidores amb el suport del Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses.

Aprofitem per agraïr-vos els aplaudiments desde els vostres balcons a les 20h del vespre i recordeu anem de baixada del contagi però no podem abaixar la guàrdia 🙏

Confinats a la Fundació Emma

Article redactat el 21 de juliol

El dotze de març es van acabar les visites a la Fundació Emma i els residents van quedar aïllats, sense possibilitat de sortir i amb les úniques entrades del personal essencial. Els serveis externs, com el de perruqueria, també van quedar anul·lats. “Ho van entendre bé, però per ells va ser molt dur no poder rebre cap visita dels familiars ni poder sortir a l’exterior” explica Mònica Rebollo Fernández, directora del centre. De seguida, la Fundació va comprar un mòbil perquè els usuaris poguessin fer videotrucades amb els

familiars i sentir-s’hi una mica més a prop, i també varen obrir un compte de Facebook per obrir el dia a dia a familiars i als veïns i veïnes del poble.

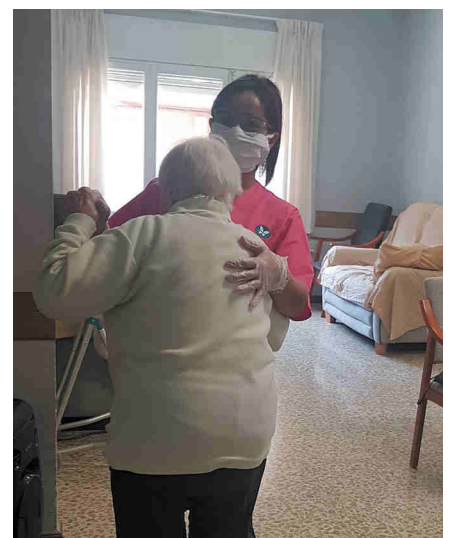
A principis de juny, quan Sant Joan va passar a fase 2, els residents van poder començar a rebre visites dels seus familiars. Sempre amb reserva prèvia, només un cop la setmana i mitja hora com a màxim. A la fase 3, també tenien permès sortir una estona. Tot això, anímicament els va anar molt bé. Ara, des de mitjans de juliol, s’ha fet un pas enrere a totes les residències d’avis catalanes i es tornen a aplicar mesures més restrictives. A priori no poden sortir, però en cas de fer-ho ha de ser per un període llarg de tres setmanes i, a l’hora de fer el reingrés, s’ha d’estar un mínim de deu dies en règim d’aïllament.

Pels treballadors també ha estat dur. “Poder tornar a casa amb les nostres famílies ajudava molt a estar millor, però també patíem per si entràvem el virus a la residència”, diu la

directora. Si algú tenia febre, es quedava catorze dies a casa en quarantena. Rebollo explica han fet totes les tasques possibles, encara que no fossin les seves, per col·laborar els uns amb els altres i per cobrir aquestes vacants.

Pel que fa a la detecció del virus, la Fundació ja disposa de testos PCR. Es poden fer les proves a tothom i en un màxim de 48 hores tenen els resultats. De fet, s’han fet a tots els usuaris i al personal. Tots han donat negatiu. Només dues dones, que van haver de ser traslladades a l’hospital per altres motius, van passar-lo de forma asimptomàtica quan eren fora del centre. Al principi, quan no disposaven d’aquests testos, cada vegada que un usuari superava els 37 graus, s’havia d’estar en règim d’aïllament deu dies i se’l tractava com si tingués el virus, accedint a la seva habitació amb tota l’equipació protocol·lària.

La residència s’ha reorganitzat completament des del mes de març per assegurar la distància social amb marcadors per tot arreu, que encara manté. A l’hora dels àpats, els usuaris també estan més separats.

Ramadà confinat

Són les 7 de la tarda d'un dimarts de primavera. En Karim Ajaha és a casa seva, a Sant Joan de les Abadesses, esperant que s'acosti l'hora de sopar. "Avui crec que és a les 8:48" diu. Es regeixen pel calendari musulmà i també pels horaris que estableix la religió mundialment. Com tota la comunitat, dijous 23 d'abril van començar el novè mes del seu any i, amb ell, els trenta dies de dejuni (*sawm*) des de la sortida fins a la posta del sol. Fer-lo confinat, se'ls fa estrany.

Els últims anys, Ajaha es llevava a les 5 del matí per poder esmorzar una mica abans que sortís el sol i anar a la feina amb la panxa plena. Tot i que algun any treballava de cambrer, i la temptació li era present a tota hora, assegura: "El dia em passava més de pressa i no notava tant la gana". Amb l'arribada del coronavirus li van fer un ERTE a la feina i diu que estar-se tancat a casa sense poder fer un mos de res, se li ha fet molt dur.

Des d'una altra casa del nostre poble, la Soukaina El Adel destaca la falta de contacte humà com el que se li fa

més difícil. "És un mes per estar amb els avis, pares, germans... Normalment ens ajuntem per trencar el dejú i ara no ens podem veure", es lamenta. Aquest any, el seu marit menja a casa sol i ella a la feina perquè fa horari de tardes i surt a les 10 del vespre.

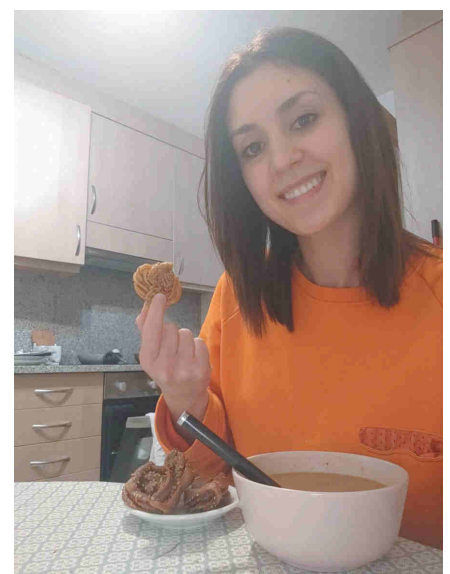
El també santjoaní Atef El Haji i la seva parella, Soukaina El Bouinany, han pogut seguir treballant i diuen que en aquest sentit no han notat canvis. "Al Marroc es deu notar més perquè l'ambient al carrer en època de ramadà és molt festiu" expliquen, considerant que a Catalunya, tot i les restriccions, no s'ha viscut amb tanta diferència. El matrimoni resideix a Osona i ho està passant apartat dels de casa. "Trobem a faltar poder fer un passeig un cop hem trencat el dejú i anar a casa de la família, que és tradicional i molt típic" expliquen.

Malika Dahan, la mare d'Ajaha, comparteix així les seves sensacions: "El ramadà per nosaltres és un mes molt especial. I aquest mes no ho és d'especial, és trist, molt trist. No tinc ni ganes de cuinar". A casa seva,

precisament degut a aquest desànim i a no poder sortir, han fet un ramadà més digestiu. "Gairebé només mengem verdures i fruita, molt pocs dies cuinem carn", explicava Karim Ajaha els primers dies, quan haver de marxar al llit amb la panxa plena els creava molta indigestió i malestar. A partir del 2 de maig, gràcies a poder començar a sortir a fer una mica d'esport pel poble, van anar normalitzant la dieta.

Per fer una comparativa i que els lectors no musulmans puguin entendre la sensació, El Haji i El Bouinany proposen un símil entre la seva festivitat i la nit de Nadal. "Seria com si el 24 de desembre, tothom s'hagués de quedar a casa sense poder fer el sopar de Nadal amb la família, ni compartir els àpats, ni aquelles sobretauls. Simplement que el ramadà dura un mes i la nit de Nadal és una".

A banda de l'àpat, els homes no han pogut anar a la mesquita de Sant Joan de les Abadesses a resar i han orat des de casa, com habitualment fan les dones. El pare d'en Karim Ajaha, l'Abdeslam, ha fet les oracions diàries d'aquest mes des d'una habitació del seu pis igual que la resta de practicants.

Soukaina El Adel trencant el dejuni a casa seva el cap de setmana

Els infants i el confinament

Les educadores de la Llar d'infants ens expliquen com varen continuar la seva relació amb els nens i les nenes i famílies durant la pandèmia

Entrevista del 21 de maig

La llar d'infants El Molí Petit, igual que els altres centres docents del nostre poble, ha hagut d'adaptar la seva activitat a les restriccions aplicades per contenir la pandèmia de la Covid-19. Les educadores del centre - Alba Rovira, Magda Barrios, Mª Rosa Cortacans, Verònica López i Núria Soldevila - ens expliquen com han reorganitzat l'activitat educativa dels quaranta-dos alumnes d'entre 0 i 3 anys que atenen diàriament.

Com heu adaptat l'activitat de la Llar d'infants durant el confinament?

Les educadores de la llar ens hem anat reunint setmanalment per decidir quin material enviàvem als infants cada dilluns. Aquestes reunions amb l'equip les fem a través de videoconferència i tot el que compartim amb els infants i les famílies ho fem a través del correu electrònic. Per fer-ho fàcil, hem creat un *Padlet*, que és un mur on tant les persones que formem part de l'equip educatiu de la Llar d'Infants, com les famílies podem penjar qualsevol informació. Per exemple, les famílies hi pengen fotos i vídeos del que han estat fent aquests dies confinats a casa i nosaltres, com a equip, hi pengem vídeos explicant contes, cantant cançons...

Heu fet videotrucades amb els

alumnes i les famílies?

Amb les famílies i els infants no hem fet videotrucades, ja que considerem que són massa petits perquè sigui una bona opció. El que sí que hem procurat durant tot aquest temps ha estat tenir notícies, a través de correu electrònic, de tots els infants i les famílies mentre no ens podíem veure. En tot moment, ens hem ofert per si necessitaven ajuda i els hi hem intentat donar suport a través dels canals digitals disponibles.

En què ha consistit el vostre teletreball i com us heu organitzat?

Al Molí Petit som un equip educatiu reduït i hem treballat molt juntes, tothom aportant el seu gra de sorra de forma cohesionada. Durant aquests dies, el que sí que hem fet per separat, per exemple, ha estat felicitar als infants que feien anys durant el confinament a través d'un vídeo que gravava la mestra del seu grup. A més, hem aprofitat aquest temps per seguir formant-nos. Tot l'equip hem assistit a videoconferències de diferents pedagogs per seguir connectades amb les noves tendències de la professió que és molt important. Escoltar la veu dels experts és sempre molt motivador i engrescador.

També ens hem posat en contacte

amb les direccions de les llars d'infants de la comarca del Ripollès i amb la inspectora d'educació, per estar en tot moment al corrent de la situació actual i com podíem anar treballant des de casa.

Què és el més complicat de treballar amb infants a través de les xarxes?

El més complicat ha estat mantenir el vincle amb els infants de forma virtual. Nosaltres ens dediquem a l'educació de 0 a 3 anys i en aquesta etapa és fonamental l'educació a través del contacte físic de la llar, tant amb els companys com amb la persona de referència. Si no, no té massa sentit perquè són massa petits. L'educació ha de ser vivencial i experimental i no a través de pantalles.

Quan hi ha previsió que es reobri la Llar d'infants i quines seran les mesures que heu d'adoptar?

Dimecres 20 de maig vam rebre el Pla de Reobertura pels Centres Educatius. En principi, podrem obrir la Llar d'Infants quan entrem a la fase 2 del desconfinament, que es preveu que sigui l'1 de juny. Les úniques mesures que el Departament d'Educació ens ha deixat clares són que només podrem acollir cinc infants per espai i no hi haurà servei de menjador. Només es podran acollir a aquesta mesura els infants als quals els seus progenitors no puguin fer teletreball, així que veurem quina aflluència tenim.

Ara estem treballant per ordenar i concretar una mica més les mesures que haurem d'adaptar en el moment de la reobertura del centre.

Ensenyar i aprendre durant el confinament

L'equip de professorat santjoani explica com ha viscut els mesos d'escolarització a distància

Adriana Serra, mestra de cicle inicial de Primària de l'IE Mestre Andreu

Des de l'escola, hem treballat braç a braç amb les famílies a través d'un grup comú de Whatsapp. Els dimarts i els divendres els passàvem un vídeo explicant les tasques que havien de fer amb reptes senzills, com ara comptar els mitjans que tenien i descobrir entre tots qui en tenia més, fer un experiment amb aigua i llet o dissenyar un mandala amb objectes de la natura. Els alumnes, amb l'ajuda dels pares, ho han anat fent i compartint amb la resta de la classe a través d'un missatge de veu o d'un vídeo. Tot el que s'ha proposat ha estat voluntari perquè volíem tenir molt en compte la casuística de cada família. A part d'això, cada dia llegíem un capítol d'una novel·la i els penjàvem el vídeo perquè la poguessin anar seguint amb nosaltres.

Durant el confinament i quant a docència, el més difícil ha estat poder arribar a tots els nens i nenes per igual. No tothom té el mateix nivell d'aprenentatge i al principi no sabíem gaire com fer-ho. Per resoldre aquesta

qüestió, a part del vídeo general que passem pel grup a les famílies, a alguns els hem anat adaptant les activitats i els hem fet arribar directament. En l'àmbit personal, el més estrany ha estat establir un horari i mirar d'organitzar-me amb la família per compaginar-ho tot. En positiu, aquesta situació m'ha aportat moltes hores de reflexió i temps extra per assistir a conferències gratuïtes en línia sobre pedagogia i seguir ampliant la meua formació professional. Encara que l'entorn digital hagi funcionat bé, queda clar que les escoles presencials són insubstituïbles.

Neus Gamell, mestra de cicle inicial de l'IE Mestre Andreu

Partint de la base que els nostres alumnes depenen totalment dels seus pares pel que fa a l'entorn digital, totes les mestres d'educació infantil vam considerar que la millor opció era crear un grup de Whatsapp per agrupar totes les famílies de l'aula i establir un punt de contacte. Cada setmana hem presentat propostes a través de vídeos i àudios que gravàvem nosaltres mateixes: vam llegir un conte, vam fer experiments, vam ensenyar a fer una rosa o un drac per Sant Jordi... La intenció era que el material servís per ajudar-los a fer coses a casa, com a font d'inspiració i no com una obligació.

El més difícil és haver de contactar amb els alumnes a través de la pantalla, sense poder tenir contacte físic ni veure's cara a cara. Al principi, no em sentia gaire còmode gravant-me per enviar-ho a les famílies; saps

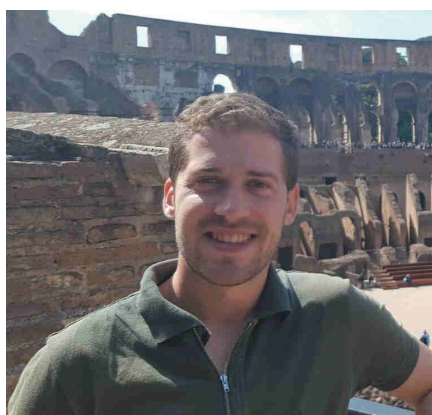
que allò queda guardat per sempre. Les reunions telemàtiques del claustre també s'han fet estranyes. Crec que el més difícil encara està per venir perquè veig molt complicat poder tornar a l'escola mantenint les distàncies amb alumnes tan petits, i més si les mesures no estan clares. Ells aprenen relacionant-se i amb contacte, i ara no podrà ser. És un tema que s'haurà d'acabar de parlar al centre. Com a punt positiu, m'ha emocionat molt la gran implicació que han tingut les famílies. Ha servit per vincular-nos més i tenir un contacte diferent.

Maria Àngels Grabulosa, mestra de cicle mitjà de Primària de l'IE Mestre Andreu

Ens ha anat molt bé posar-nos en contacte amb les famílies a través de l'AMPA. Hem anat seguint el temari, però sense cap condicionament de notes. Els hem enviat tasques periòdicament a través del correu electrònic o de Whatsapp i ens han fet el retorn per aquests canals. També hem fet trobades virtuals cada divendres a les 5 de la tarda amb tot el grup perquè es poguessin veure entre ells, per aclarir dubtes i perquè poguessin riure una mica. A banda, hem fet connexions individuals per aclarir dubtes particulars d'alumnes que no acabaven d'entendre alguna cosa.

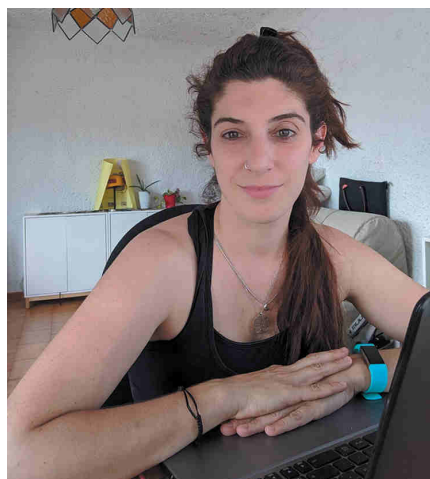
El més difícil ha estat no poder-los veure directament, mirar-los als ulls i anar responnent les preguntes que ens fan. És una situació rara. Quan estan a classe, tenen molts dubtes i ara, a través de la pantalla, es tallen molt i no saben gaire què dir. La part bona de tot això és que amb la nova dinàmica ens hem hagut d'espavilar més amb les noves tecnologies i adaptar-nos als recursos que teníem. M'ha anat bé per buscar més material a les xarxes i ensenyar-los a ser més autònoms. Tot i això, no té res a veure amb el contacte diari a les aules, no el canvi per res del món.

Joan Caballé, mestre d'educació física de l'IE Mestre Andreu

Amb la circumstància actual hem hagut d'utilitzar les noves tecnologies per seguir oferint un bon ensenyament. Hem hagut de ser creatius i trobar la manera de guiar i acompanyar els alumnes a través d'una pantalla, plantejant activitats que segurament no haguéssim realitzat a l'escola. Moltes famílies s'han hagut de bolcar també en l'aprenentatge dels seus fills, dedicant-hi més temps de l'habitual per a suplir la presència del mestre. Així doncs, hem intentat que la càrrega de treball no fos excessiva ni feixuga, sinó que fos productiva. Per la matèria d'educació física, vam pensar que seria una bona idea plantejar reptes setmanals. L'objectiu ha estat que es mantinguessin actius i trenquessin la rutina en família per fer-los participants a tots i que la suma d'esforços esdevingués l'èxit comú.

El més complicat d'aquesta situació ha estat haver de fer el canvi de xip i substituir tota la feina de les aules per la feina als escriptoris de casa en un temps rècord. Tampoc ha estat gens fàcil preparar activitats que tothom pugui realitzar, per qüestions d'espai, material... per això, la majoria de reptes eren oberts i adaptables. Per exemple, aquesta última setmana vaig proposar fer una ruta qualsevol en bicicleta, amb patinet o a peu; registrar el recorregut a través d'una aplicació mòbil i per últim, fer la foto de l'equip. Opino que tots podem aprendre i créixer molt, tant en l'àmbit docent com personal, gràcies a aquesta experiència que ens ha aportat tant introspecció com cohesió de grup, tot valorant les petites coses que ens fan feliços. Des de l'escola, estem descobrint eines que no substitueixen l'educació de tota la vida, però sí que en un futur la podrien complementar. Espero que tot es normalitzi aviat per poder tornar a les aules a fer el que més m'agrada, tot havent après de l'experiència i estar preparat per a gaudir i enriquir la professió.

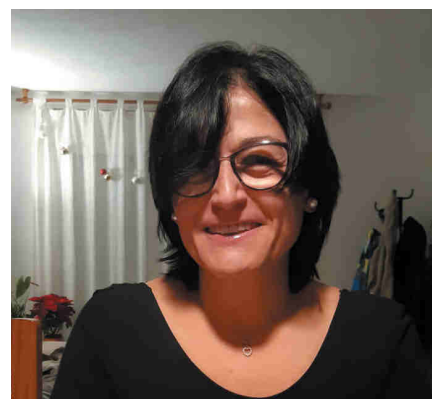

Gisela Boixadera, professora de biologia de l'IE Mestre Andreu

Jo al principi treballava amb Power Point i compartia la pantalla amb els alumnes a través del Meet a les sessions en línia. Poc després, vaig tenir l'oportunitat de provar la plataforma d'una editorial que treballa continguts de l'àmbit de les ciències de forma molt competencial

i que té una interfase molt més atractiva i interactiva, ja que disposa d'un laboratori virtual. Tot això m'ha permès fer les classes més dinàmiques que al principi del confinament. Per mi, el més difícil d'aquesta situació ha estat veure els alumnes apàtics, decaiguts... L'ambient és molt diferent del que hi ha a classe en una sessió normal. Quan comparteixes la pantalla, deixes de veure'ls, de sentir-los... et sents com si parlessis sola.

Al principi, em va costar bastant encertar la temporalització de les tasques: els carregava més de feina del que em pensava, ja que no tenia en compte casuístiques més particulars com la connexió, problemes tècnics, habilitats en les TIC... Una altra dificultat ha estat, personalment, la conciliació familiar, suposo que com molta altra gent. Com a experiència positiva, m'ha servit per adaptar el temari i les tasques a una metodologia de treball més autònoma en què els alumnes assumissin més responsabilitat, amb l'objectiu que no se'ls fes tan pesat. També, és clar, depèn molt de la motivació de cadascú per la matèria. Paral·lelament, m'he replantejat els objectius d'aprenentatge de l'assignatura per focalitzar l'esforç en què aprenguessin només allò que és realment important. Crec que el confinament m'ha fet valorar la importància del centre educatiu com a punt de convivència i interacció amb els alumnes. Les sessions en línia són una mica fredes.

Pili Pascual, professora de castellà de l'IE Mestre Andreu

Les sessions que hem fet durant el confinament són més un acompanyament que una classe. Jo, particularment, m'he dedicat a repassar conceptes i no he ampliat temari. He intentat fer activitats més lúdiques, combinades amb altres més acadèmiques i, concretament a 4t d'ESO, he preparat una sèrie d'activitats opcionals per a aquells alumnes que l'any que ve vulguin estudiar batxillerat, perquè estiguin més preparats. Totes elles amb fulls de resposta. A més, jo estic oberta als dubtes que puguin sorgir. Ho faig tot virtualment a través de la plataforma Classrom, de Drive i de formularis Google. També hem tingut la sort que l'editorial ha donat les claus d'accés al llibre digital a tot l'alumnat i hem pogut treballar amb els vídeos i les activitats virtuals que ofereix, que són bastant interessants.

El més difícil ha estat donar resposta a totes les necessitats de l'alumnat. Si ja ho és quan tenim contacte directe persona a persona, des de la distància encara ho ha estat més. És cert que l'Ajuntament i l'escola han posat a l'abast de tothom el material informàtic, però la connexió ha fallat molt i hem tingut molts problemes en aquest sentit, tant alumnes com professors. També ha estat molt difícil compaginar la vida laboral i la personal perquè no desconnectes mai i em donava la sensació que totes les hores dedicades eren de poc profit. A casa, treballem quatre persones virtualment i se'ns penjava molt. A més, has de tenir un espai per treballar i no sempre era possible. En l'àmbit docent, el més positiu és que estic aprenent a fer servir les eines de l'entorn digital i en l'àmbit personal, m'agrada el tipus d'acostament que hem tingut amb l'alumnat perquè s'ha d'estar més receptiu, i el fet de donar la possibilitat a l'alumnat d'escriure'ns correus electrònics, ens ha acostat a alumnes que tenien més dificultats per comunicar-se amb nosaltres cara a cara.

Lourdes Ramírez, professora de matemàtiques de l'IE Mestre Andreu

Hem hagut de refer la nostra manera de donar classe i no ha estat gens fàcil substituir les formacions presencials per les virtuals. Ens hem hagut de centrar en activitats molt més competencials: hem fet matemàtiques per a la vida quotidiana i, sempre que ha estat possible, lligades a l'actual pandèmia. És a dir, veure que les classes que anàvem fent tenien moltes aplicacions al que estàvem vivint entre tots.

Per mi, el més difícil de tot ha estat relacionar-me amb els alumnes a través de la pantalla. Són relacions molt més fredes i es troba a faltar molt la complicitat que tenim a l'institut. En l'àmbit personal, ha estat un repte: he après molt en molt poc temps, sobretot pel que fa a tecnologia. En l'àmbit docent, he après sobretot que una classe presencial no té preu i que, a partir d'ara, estic segura que valoraré molt més cada minut que passi a dins l'aula amb els alumnes.

Sílvia García, professora de música i visual i plàstica de l'IE Mestre Andreu

Hem repassat continguts intentant que els alumnes participessin de forma activa a les classes virtuals. A les classes de música en concret, hem treballat les característiques del so amb activitats en què, per exemple, jo reproduïa un patró rítmic i els alumnes em deien quin era a través del xat. La mateixa proposta la feien un a un i la resta del grup els contestaven. Com que la majoria no disposaven d'instruments a casa, ho feien a través d'objectes culinaris com plats, gots... Pel que fa a la matèria de visual i plàstica, he intentat que poguessin continuar dibuixant i creant amb elements dels quals disposessin a casa. Hem fet escultures amb paper, activitats més manipulatives com figures amb pasta de sal i hem tenyit aigua amb curri o safrà.

El més difícil ha estat trobar activitats que tothom pogués fer sense sortir de casa i que poguessin fer tots per igual. A través d'una pantalla és més complicat atendre les necessitats de cadascú. A l'aula tens un contacte més directe i és més fàcil. El que m'ha aportat aquesta experiència en positiu, és que he descobert diferents eines digitals que ens poden ajudar a fer que l'alumnat assumeixi d'una forma més amena els continguts. Tot i això, en el meu cas prefereixo el contacte directe amb els alumnes.

Comiat a una nissaga de carnisseres

Carnisseria Dial va tancar a finals d'abril posant punt final a un dels comerços familiars de la nostra vila amb més història

En Jaume i la Montse l'últim dia en què varen treballar a Carnisseria Dial

Entrevista feta el 8 de juliol

A les bosses de la Carnisseria Dial hi continua posant Can Cisco Geneta, en honor a Francesc Arnau i Crehuet "en Geneta", qui va iniciar la carnisseria fa més de 130 anys. El cognom Dial va arribar més tard, en el moment que la filla d'en Geneta es va casar amb en Jaume Dial, un mosso que tenien llogat, l'avi de l'actual Jaume Dial.

Encara que l'establiment continua obert, des del 30 d'abril, per primera vegada en la seva història, ja no el regenta algú de la família. En Jaume Dial i la Montserrat Pujol s'han jubilat i han traspassat el negoci al Rebost de Can Barramba de Sant Pau de Segúries, a qui molts coneixeran perquè fa temps que venen al nostre mercat setmanal. Parlem amb en Jaume i la Montserrat, l'última generació que s'ha fet càrrec del negoci familiar, i a qui ha tocat viure un comiat agredolç per les circumstàncies de la pandèmia.

Us va tocar treballar durant el confinament. Com va anar?

Jaume: En vam fer una bona part nosaltres. Anàvem amb mascareta, vam posar una mampara que vam improvisar amb material que tenia amb vidres i metacrilat...

Montserrat: L'última va ser una setmana molt estranya. La gent havia comprat molt de menjar les setmanes prèvies perquè aquells dies es feia així. La gent trucava i feia comandes per tres setmanes i les passava a buscar.

No és com us havíeu imaginat acabar...

Montserrat: Era una situació molt estranya. Molt desagradable. Qualsevol cosa que feies tan normal, ara et suposava un problema. Jo agafava les bosses i amb la mampara pel mig, i no podia passar-les als clients. Amb la gent gran, a vegades has d'anar per darrere el taulell o posar-les directament al cabàs, i ho havia de demanar abans, perquè pensava que potser no ho voldrien... Un pilot de coses així.

El coronavirus va precipitar el canvi?

Jaume: El traspàs estava pactat. L'u de maig ja passava a ser d'ells. Era un pont llarg i el que havíem pactat és que el dissabte dia dos de maig faríem un acte de comiat i d'inauguració.

Recordeu qui va ser l'últim client?

Jaume: Sí. Va ser la Roser Roqué de la rellotgeria. Havia fet un encàrrec i se'n va descuidar. Li vam trucar que ja havíem tancat. Ja li vam dir: "Ets l'última que despatxem!". També hi

A l'esquerra, Jaume Dial (l'avi de l'actual), la Carmeta i el seu fill Sisquet

Imatge exterior de com era la botiga abans

21 de juny de 1965

havia molta gent que es pensava que el dissabte obriríem, però era complicat perquè s'havia de fer el traspàs. Els hi vam haver de deixar una mica net.

Montserrat: Una mica no! Net del tot! Sempre ho dius així i sembla que... (riu). Els hi havíem d'entregar tot net i sense gairebé res, buit. Ens vam dedicar a netejar i treure coses nostres. No tot, perquè volien obrir el dimarts i ja havíem fet comandes al seu nom. Gènere ja n'hi havia, però era seu.

Us va costar trobar algú que volgués la carnisseria?

Jaume: No, vàrem tenir molta sort. El gremi de carnisseres va posar un anunci i va enviar un correu a tots els carnisseres -que ningú ha contestat-, però per una sèrie de coses, els hi vam dir a aquesta gent, que venen a mercat, i els va fer gràcia. Va coincidir que la seva filla volia treballar amb ells i, en haver-hi una persona jove, va fer que pensessin en això com a una ampliació.

A priori, no semblaria difícil: un negoci amb molta tradició, ben situada, amb clients...

Jaume: Ens havíem plantejat que no trobaríem ningú. Ens hauria sabut greu per un tema de continuïtat.

Montserrat: Imagina't baixar i veure-ho buit. Faria cosa. Tot i que a vegades

encara ens sorprèn, que sentim la fressa de la màquina de tallar, la serra, i som tots dos a dalt i ens diem mirant-nos estranyats: "Qui hi ha a baix!?"

Quants anys vau estar treballant-hi?

Montserrat: Jo, deu fer-ne cap a trenta. A la impremta Baronal, al taller d'en Jordi, hi vaig ser des dels catorze anys i fins que vaig plegar. Després vaig estar dos anys a l'atur, fins que em vaig posar a la carnisseria, perquè havien operat a la mare d'en Jaume. Vaig començar per ajudar i m'hi vaig quedar.

Jaume: Jo, cinquanta, però que són més. Ara és un crim que la canalla treballi, però abans quan eres fill d'uns autònoms, des que podies fer alguna cosa, que ja ajudaves. Jo tenia deu anys que ja feia segons què, i els estius que encara estudiava, ajudava. Tothom ho feia a casa seva. És lògic. Si vius en una família i els teus pares tenen molta feina i tens capacitat d'ajudar-los...

Us ha sabut greu que la vostra filla no continui... [em tallen la pregunta perquè l'endevinen]

Jaume: No. Ni un moment. (riu). Li teníem quasi prohibit.

Però ella va tenir interès, en algun moment?

Montserrat: No li vàrem donar l'opció. Ella ens va ajudar durant molts anys, quan tenia vacances, o per Nadal. Alguna vegada n'havia parlat de venir cap aquí i transformar-ho, però va ser un parlar.

Jaume: Li vàrem dir que si volia ser carnissera, que se'n busqués una i ben lluny d'aquí si podia ser, perquè no volíem que continués el que havíem fet nosaltres.

Per què?

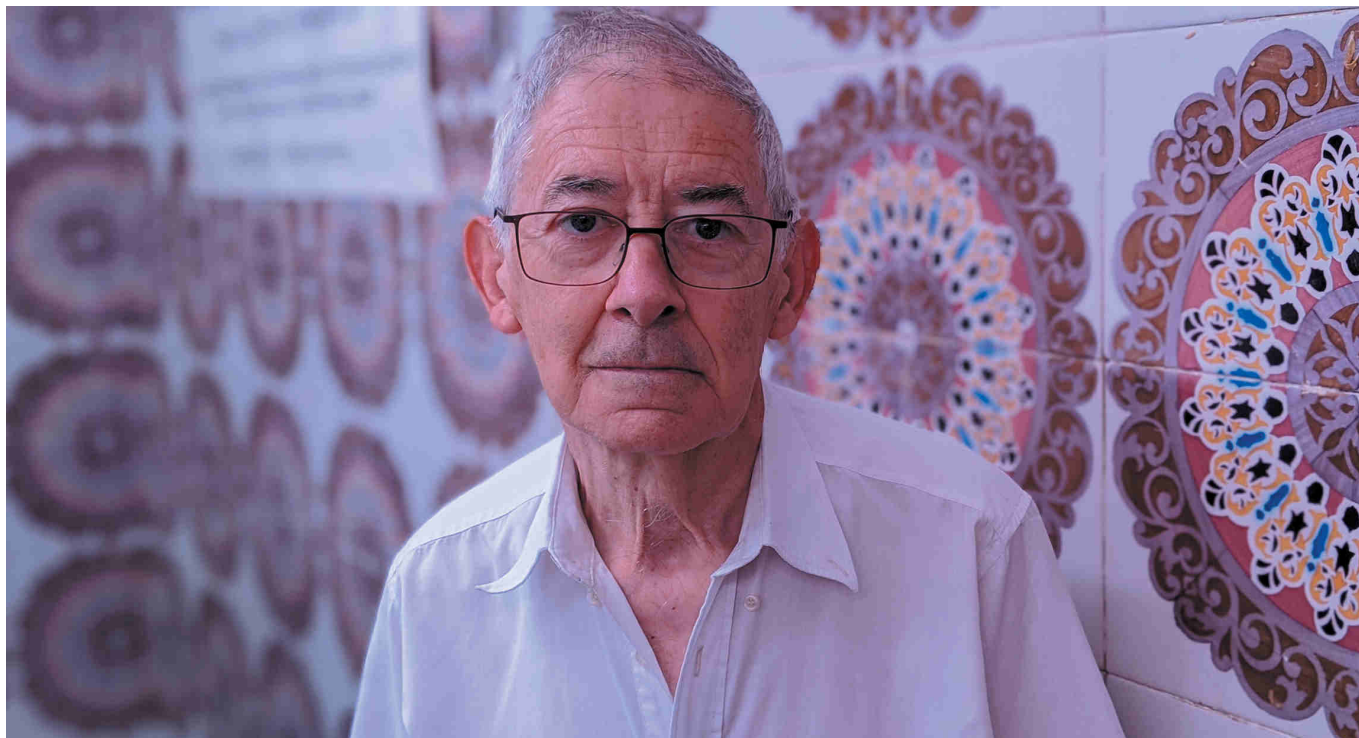
Jaume: Perquè fes la seva. La Grisel·la ja va mostrar unes aptituds de petita, i podia aspirar a una altra cosa: a estudiar, a tenir una formació. I també perquè és una feina que és molt sacrificada. Suposo que tothom es deu queixar de la seva. És una feina que si vols comptar les hores, malament. No es compten, es fa el que s'ha de fer fins que s'acaba. I veus com tothom espera que vinguin els ponts, la Festa Major, el Nadal... i un mes abans, tu ja estàs atabalat.

Montserrat: Però també ha estat prou maca, perquè no ens hem quedat en fer només de carnisseres, com s'havia fet aquí a casa. Abans només venien xai i vedella. Després vàrem començar a vendre porc, pollastre... hem fet les mil i una.

De fet, una de les coses per les quals recordo la carnisseria, de quan jo era

En Jaume, jugant a la botiga, amb els elements característics que encara es conserven al terra i parets

En Jaume Dial feia prop de 50 anys que treballava a la botiga

petit, és per què oferíeu pinxos elaborats i altres productes, quan abans potser no era tan habitual...

Jaume: N'hem fet moltes i moltes de coses. Ha estat la forma de sobreviure. Si haguéssim seguit amb el xai i la vedella, faria molts anys que hauríem hagut de tancar. Es ven molt poc xai. Ha baixat un 90%. No sé ben bé per què.

És un tema de salut o cultural?

Montserrat: No ho sé. Una mica tot. Els metges l'han prohibit a molta gent. També és un gust que no deu ser prou acceptat pel jovent i, d'altra banda, si no és a la brasa o al forn, no agrada. Poca gent té la possibilitat de fer a la brasa, i el forn no s'encén sovint. Ja no es van a fer gaires costellades.

Com les de Sant Antoni...

Jaume: I els diumenges, anar al riu, i al riu es feia una costellada. I quan hi havia el trial, els controls ho acabaven amb una costellada. Ara fan un entrepà i au. Però hi ha moltes causes i no sé...

Si poguéssiu tornar enrere, tornàrieu a ser carnisser?

Jaume: No. Faria una altra cosa, que ara també diríem que no la tornariem a fer. No hi ha cap feina que no te'n penedeixis un cop per setmana d'haver-la triat, vaig llegir. Jo no ho tornaria a fer.

Tot i que potser abans era més dur. Abans m'has dit que el teu pare no era mai a la botiga, oi?

Ell desfeia la vedella i anava a pagès a buscar els animals, i a l'escorxador. El meu pare, si hagués hagut de dinar de tallar dues costelles, no les haguera sabut tallar. Anava així, abans: les dones es quedaven a la botiga i els homes s'encarregaven d'aprovisionar-la. És molt diferent d'ara. Abans els xais i els vedells s'havia d'anar a buscar-los a peu a les cases de pagès, i s'havia d'anar a comprar, i se n'havia de parlar, i a vegades hi havies d'anar tres vegades, i a l'escorxador hi anàvem nosaltres. Baixàvem els vedells a peu per la carretera fins a l'escorxador perquè hi havia cases de pagès en què no podia arribar un camió. Impensable, ara. Però això era molt al principi. Requeria la feina d'una persona. I molts carnisseros tenien ramat. El meu avi també, de xais i ovelles, i el meu pare tenia xais a la Serra.

Llavors sabies ben bé què venies. Ara pots comprar les parts de carn que t'interessen i t'ho porten, oi?

Jaume: Nosaltres fins al final hem comprat peces senceres, o compràvem un vedell i ens el partíem per exemple, amb en Marc Coma. Però ara és diferent, perquè hi ha molta gent que reparteix carn, i abans no hi havia ningú. Recordo un any per Nadal, que vam anar a buscar un vedell a Fontfreda i hi havia 40 centímetres de neu, jo anava amb unes catiusques, em va entrar neu a les botes i vaig arribar mig congelat. Però era o això o no hi havia carn per Nadal.

Per això abans la carn era més cara?

Jaume: Amb relació al poder adquisitiu de la gent, sí. Abans hi havia poca gent que pogués menjar carn. Gairebé era com una medicina. Quan hi havia algú acabat d'operar o malalt, la família feia un esforç i li comprava carn per refer-se. Tampoc hi havia tantes opcions. Llavors menjaves o carn o peix, i ara te'n vas a un supermercat i tens deu mil productes per menjar.

Quin és el canvi més gran que heu viscut?

Jaume: Cada època ha viscut els seus. No sabia quin dir-te, però l'any 45 el meu avi va posar la segona cambra frigorífica de Sant Joan. Això de tenir carn en fred volia dir no haver de matar cada dia, i no tenir la carn a fora i algú amb un ventall per espantar les mosques -això ho explicava en Vilaseca-. L'arribada del fred va ser un canvi que jo ja me'l vaig trobar fet.

Montserrat: Més recent, quan vam fer l'obrador i vàrem posar una caldera i un assecador i vam començar a fer embotit. La gent no s'ho va creure mai que en fèiem...

Per què no?

Montserrat: Perquè no. La gent demanava "d'on us ho porten això?". Ni la llonganisseta s'ho creien...

Jaume: Aquí l'embotit el feia en Passolas. Abans es diferenciava una carnisseria d'una tocineria. Ell tenia la tocineria i la fama. Hagués parat un camió d'Espunya davant de la seva carnisseria, que la gent diria que se'l feia ell igualment. I nosaltres no vam aconseguir mai fer-ho entendre. Un any per Nadal vam regalar un fuet petit a tothom, en vam fer 500, i ni així. Can Geneta no era un lloc d'embotit.

N'hi havia hagut moltes, de carnisseries, oi, a Sant Joan?

Jaume: N'hi havia hagut 7, més la gent que venia carn en botigues. Un cop vaig anar a una reunió de carnisseres de Girona, i un de Roses va dir "A Roses som 5 carnisseres i 32 que venem carn".

Com era la relació amb la competència?

Jaume: Amb alguns millors que amb els altres, però realment hi havia bon rotllo. Entre d'altres, perquè ens trobàvem a l'escorxador el mateix dia a la mateixa hora. L'Ajuntament fixava els horaris i ens trobàvem dos cops per setmana. Quan hi havia un vedell que bordava ens havíem d'ajudar els uns als altres, i quan algú estava malalt, els altres li fèiem els xais. Hi havia bon rotllo, i amb alguns, molt. Durant molts anys ens havíem partit el vedell amb en Passolas. Després a casa seva tothom ho feia com ho creia.

No us posàveu d'acord amb els preus?

Jaume: No. Jo recordo una anècdota de quan a Can Miki hi havia la carnisseria, Can Guillamet. La Consuelo (la mare de la M. Carme) i

la meva eren molt amigues, i era curiós perquè ens dèiem "ara els xais s'han apujat i els apujarem deu pessetes", però ningú sabia quin era el preu de l'altre. No sabíem quin preu venien les costelles a Can Guillamet, i suposo que ells tampoc ho sabien de nosaltres. Si un dels dos era més car, ho continuava sent.

La carn era més bona abans, o la nostàlgia és un mal ingredient?

Jaume: És la nostàlgia, entre altres coses, perquè se'n podia menjar molt menys. Jo diria que no.

Però recordo en una conversa que tu i jo vàrem tenir amb un pagès en una altra revista i deies que el porc era millor abans...

El porc s'ha industrialitzat molt. Han fet encreuaments. El porc que hi havia a Sant Joan ja no hi és perquè s'han fet híbrids per buscar més rendiment. Els porcs d'abans anaven molt bé per embotir i eren molt gustosos però no tenien rendiment. Els pagesos també cobraven més o menys segons això, i van fer el que havien de fer, buscar més rendiment. Amb la vedella no s'ha notat tant, i les ovelles, hi ha les que hi ha. Quasi no n'hi ha!

En Jaume (dreta) amb el seu cosí Cristian

Ha canviat com la gent vol la carn? La meua generació potser tira massa d'hamburguesa i cosa fàcil de cuinar i menjar ràpid...

Montserrat: Bistec i filet, ara sembla que se'n torna a menjar, però en vàrem arribar a vendre molt pocs. I una altra cosa que havíem aconseguit era que la gent volgués la vedella reposada, que és quan és bona. Abans, la gent, si no era acabada de matar, no la volien. I després és dura, i no els agradava i la deixaven de comprar... Per això vam començar a fer pinxos, per ampliar mercat, per exemple.

Home, sempre ha estat interessant mirar l'aparador i veure què hi havia...

Montserrat: Recordo que una noia que estiujava, va venir a l'estiu, i va demanar: "Bon dia, quines novetats teniu aquest any?" (riu). Com si s'anés a comprar roba...

De fet, jo no sabia entrar en una carnisseria i demanar un tall concret...

Jaume: Ni tu, ni ningú. I quan algú demana un tall concret, normalment està equivocat. Ha sentit alguna cosa i demana un tall que en veritat no és el que vol. "Volem una llata", diuen. Els treus una llata i et diuen: "No, no, no és això". Això que diuen que el consumidor ara està més informat, no és veritat. Ha sentit a dir moltes coses, però això no és estar més informat. Ens hem arribat a trobar algú que no distingeix la carn de cabrit d'un crostó de vedella.

Montserrat: Jo sempre recordaré que allà on teníem els embotits penjats, teníem un cartell que deia "tenim filet de bou congelat", i una vegada uns varen venir a comprar i em varen demanar: "Em poses un filet de bou d'aquests que tens penjats aquí?" i volia dir una llangonissa!

D'on trèieu les idees pels productes elaborats?

Jaume: Nosaltres hem espiat a tota

Europa on hem anat (riu). També hi ha literatura. Hi ha molts llibres que ensenyen a fer coses. Una vegada vam comprar un llibre alemany que ens va costar molts calés, que era com una Bíblia d'idees. Però no ho pots copiar mai com ho diu i ho has d'adaptar als costums d'aquí perquè no tindria èxit.

Montserrat: D'altres no són copiats. Els pinxos quadrats, per exemple. Vam comprar un motlle per fer pinxos a Alimentària [fira d'alimentació], però els ingredients són nostres. Ells la venien amb l'exemple clàssic de vedella i pebrot vermell o verd, però nosaltres el vam fer amb nou ingredients.

Nou?!

Montserrat: Llom, pollastre, vedella, pernil dolç, pernil salat, xoriço, sobrassada, cansalada i formatge. Encara es venen una bestiesa.

Tots aquests secrets, es perdran?

Montserrat: No. Els hi hem passat tot. Avui, per exemple, he de baixar a ensenyar-los a fer els "arnauets" (un tipus de pinxos), que encara no n'han fet cap dia i a més en tenen d'encarregats.

Ho feu per a vosaltres, per a ells o per als clients?

Jaume: Per les tres coses. Ells ens varen demanar continuar la nostra

línia, tot i que després tothom és com és. Però a nosaltres també ens interessa que els hi vagi bé la botiga. **Montserrat:** Et trobes els clients pel carrer i et parlen d'allò que feies i et diuen "digues-els-hi, ensenya'ls-hi!". A vegades, fa de mal fer.

Clar, al final cadascú ha de fer el seu camí.

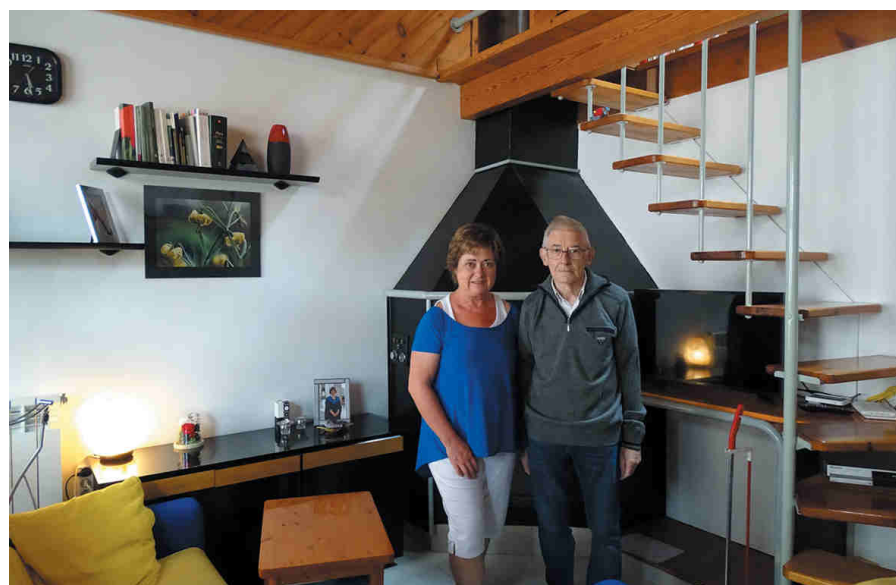
Jaume: Per exemple, el porc, ja vam dir, "tot vostre". Fa vint-i-cinc anys que fan embotit!

A ells sí que se'ls creuran!

Montserrat: Mira, abans d'explicar a ningú que deixàvem la botiga, va venir una dona que em va dir: "Posa'm una llonganissa d'aquestes de Can Barramba". "De Can Barramba? Són nostres!", vaig dir. No sé per què ho va pensar, però va ser com una premonició. Els últims mesos ja no vàrem fer embotit i veníem el seu, i així vam fer la introducció. Va tornar a venir la dona i li vaig dir "Avui sí que és de Can Barramba!".

No us fa cosa passar per allà? [l'escala de la casa té accés directe a la carnisseria]

Montserrat: Si no hi són ells, no hi anem, no hi entrem. Ho vam dir des del primer dia. I saps quin problema tenim? Estàvem acostumats a pensar "què dinarem avui?" i agafar-ho de la botiga i pujar-ho, un diumenge, fins

En Jaume i la Montse, a casa seva

i tot. Encara sort que tenim coses congelades, perquè si no hauríem de menjar pa amb xocolata, que dic jo.

Jaume: No tenim el costum d'haver de comprar moltes coses.

I la vida de jubilats?

Jaume: De collons!

Montserrat: Nosaltres feia anys que no podíem ni anar a donar un vol. Eren feines de moltes hores i molt pesades. Quan teníem una hora lliure, estàvem aquí [al sofà de casa] esterrossats perquè estàvem cansats. Ara ens aixequem cada dia, esmorzem, i ens n'anem a caminar dues hores.

Jaume: A més de la feina de la botiga, per exemple, el diumenge al vespre ja ens trucava algun proveïdor. Dilluns estava tancat però ja havies d'anar a baix a netejar i preparar les coses. Fins fa poc encara somiava que havia de fer coses a baix.

Montserrat: Jo encara ho faig desperta. Tinc la sensació com si estigués de vacances i que encara m'hi hagués de posar d'aquí a uns dies.

Jaume: Això de no saber si és dilluns, dimarts...[referint-se en positiu a allò que li passa ara].

No ho trobeu a faltar?

Jaume: No ho trobo a faltar gens, gota.

Montserrat: La gent sí que la trobes a faltar. Perquè passaves via i no podies xerrar molt, però sí que fas amics i hi ha gent molt agradable i molt maca, que t'expliquen i hi tens una relació. Sort que la gran majoria és així i t'ho fan passar molt bé. A més, quan fa tants anys, ja ve la gent que s'hi troba bé, i si ells s'hi troben bé, tu també. És una complicitat molt bonica, i sí que es troba a faltar.

Jaume: Però la feina no, eh? (riuen)

Els darrers temps, però, ja havíeu canviat horaris perquè no fos tan feixuc...

Montserrat: Sí. Jo sola a la botiga vaig tancar totes les tardes i només obria el dijous i el divendres, a la tarda. Però la feina gran es fa abans i després d'obrir la botiga, no és atendre la gent. Quan vàrem fer això vam començar a preparar comandes i congelar coses pels clients. Ens ho agafaven congelat i envasat i ho tenen per un mes i mig o dos. Els nostres productes acabats de fer, els congelàvem. Són altres opcions. Teníem menys hores obert però donàvem servei quan teníem tancat.

Jaume: No va funcionar, perquè la idea de tancar les tardes era per tenir més temps lliure, i no ho vàrem aconseguir. Ens vàrem emmerdar a fer més coses.

Montserrat: També havíem provat de fer menys coses, com deixar de fer croquetes o canalons, que és el que porta més feina. Però quan fa tres vegades que et demanen per croquetes i no en tens, a la quarta setmana, en fas. No pots deixar de fer-ho. Si no ho tens, ho van a buscar a un altre lloc.

I acabar comprant la carn allà, també, és clar.

Jaume: Això és com volar o anar en bicicleta. No pots anar a poc a poc, perquè caus. Has de seguir un ritme mínim.

I això sense comptar les dates especials...

Montserrat: Acabàvem fent 14 o 16 hores per Nadal i això no s'aguanta tants anys. El Nadal passat vàrem decidir que no en passaríem cap més així.

Jaume: I si no haguéssim trobat ningú, plegàvem pel novembre.

Com diuen al futbol, no volíeu menjar-vos els torrons.

Jaume: No en menjàvem pas, de torrons. El dia de Nadal no sopàvem. Pujàvem, menjàvem una mica de pa amb tomàquet i a dormir. Si fèiem el sopar de Nadal, ni ens el menjàvem.

I vam dir, això s'ha acabat. Vaig dir, "el 19 de desembre, tanquem", però vam pensar que ja tindríem tots els encàrrecs i llavors vàrem canviar al novembre. Ara penso que si no haguessin vingut ells, hauríem hagut d'esperar al novembre i em ve mal.

I més en les condicions actuals

Jaume: Aquesta és una altra. Si no haguéssim tingut el compromís amb aquesta gent per continuar fins que ells comencessin, sense parar l'activitat, ja hauríem tancat el març.

Algun accident?

Montserrat: Tallar-nos, tot sovint. Mira, això és del juliol passat (ella ensenya el dit), encara no hi tinc sensibilitat. En Jaume, una vegada, encara se'l va tallar més. Però allò d'anar a l'hospital, no.

Montserrat: Una vegada em vaig quedar sorpresa perquè una senyora em va demanar un filet de vedella i quan vaig anar a buscar la peça que havíem acordat em va demanar: "Talla'n una mica, me'l deixaràs tastar, oi? ". Li vaig tallar un trosset i se'l va menjar cru i va dir: "Perfecte, ja me'l pots posar".

Jaume: I fa molt poc, algú que va entrar a demanar: "Tenéis carne vegana?". "Em sembla que no has entès el concepte" -escenifica en Jaume-. Suposo que volia dir carn ecològica, però no ens vam aclarir.

Montserrat: També fa un any va venir un home que havia fet una comanda a la Carnisseria Clavé. El Google Maps li deia que la Carnisseria Clavé era on som nosaltres. Ja li vam explicar i va marxar, però va tornar a entrar. Tres vegades ho va fer. Ell es va emmarranar que com que ho deia el Google... Va començar a parlar-nos malament, fins i tot. "Ho sabré jo que és Can Dial, que és casa meua", li deia. Es veu que estava al revés al Google Maps (i va costar canviar-ho), però li feia més cas al mòbil que a nosaltres.

Treballar en primera línia durant la pandèmia

Els treballadors de Casa Irene. Albert Serrat, Viorica Burca, Fouzia Elouardi, Jordi Camprubí, Montse Grifell i Rita Carles.

Entrevista feta el 2 de juny

Viorica Burca, treballadora de Casa Irene, explica com ha estat proveït el municipi d'aliments i productes bàsics en temps de pandèmia.

Com s'ha viscut a Casa Irene aquesta pandèmia?

Com que els supermercats no hem tancat, s'ha hagut d'adaptar tot per poder seguir treballant durant el confinament. De cara a l'establiment, el canvi principal ha estat limitar l'aforament a sis clients. A més, tothom que entra ha de portar guants i mascareta, inclòs el personal, i respectar la distància de seguretat. A fora, la gent s'ha organitzat per fer cua, també amb la separació mínima entre si, i per esperar el torn per poder accedir al local.

Sí que algun cop hem hagut d'avisar a algú que no feia les coses correctament, però quasi tothom s'ha comportat de forma molt responsable i seguint la normativa. Pel que fa als treballadors, tot i el pic de volum de feina que hem tingut, no hem hagut de contractar més personal. Entre tots ens n'hem sortit, amb els canvis, les exigències d'aquests dies i una mica d'estrès extra. Per sort, ningú no s'ha posat malalt.

Amb la desescalada, hem augmentat l'aforament fins a 14 persones, un límit

que anirem pujant a mesura que passem de fase.

Heu hagut d'ampliar la jornada laboral?

L'horari d'atenció al públic, obertura i tancament, s'ha mantingut. El que ha variat és la feina amb les persianes abaixades. Cada dia, un cop s'acabava la jornada laboral, havíem de desinfectar tot el local, a part de les tasques que ja fem de normal, com reomplir les lleixes o fer comandes per l'endemà. Aquesta neteja constant ha fet que les hores de feina s'allarguessin una mica més.

Amb quina equipació treballàveu? Us la subministrava l'empresa?

Des de l'inici de la pandèmia, hem atès als clients protegits tant per la nostra seguretat com per la seva. Pel que fa a EPIS (Equips de Protecció Individual), hem utilitzat mascaretes, pantalles de protecció facial i guants. A més, per minimitzar el contacte amb els clients, hem instal·lat pantalles de metacrilat a les caixes. Tot aquest material l'ha subministrat Casa Irene a tots els treballadors.

Què és el que més heu venut?

Hem venut de tot, però potser el que més, com a la majoria d'establiments,

ha estat el paper d'higiene personal i els productes desinfectants com el lleixiu o l'alcohol.

D'aliments, el que se'ns acabava sovint era tot el necessari per a elaborar pastissos i rebosteria en general, com farines o llevat. També s'acabaven molt de pressa els aliments bàsics com la pasta, l'arròs, l'oli, la llet, l'aigua o el pa. Inclús algun cop hem hagut d'esperar bastant perquè els proveïdors ens en fessin arribar de nou, perquè quan fèiem la comanda, tampoc en tenien en estoc.

Heu notat nerviosisme entre la població per por a quedar-se sense aliments?

Sí, molt. Sobretot les primeres setmanes de confinament i, especialment, a l'hora d'haver d'esperar a fora per poder entrar o a la cua de caixa per pagar. També hi havia molta gent que tenia por a sortir de casa i feien les seves comandes per telèfon. Aquests dies hem repartit a domicili més que mai, i no només a gent gran o a població de risc, a tothom. L'Albert Serrat ha estat qui ha fet aquestes entregues diàriament. Ara que la situació es comença a normalitzar, ja ha disminuït bastant el servei a domicili.

Has tingut por a infectar-te?

Sí, és clar. Suposo que com qualsevol que hagi estat treballant durant el confinament. He tingut por d'infectar-me estant exposada al contacte amb tantes persones que passaven pel supermercat diàriament.

Què ha sigut el més dur de treballar durant aquest confinament?

Personalment, diria que treballar tants dies i tantes hores seguides amb els guants i la mascareta posats. A part que no pots respirar massa bé, fa que la feina sigui menys àgil i tot es faci més feixuc. De cara als clients, el més dur ha estat veure que alguns productes s'esgotava i que els proveïdors tampoc en tenien en estoc. Sobretot ha passat amb farines i arròs. Res que fos essencial, però haver de dir als clients que encara no ho tens, sap greu. La part positiva ha estat que durant aquest temps hem fet més caixa. Ara la cosa ja s'ha anat calmant i estem tornant bastant al que era habitual.

També ha estat difícil gestionar el gran augment de comandes de servei a domicili perquè som un comerç petit i no estàvem preparats. De totes maneres, hem fet el que hem pogut i crec que ens n'hem sortit prou bé.

La primera Pizzeria 1900 de la província de Girona, la número divuit a Catalunya, va obrir a Sant Joan de les Abadesses el primer de juny. A l'inici, el propietari de la cadena només buscava personal per fer-la funcionar, però amb l'arribada de la pandèmia va decidir convertir-la en una franquícia. "No era una cosa que busqués, va sorgir així i estic molt contenta" diu Adela Macià, la santjoanina que se'n farà càrrec.

Macià ha treballat molts anys al món de la restauració i aquest és el segon negoci que regenta, el primer va ser La Rambla, també aquí Sant Joan. Després d'uns anys vivint a Collsuspina, aquest restaurant l'ha impulsat a tornar al poble amb els seus dos fills. "No hi ha cap pizzeria per aquí amb forn de llenya i em va semblar un projecte

interessant, per això he decidit agafar-ho" explica. L'aparell, instal·lat el dia tres de juliol, disposa d'un mecanisme intern giratori que permet fer unes dotze pizzes alhora, que cou en uns quatre minuts. Així ho explica Dino Ratto, el pizzer italià que les fa. Abans d'aquesta data, les pizzes es feien amb un forn elèctric. "Hem hagut d'esperar que arribés d'Itàlia. Els clients diuen que es nota molt el canvi, que les pizzes són més cruixents" diu Macià. Aquest primer mes d'obertura han treballat moltíssim. A part dels serveis al restaurant, fan uns trenta domicilis cada dia entre setmana i les xifres es multipliquen el cap de setmana. "No ens esperàvem tenir tants clients però amb la situació que hem viscut, tothom tenia moltes ganes de sortir. Esperem poder seguir a aquest ritme i que hi hagi rotació perquè tots els que tenim bars, en puguem viure", apunta.

Han hagut d'esperar dos mesos per obrir i quan per fi ho han pogut fer, ha estat amb mesures completament diferents del que és habitual. Cada cop que algú acaba un àpat, ho han de desinfectar tot i l'ús de mascaretes pel personal és obligatori -una normativa que Macià destaca com la més incòmoda per treballar-. "És molt contradictori perquè l'hem de portar sempre posada, però els clients no. I manipulant els plats també ens podem contagiar", reflexiona.

"Trobar el personal ha estat complicat. Jo volia donar feina a gent del poble i ho hem aconseguit". Ara hi treballen un total de sis persones: quatre a sala i dues a la cuina.

El Gill Sukhwindir era la persona que regentava el supermercat Dia de la Coromina del Bac. Per tal d'oferir un servei millor i més a prop del centre del poble, va decidir fer un canvi i obrir un Charter, la marca de les franquícies de la cooperativa Consum. Sukhwindir, que fa més de cinc anys que és al nostre poble, diu estar encantat amb la població i amb els seus clients, molts dels quals hi continuen comprant després del canvi. El seu horari és de 8.30 a 21.30 hores, i no tanca cap dia de la setmana. Tot i que el nou local al carrer Ramón Serrat -en la nau que ocupava Taga de Mecanitzats SL- és molt més ampli que l'anterior, té la intenció d'ampliar-lo més endavant. Hi trobareu tota mena de productes d'alimentació, també frescos i congelats o de forn, carnisseria, peixateria, begudes, esmorzars, d'higiene i cura personal, neteja...

Carnisseria Dial El Rebot de Can Barramba

El Rebot de Can Barramba és una empresa familiar fundada des de l'agost de 1995, situada al municipi de Sant Pau de Segúries. S'han dedicat sempre a l'elaboració

d'embotits artesans, mantenint i seguint els costums de la matança del porc, i sense cap mena d'additius ni conservants. Els seus productes estrella són la llonganissa, el fuet, el xoriç, el bull, la botifarra de perol, la cansalada virada i el llom curat. Fins ara, els podíeu trobar -i encara ho fareu- amb el seu remolc o amb la seva parada al mercat de Sant Joan i d'altres pobles de l'entorn, així com a la botiga de la casa de pagès, al Mas Can Barramba. Des de fa prop de dos mesos han pres el relleu a Carnisseria Dial. Com podeu llegir a l'entrevista que hem fet a en Jaume Dial i a la Montserrat Pujol, combinaran la seva expertesa amb el porc i els embotits, amb tota l'herència i secrets que han rebut dels antics propietaris: pinxos, vedella, pollastre, conill... La Gemma, la filla dels propietaris Vilanova-Oliveda d'El Rebot de Can Barramba és qui estarà al capdavant del negoci. Podeu fer les vostres comandes al 629 139 046.

Ca l'Esteve

Des del 3 de juliol, Ca l'Esteve ha tornat a Sant Joan amb una imatge i una proposta ben diferent: l'espai està decorat amb un estil modern, a mig camí entre el colonial i el vintage, i la carta s'allunya del tradicional menú per oferir una selecció de cinc plats gourmet que van renovant-se cada setmana. L'oferta de tapes es manté diàriament i el sushi és l'únic plat fix del cap de setmana.

La Montse Corredera, propietària del negoci, explica que ja té més de dos-cents plats de creació pròpia a punt i que es vol convertir en un referent de bon menjar a la comarca. Els seus germans Gero i Jordi, tots dos cuiners de professió, l'han ajudat a buscar inspiració. El passat restaurador de la seva família, al capdavant del restaurant La Teuleria, també l'ha ajudat a encarar el nou projecte. A principis d'agost té previst obrir l'Esteve Dolç, una botiga de lllaminadures sota les voltes de la plaça major just al costat de l'antic forn Roma, on ha instal·lat la terrassa. En un temps aproximat d'entre tres i quatre anys, està

previst que tot aquest edifici es converteixi en un hotel. El local i l'espai que ocupa Corredera no s'haurien de moure de lloc. "La terrassa, el magatzem i la botiga en principi es mantindran com a annex a l'allotjament", revela Corredera, mentre explica que l'entrada a l'hotel ja està marcada als plànols pel lateral de l'edifici.

La Covid no ha obligat a ajornar l'obertura, al contrari: ha servit per dedicar temps a tenir-ho tot a punt, segons explica Corredera. Tot i la modernització de l'espai, ha decidit mantenir parts essencials de Ca l'Esteve com les bótes de vi que hi havia darrere la barra. "Volia que tothom que vingui s'hi senti còmode, els clients nous però també els de tota la vida", diu Corredera. A les parets i la prestatgeria hi ha fotografies antigues dels primers propietaris, l'Esteve i la Teresa. "Ho vaig voler així per mantenir l'essència i recordar els orígens". La Teresa, que encara viu sobre el local, està molt contenta amb la reobertura, diu Corredera.

La nova decoració d'un dels espais de Ca l'Esteve

La reobertura dels restaurants a Sant Joan s'ha anat fent de forma esglaonada, des que la fase 1 permetés obrir les terrasses a mig gas. L'alleujament de les restriccions, sobretot pel que fa als espais tancats i la distància, han donat una mica més d'aire a aquests establiments, tot i que encara estem lluny de la normalitat. En l'anterior revista us vàrem explicar el cas d'alguns negocis que acabaven d'obrir. Hem tornat a parlar amb algun d'ells.

El Racó d'en Jordi

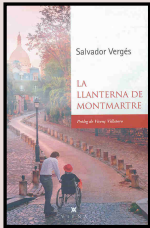
Poc després d'haver engegat el negoci, en Jordi Camps es va veure obligat a abaixar la persiana del Racó d'en Jordi per seguir la normativa implementada per la pandèmia. "No sabia què fer, em vaig veure mort", explica. Acabada de fer la inversió inicial, estaria un temps com a autònom sense ingressos. Per sort, el propietari del local ubicat a la carretera Camprodon es va fer càrrec de seguida de la situació i els mesos que no ha pogut obrir, no li ha cobrat el lloguer. "Li estic molt agraït", diu Camps. Quan Sant

Joan va passar a fase 1, va començar a fer els menús del migdia, amb primer i segon plat a escollir, per emportar. "Va funcionar tan bé que ho he mantingut. Ho hauria d'haver fet des del principi", apunta. Tot i haver reprès l'activitat, Camps explica que costa tornar a arrencar: "Hi ha gent que encara té por de sortir. Si hagués sabut el que vindria, hauria esperat un temps més abans d'obrir", conclou.

Casa Nostra

El confinament va arribar dos mesos i mig després d'obrir. "Sempre penses que tothom està igual, a bars, restaurants i empreses, però sí que és cert que si tens un bagatge com a negoci, la teva economia està més consolidada", explica la Sílvia Bachs, una de les responsables del local. "Nosaltres acabàvem de fer una inversió més gran de la prevista i ens va fer por", afegeix. Com a tothom, la notícia va agafar-los per sorpresa i amb el rebost ple per atendre els clients: "Durant unes setmanes, el nostre supermercat era el

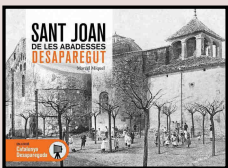
restaurant". De la mateixa manera que en Jordi Camps, també va tenir facilitat per pagar el lloguer: "Els propietaris es varen portar molt bé. Un 10 per a ells, perquè a la mínima que es va veure que s'allargava, es varen posar en contacte amb nosaltres i ens ho varen posar molt fàcil". Després de l'obertura, la terrassa els ha funcionat molt bé, però a mitjans de juny encara no havien recuperat el ritme d'àpats, perquè encara no hi havia molt de moviment.

Salvador Vergés
**La llanterna de
Montmartre**

Viena edicions, 2020
337 pp.

Salvador Vergés consolida la seva trajectòria literària amb aquesta nova novel·la, després de l'èxit de les anteriors "Les sabates descordades" i "La veu de la viola". En aquesta ocasió, l'autor també aprofita algunes vivències personals per a bastir un relat inventat prou original. Vicenç Villatoro la defineix en el pròleg com a un "novel·la d'aprenentatge", en la qual el protagonista, semblantment a La veu de la viola, entoma el pas de l'adolescència a la vida adulta, enmig de pors i contradiccions, però també amb determinació per forjar-se un futur. La novel·la es podria dividir en dues parts, una primera en la que se'ns narra la vida de l'Eloi que amb disset anys ha perdut a la mare i s'instal·la a la Cerdanya per començar a treballar a una empresa de magnetòfons. Allí coneixerà un vell professor berratxo que li oferirà lliçons, de francès però també de vida. La determinació de l'Eloi per a viure a França el portarà a dissenyar una estratègia ben curiosa que, com una ampolla amb missatge tirada al mar, tindrà resultats positius. La seva estada al barri de Montmartre de París constitueix la segona part del llibre. Suposarà la descoberta d'un món tot nou ple d'experiències agradables i de frustracions, per un jove Eloi, d'una bondat i candidesa gairebé rousseauiana, característica dels personatges que construeix Vergés. No en desvelarem pas les peripècies per no fer un spoiler. El llibre es llegeix molt fàcilment i segur que tindrà una bona acceptació dels lectors com les anteriors novel·les d'aquest autor de vocació tardana però molt reeixida.

Marcel Miquel
**Sant Joan
desaparegut** Ed.
Efadós, 2020

184 pp.

Fins a 170 fotografies antigues, bona part de les quals inèdites, seleccionades i identificades pel santjoaní Marcel Miquel, han quedat recollides al llibre Sant Joan desaparegut (Ed. Efadós), que aquest Sant Jordi va sortir a la llum malgrat el confinament. Tot i que no se'n va poder fer la presentació pública que estava prevista, sí que se'n va fer una en línia i va arribar a les llibreries a temps per la diada. L'editorial que el publica, dins d'una col·lecció que ja suma 95 volums dedicats a diferents poblacions de Catalunya, és la mateixa que va editar ara fa cinc anys L'Abans. Sant Joan de les Abadesses, amb més de 800 pàgines, que recollia fotografies de la vila d'entre els anys 1868 i 1976. El treball de recerca va permetre aflorar més de 5.000 imatges. Les del llibre actual, però, són en la seva gran majoria inèdites, perquè després d'aquella recerca han continuat sorgint fons particulars destacats, alguns dels quals han ingressat a l'Arxiu Municipal. Un d'ells és el del poeta santjoaní Josep Picola, i l'altre el del fotògraf Eudald Esteve. Entre les imatges inèdites en destaquen de l'interior de l'església de l'antiga església parroquial de Sant Pol, que mai no s'havia vist en fotografia. També hi ha algunes imatges de principis del segle XX, amb la tècnica d'albúmina, d'autor desconegut, especialment interessants perquè mostren la vida de Sant Joan.

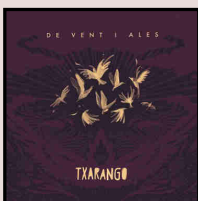
Maria Teresa Monclús
(intèrpret: Cobla Ciutat de Girona)
Dels sentiments
2020

Cinquè disc de sardanes compostes per Maria Teresa Monclús, de qui coneixem bé la seva vinculació amb Sant Joan, on ha deixat la seva petja musical. En aquesta ocasió recull nou de les seves darreres sardanes, així com una serenata i una sardana cantada. Les sardanes que componen el disc tenen el segell inconfusible de l'autora, que demostra la seva sòlida formació musical, amb un gran domini de l'harmonia i de la instrumentació, sense oblidar el seu caràcter ballable. La majoria d'aquestes peces són encàrrecs per a esdeveniments o dedicades a amics, i algunes tenen un caràcter descriptiu, com "De Ripoll a Sau". A l'autora li agrada incloure en les sardanes alguna picada d'ull, i en aquesta ocasió trobem la sardana "Recordant els Beatles" en la qual, amb elegància, utilitza diverses de les melodies més icòniques i populars d'aquest grup. Una cosa semblant passa amb "La nena de les trenes", en la qual hi ressona la melodia de la famosa sardana "Maria de les trenes", de Josep Saderra. Sant Joan hi és present amb una versió doble de la sardana "Sant Joan, vila estimada", una per cobla i l'altra cantada també per la soprano M. Àngels Miró. El Cd es completa amb la serenata "Estels de Catalunya", composta expressament per a ser interpretada al campanar del Monestir, i que barreja també diverses melodies populars catalanes.

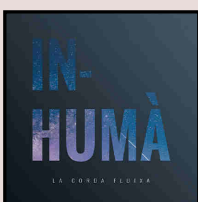
Ikigai – Nu Drama
(Dirty Hands Music, 17 d'abril de 2020)

Segurament si en Ricard Soler Roger (el santjoaní darrere de Nu Drama) hagués nascut a Atlanta, després dels quasi deu anys de trajectòria en això del hip-hop, ara ja seria, com a mínim, un rapper reconegut. A Catalunya, tot i així, a mesura que l'escena de música urbana en català ha anat consolidant-se i obrint-se de mires, el sector l'ha anat reconeixent com un dels millors lletristes de casa nostra i un dels artistes més polièdrics del gènere. "Ikigai" (un concepte japonès que significa una cosa semblant a "una raó de ser") és el nom del seu segon àlbum i l'enèsima publicació si comptem els EPs, i en ell hi sentim cançons que ens recorden a grans rappers com Mac Miller o Frank Ocean, però també a noms coneguts a casa nostra com Manel, sobretot amb la balada "Supernova". En tot cas, lluny de ser útil etiquetar la música de Nu Drama, aquest disc és un nou exercici nihilista que parla de tots nosaltres, del que fem i del que desfem, de converses i ressonàncies amb la naturalesa, amb països exòtics i amb ell mateix, tal com explica, "un viatge per l'univers i l'ànima humana." I com semblant que no ho sàpiga fer d'una altra manera, en el fet musical també es reinventa, doncs li escoltem sonoritats i registres vocals que no li havíem sentit fins ara, portant-nos des d'unes barres estrictes pels amants del hip-hop més sibarites, fins a uns ritmes d'allò més experimentals i exquisits pels que simplement són amants de l'avantguarda.

De Vent i Ales – Txarango
(Halley Records, 19 de juny de 2020)

Sense tenir molt clar què hi passa a l'etapa de després de Txarango (dT), i sense saber quina serà ara la nostra banda preferida, el nostre grup joia de la corona edita el seu darrer disc, escrit des de l'agraïment i la calma d'aquell artista que ja ha explicat tot el que volia explicar i ara només li queda agrair, acomiadar-se i repassar amb perspectiva el camí fet, que en el cas de Txarango va més enllà dels seus quatre discos i les seixanta-tres cançons que ens deixen. Perquè res dura per sempre i igual d'important és saber gaudir de les etapes de la vida que saber-les cremar. "De Vent i Ales" són 16 cançons senzilles però curulles de força, on sentim molta rumba, percussions que et porten a Veneçuela i al Brasil i fins i tot una "havanera del Ripollès" amb "La memòria de les mans". Sobre els escenaris, hauran d'esperar al 2021 per acomiadar-se definitivament, amb una gira que, si tot va bé, passarà per l'edició del Clownia de l'any vinent.

In-Humà – La Corda Fluixa
(autoeditat, 9 de juliol de 2020)

La Corda Fluixa va començar a sonar a Sant Joan quan el guitarrista d'aquest conjunt de La Cerdanya, en Jordi Canal, va venir a viure al nostre poble, ara fa cosa d'un any. El passat mes de juliol van fer el seu segon concert al Bar Centre i el tercer o quart a la vila. La seva fórmula fresca, a mig camí entre el folk americà de banjo i boina i un pop amb estètica surfer, fa de les seves cançons un producte que entra fàcil, fins i tot sense necessitat de saber-se les cançons. També us ho diem, però: val la pena saber-se-les, perquè són justament les lletres de La Corda Fluixa el què posa la cirereta al pastís, doncs ens parlen de vivències personals, bones o dolentes, però sempre des de l'òptica de la il·lusió i el positivisme. "In-Humà" és el seu primer disc, i amb les seves pròpies paraules "és una mirada a l'interior de l'ésser humà on, tot i el raonament i el coneixement que se'ns atorga, de vegades som capaços de fer bestieses com qualsevol altre animal." Si els voleu escoltar sense moure-us del sofà, els trobareu a la televisió en un anunci d'oli cantant "un bon raig d'oli Borges, que bo qu'és!"

Quedar-te atrapat fora del país

A l'illa de Siargao, a Filipines

Carla García-Marrón Atrapada a Malàisia

Entrevista feta el 25 de maig

A principis del 2020, la Carla García-Marrón Carles va decidir deixar la seva vida a Madrid per embarcar-se en una aventura asiàtica. Ella i la seva parella, la Paula Justícia, marxaven uns mesos a fer un voluntariat a Filipines per la reconstrucció d'una casa. Després, tenien plans per seguir voltant per la zona i anar encadenant feines.

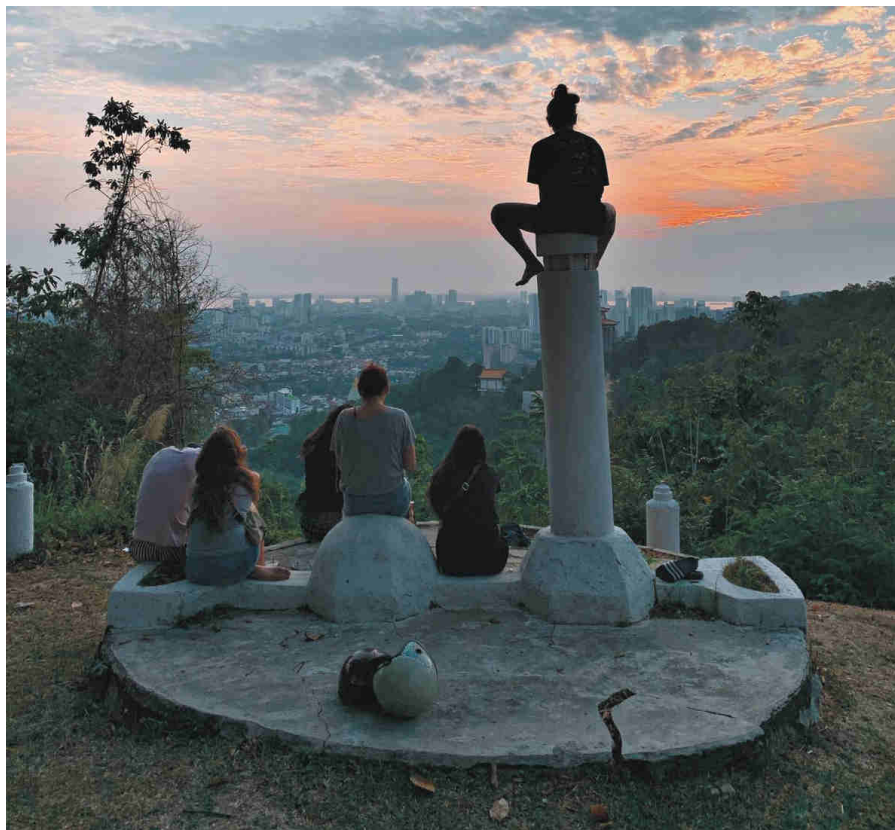
El 10 de febrer pujaven a l'avió que les portava al seu nou destí.

Equipades amb mascaretes i gel desinfectant, feien broma sobre els advertiments de les persones del seu voltant. "T'imagines que no podem tornar" es deien rient. Poc després d'haver aterrat a Filipines, rebien una trucada. El voluntariat s'havia cancel·lat. Sense deixar que l'angoixa les envaís, van decidir buscar altres opcions. A Filipines, res els acabava de fer el pes i es van traslladar a Malàisia, per treballar en un hostel. Al cap d'una setmana d'estar al nou destí, van saber que Filipines havia tancat fronteres i que Espanya estava en estat d'alerta. Començaven els dubtes i la incertesa. "Com que érem

dues persones, teníem opinions diferents i no sabíem gaire què fer. Els pares estaven desesperats insistint-nos que tornéssim, però nosaltres teníem plans de futur a l'Àsia i no hi volíem renunciar. De fet, jo ja tenia mig concertades unes pràctiques remunerades a l'Índia", diu García-Marrón.

Aviat, l'hostal on treballaven va tancar als turistes i ja només rebia persones residents de l'illa. Tot i aquesta situació, van decidir que es quedàvem dues setmanes més on estaven i que després es confinarien en una illa més petita per esperar que millorés la situació. L'endemà d'haver decidit això, van saber que Malàisia també tancava fronteres i que, si volien marxar, teníem només dos dies per fer-ho. Toc de realitat. "Allà vam sentir un cúmul de sentiments entre tristesa i nerviosisme". Els pares les ajudaven des de casa trucant a les ambaixades que contestaven amb missatges de difusió dient que havien de tornar al país d'origen immediatament.

Poc després de la primera alerta, Malàisia emetia un comunicat dient que els serveis sanitaris del país atendrien primer a la població local i, si els hospitals no es col·lapsaven, es farien càrrec també dels turistes. Aquestes declaracions les van espantar molt. Van deixar l'hostal immediatament i es van acostar a la capital. Des d'allà, van buscar els vols ràpidament. D'anada, havien volat per 300 €. Per tornar, res baixava de 700€. "Vam decidir que el primer era la salut i vam comprar els vols". Pocs minuts després d'haver fet el pagament, els van cancel·lar el vol. De nou, incertesa. Com que havien assegurat la compra, els van tornar els diners i van poder-ne comprar un

Des del mirador de Penang amb la ciutat de George Town als peus

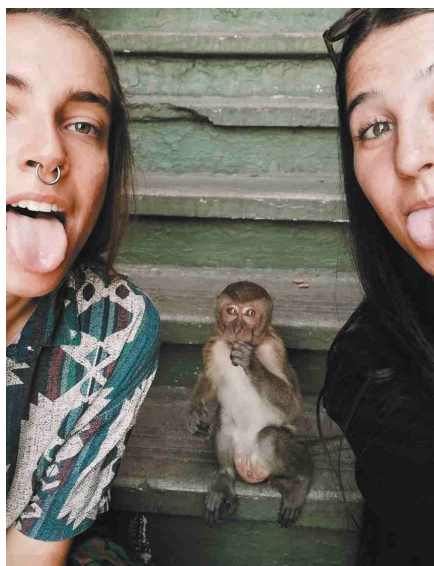
Amb unes amigues a l'hostal Lincoln's Backpackers, a George Town (Malàisia), on van treballar

altre de similar amb un munt d'escalas.

El 21 de març embarcaven a l'aeroport de Kuala Lumpur destí Barcelona. A cada canvi d'avió, en aterrar a un aeroport diferent, patien per si no podrien avançar i s'haurien de quedar a aquell nou destí. L'última escala – de 7 hores – era a Londres i els feia molta por que ja no les deixessin arribar a casa. Van tenir sort. El 22 de març van posar els peus a Barcelona. Per sortir de l'aeroport

del Prat direcció Montcada, van haver d'agafar un taxi cadascuna. No podien viatjar juntes encara que anessin al mateix lloc, per normativa. “Hi havia molta policia i l'exèrcit. Va ser una situació molt violenta. No circulava ningú més per la carretera. Recordo que a dins del taxi em vaig posar a plorar de l'emoció de ser a casa, després de tot”, comparteix la santjoanina. “Un cop vam arribar i vam veure els telenotícies d'aquí, vam entendre la por que havien passat els nostres pares. Els vam trobar molt alarmants” explica.

ficció, el virus les va forçar a canviar totalment els seus plans. “Deixes la feina per anar a viatjar i fer nous projectes, i per una pandèmia mundial, has de tornar a casa” diu resignada. “Per sort, ara estem tots bé i crec que tot el que hem viscut ha valgut la pena”.

Carla García-Marrón i Paula Justícia amb un mico a les coves de Batu, a Malàisia

Els primers quinze dies es van confinar soles, a un pis buit que havia estat dels avis de Justícia. Passats aquests dies, cadascú va anar a casa seva. Per pujar a Sant Joan, va llogar un taxi que la portés directament, de porta a porta. “No em volia arriscar a pujar en transport públic i agafar el coronavirus pel camí” reconeix. “No sabem si l'hem passat o no, però vam estar bastant malaltes una setmana, molt constipades i amb símptomes”.

Carla García-Marrón i Paula Justícia a l'aeroport de Kuala Lumpur abans d'embarcar-se en el vol de tornada

Com si fos una pel·lícula de ciència-

Marc Santanach en un vol de manteniment a l'abril

Marc Santanach Enlairament concedit

Entrevista feta el 4 de juny

El santjoaní Marc Santanach viu a París i actualment treballa per Luxaviation, una empresa d'aviació corporativa. Va ser un dels que no es va plantejar tornar al municipi per passar el confinament perquè, tot i que l'activitat es va reduir molt durant els mesos d'abril i maig i no treballava gaire, per a ell era més pràctic ser a París que no a Sant Joan. A més, la seva parella també viu a la capital francesa.

Tot i la decisió de romandre a França, el passat 28 d'abril va haver de venir a Barcelona per fer-se la revisió que tots els pilots han de passar anualment. Ja abans de pujar a l'avió, sabia que Espanya estava en estat d'alarma i no podria tornar de seguida. "Tenia clar que, a causa de la situació actual i els canvis de normativa constants, podria ser difícil tornar a París" explica. La intenció - abans de la pandèmia - era aprofitar el viatge per quedar-se un parell de dies a Sant Joan, amb la família. La cancel·lació de la majoria de vols el va fer canviar de plans i quedar-se'n catorze, fins l'11 de maig. "Abans de la pandèmia, hi havia entre deu i quinze vols diaris entre Barcelona i

París. En aquell moment, es van arribar a reduir a 2-3 per setmana. De totes maneres, no vaig patir gaire perquè sabia que en un moment o altre podria tornar" explica. Els tripulants d'avió han estat considerats serveis essencials durant l'emergència. "Sempre que acreditis que et desplaces per un motiu laboral, no estàs fent res mal fet i pots viatjar".

Durant els últims mesos, explica que els aeroports estaven absolutament buits, amb botigues i restaurants tancats. "Els vols que he agafat durant la pandèmia han anat, en general, força buits". El pilot explica que no hi ha cap regulació i només existeixen recomanacions pel que fa a la separació entre passatgers. "Les companyies intenten separar els passatgers tant com es pot - normalment deixant el seient del mig buit-. El que sí que és obligatori és portar la mascareta durant tot el vol" diu.

El santjoaní, tot i viatjar, no ha tingut por d'agafar el coronavirus. "Personalment, he tingut més por de contagiar-me anat a comprar al supermercat que no pas anant a treballar i viatjant. La gent compleix més les normes als aeroports que no a les botigues". Tot i que tenia clar que el risc d'infectar-se a Sant Joan era molt més baix que no el de París, on hi ha molta més densitat de població, les limitacions de mobilitat l'han fet preocupar una mica més del que és habitual, per la família i els amics. "De totes maneres, avui en dia, gràcies al mòbil i a les xarxes socials pots tenir contacte gairebé permanent", explica com a mesura habitual per salvar la distància, i més en aquests temps.

Com a anècdota, comparteix: "He vist força gent a qui se'ls negava la possibilitat de viatjar per no complir els requisits que han implantat els

diferents estats durant la pandèmia. La part positiva és que ara els avions arriben sempre a l'hora, o fins i tot abans del previst, cosa que no passa mai quan marxes de vacances".

Núria Sau a Hong Kong amb la mascareta posada

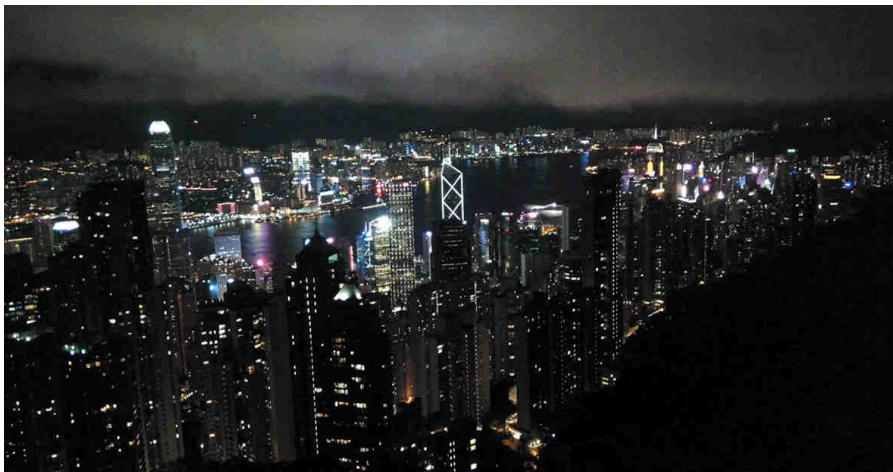
Núria Sau Viure a la Xina en temps de Covid

Entrevista feta el 25 de juny

La santjoanina Núria Sau fa un any i mig que viu a Hong Kong de forma ininterrompuda i no és la primera vegada, també hi va viure el 2017. Aquest cop, la vida a l'antiga colònia britànica ha estat especialment difícil per les protestes que van portar el caos a la ciutat i per l'arribada de la Covid-19, que va obligar a aplicar fermes mesures de seguretat mesos abans que la pandèmia posés Europa en risc. Tot i la incertesa, Sau diu que viure una moment històric com aquest, l'emociona.

A principis de 2020, quan la Xina patia greument les conseqüències de la Covid-19, vas plantejar-te deixar el país i tornar a casa?

Sí, quan tot va començar, em vaig plantejar si tocava tornar a casa, però la inèrcia em va fer quedar. Per any nou xinès vaig marxar a Filipines perquè creia que allà estaria més segura. Quan vaig tornar, no havia millorat gaire, tot estava tancat i la

Has patit per ells durant aquest confinament?

Sí, he patit per la meua família i pels amics durant tots aquests mesos. Crec que Europa no estava preparada, ni crec que ara ho estigui, pel que està passant i que, a més, la gent no s'adonava de la gravetat de la situació. Si no se segueix la normativa hi ha moltes més probabilitats de contagi que a llocs com Hong Kong, on tothom fa cas del que diu el Govern i s'adapta fàcilment a noves dinàmiques.

veritat és que van ser uns dies difícils però a poc a poc la situació va anar millorant.

Em feia patir la meua família i també m'hagués agradat veure'ls i que em donessin suport durant aquells dies, però era més segur per tots que em quedés aquí.

Quines mesures per evitar casos de contagi nous va aplicar el Govern?

A partir de les sis de la tarda es tancaven tots els bars i restaurants. Els comerços estaven tots tancats i només s'obrien els supermercats. La majoria de persones treballaven des de casa o, si era imprescindible anar a la feina, es feien torns perquè no s'acumulessin tantes persones. Fessis el que fessis, només et podies reunir en grups de quatre.

Aquí a Hong Kong es va aconseguir frenar el virus i es van relaxar les mesures. Ara hem tornat enrere; hi ha una cinquantena de casos nous cada dia. Per això, es tornen a aplicar les mesures que teniem al principi.

Per què vas decidir no tornar quan Espanya va decretar l'estat d'alarma?

Sincerament, no m'ho vaig ni plantejar. No sabia que Espanya es confinaria i aquí a Hong Kong s'estava tornant a poc a poc a la normalitat. No tenia massa sentit marxar lluny de la feina sense saber si podria tornar o no.

Vas tenir por de quedar-te tancada a Hong Kong sense poder tornar a Catalunya durant molt temps?

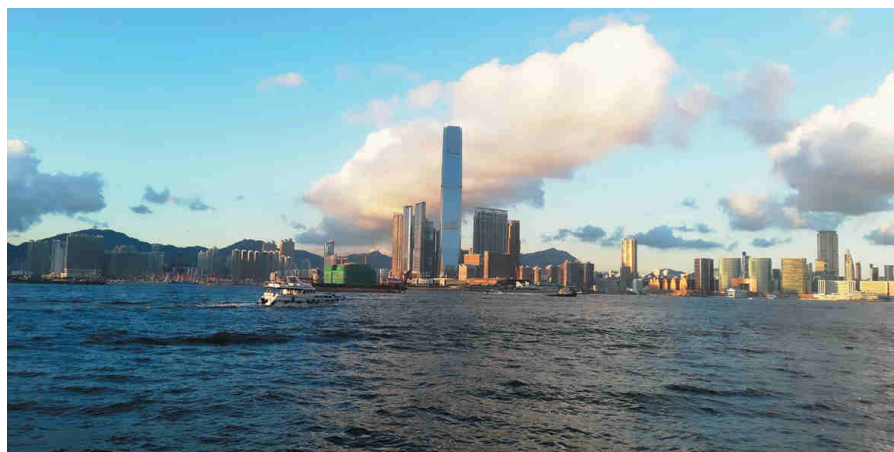
Com que tinc una feina estable aquí, no em feia por quedar-m'hi tancada. Ara ja ho sento una mica casa i estic acostumada a viure aquí. Quedar-me no em canviava la realitat diària. El que sí que em fa por és la situació política que es viu aquí. No se sap gaire com evolucionarà i viure la inestabilitat no fa massa gràcia. La Xina està imposant-se cada cop amb més força sobre Hong Kong.

Després d'haver-ho viscut en pell pròpia, vas poder aconsellar la teua família sobre com gestionar la pandèmia quan va arribar a Catalunya?

Una mica de consell sí que els vaig poder donar, sobretot els vaig dir que seguissin la normativa al peu de la lletra. Al principi s'ho agafaven molt a la lleugera, però crec que veure el que passava a Itàlia, tan a prop de casa, els va ajudar a prendre consciència de la gravetat del cas.

Quines creus que han estat les diferències principals en termes de gestió entre la Xina i Europa (Espanya en concret)?

Crec que les principals diferències de com ho ha gestionat cada país van molt lligades a les diferents mentalitats culturals i a com la població fa cas de la normativa que s'aplica des del Govern. La Xina va viure una situació semblant entre el 2002 i el 2004 amb l'epidèmia de la síndrome respiratòria aguda que va afectar greument el país. Després de l'experiència recent, estaven més preparats i mentalitzats per actuar millor i respectar qualsevol normativa implementada pel Govern, perquè sabien que si no ho feien, podia arribar a ser molt greu. A Europa crec que ens servirà de lliçó per replantejar-nos moltes coses i la forma com vivim, però no sé fins a quin punt ho recordarem en el futur i ens servirà per encarar noves crisis.

Temps de desconfinament, temps d'oportunitats per aprendre a conviure amb la natura

Un dels voltors que es va veure a Sant Joan durant el confinament. FOTO: Alba López

Aquesta situació tan especial que ens ha tocat viure, també és una bona ocasió per reflexionar sobre l'experiència excepcional viscuda aquests darrers mesos. Durant els dies de confinament, hem vist com la natura recuperava el seu espai i fins i tot visitava el nostre espai urbà. Els casos més espectaculars han estat els taurons vora les platges o els cabirols i senglars passejant pel mig de pobles i ciutats, però també la vegetació que ha ocupat part d'aquest espai urbà on abans no hi era present. Segurament és el resultat de la convergència de dues circumstàncies:

- Per una banda, el fet de coincidir amb la primavera, època d'arribada dels ocells migradors i en la que tots els animals estan

més actius perquè han de preparar el niu i alimentar les seves cries, i la vegetació està en el seu màxim creixement.

- I per l'altra, a conseqüència del confinament, la disminució de la pressió humana sobre el medi natural, amb menys soroll, menys vehicles, menys gossos, menys accés a zones vulnerables, absència de cacera..., entre moltes altres actuacions humanes que interfereixen amb la natura. Aquesta disminució de la pressió humana ha permès que la fauna se senti més còmode i segura i s'atreveixin a deixar-se veure en indrets on abans no freqüentaven, i alhora, que la vegetació hagi crescut de forma exuberant i s'hagi recuperat en zones abans degradades.

Segurament la suma d'aquestes dues circumstàncies ha facilitat l'expansió d'aquestes espècies, tant de flora com de fauna, i el seu èxit reproductiu, fent-se així la natura més propera a nosaltres. Els estudis de seguiment de flora i fauna salvatge, que ja es poden fer a partir d'ara amb el desconfinament, ens permetran saber fins a quin punt aquest factor humà ha estat decisiu i si realment hi ha hagut una recuperació del nostre entorn natural, ja que es podran comparar amb les dades recollides en anys anteriors. Si es confirma aquesta recuperació, cal preguntar-nos quin model de convivència amb la natura volem, ja que el desconfinament pot ser una oportunitat per aprendre a conviure de forma més

respectuosa amb la natura i gaudir-ne, o bé pot ser un perill per la mateixa natura, ja que certes actituds que podem prendre, per les mateixes ganes i necessitat de sortir al medi natural, poden provocar la mort d'animals massa confiats, ja sigui per atropellaments, atacs per gossos o per l'acció directa de les persones, així com la degradació d'entorns vulnerables per l'erosió i l'excés de deixalles, entre altres efectes adversos per males praxis humanes.

Està a les nostres mans decidir quin model de relació amb la natura volem establir ara i en el futur. Si realment la disminució de la pressió humana ha afavorit la recuperació del nostre entorn natural, no ho espatllem ara de cop amb un desconfinament mal portat. Potser ens hauríem de plantejar aprendre a conviure més estretament amb la natura, respectant els diferents hàbitats i espècies, per tal de gaudir-ne també nosaltres. I per assolir-ho,

cal que prenguem consciència de les nostres actituds envers l'entorn natural. El desconfinament pot donar-nos aquesta oportunitat de gaudir de la natura al costat de casa i en sintonia amb les nostres activitats quotidianes i de lleure. Tot depèn de nosaltres.

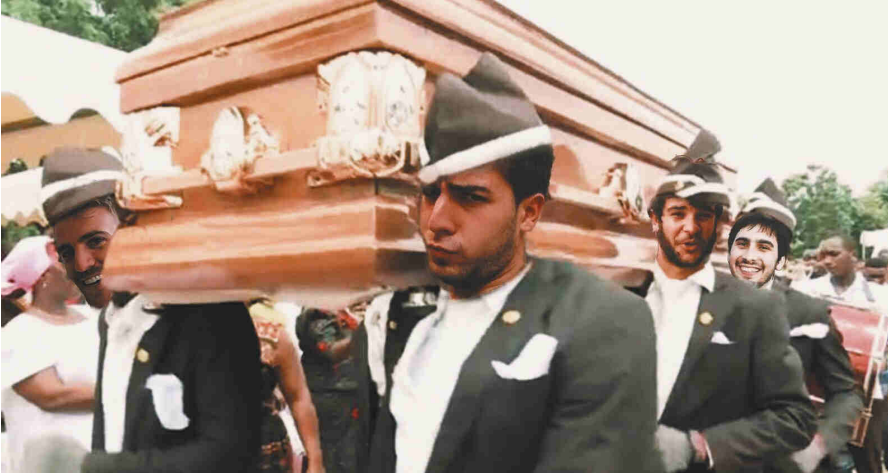
Xavi Bachero, educador ambiental del CEA Alt Ter

Aquest text es va publicar el 5 de juny, el Dia Mundial del Medi Ambient.

De dalt a baix, i d'esquerra a dreta: Un llangardaix, una llisona, un coralet i un escurçó FOTO: CEA Alt Ter

Sant Joan de les Abadesses en guerra a la xarxa

Fotomontatge amb els amics de l'Oriol Costa portant el seu taüt després que el finalista fos eliminat del joc.

SantJoanAbWarBot és el compte de Twitter on, des del dimecres 29 d'abril i fins al dijous 7 de maig, es va disputar la primera batalla fictícia a la xarxa. Cada hora en punt, a partir de les 11 del matí i fins a les 12 de la nit, es publicava un tuit amb qui havia "mort" i a mans de qui. Durant la primera jornada, es van eliminar un total de 14 participants, una xifra de baixes que es va repetir cada dia fins que l'Èlia Vallejos s'alçava com a campiona del torneig.

La modalitat està inspirada en la creació de Michael O, un programador italià que durant aquest confinament va obrir dos comptes a Twitter (WorldWarBot 2020 i GuerraCivilBot 2020) que van captivar l'atenció de milions d'internautes. L'èxit d'aquestes batalles fictícies entre països i comunitats va impulsar la creació d'altres comptes com Famous Spanish War Bot, on es disputava una batalla entre personatges famosos d'Espanya. Inspirades per aquest últim perfil i tot l'enrenou que ha generat, la santjoanina Carla Garcia-Marrón i la seva parella, van començar a treballar per portar el joc a Sant Joan de les Abadesses. El joc funcionava a partir d'un algoritme dissenyat per la parella

de Garcia-Marrón amb codi Python que escollia cada hora dos participants a l'atzar i publicava un tuit enfrontant-los amb el format següent: "*Tal persona ha matat a tal altra, queden tants participants*".

El joc va tenir tan bona acollida entre els habitants de Sant Joan que ja s'està preparant la segona edició. "Hem de dir que estem molt contents de la gran acceptació que ha tingut per part del poble. S'han apuntat més de 120 persones de tots els rangs d'edat. No pensàvem que arribaríem a tanta gent" expliquen les impulsores. I els comentaris, en tractar-se de persones conegudes entre sí, no es van fer esperar. El primer eliminat va ser DJ Limonetty,

conegut a Sant Joan per posar la banda sonora a les nits de la majoria de celebracions municipals. Emma Guillamet, executora de l'incident, és una de les integrants del tradicional Ball dels Pabordes. Una relació que va fer fluir la imaginació dels usuaris que associaven aquesta venjança de l'atzar, a la versió remesclada que el DJ va fer de la *Marxa de les Pabordesses*. "Emma Guillamet ha matat a DJ Limonetty mentre posava el remix dels pabordes la nit de cap d'any", publicava l'usuari @chekspirarla i obria el fil de comentaris.

Captura d'una de les converses generades a twitter

Fotomontatge amb Èlia Vallejos proclamant-se vencedora del WarBot

Temps d'epidèmies. El còlera i la grip espanyola a Sant Joan de les Abadesses

Mesures preses pel Servei d'Estudis Sanitaris de la Mancomunitat de Catalunya per a evitar contagis de la grip.

Probablement, cap de nosaltres imaginava que en aquest temps ens tocaria viure una pandèmia que ha afectat profundament les nostres vides i les de pràcticament tota la humanitat. Les epidèmies han estat una constant al llarg de la història i han afligit repetidament Sant Joan de les Abadesses. Aquest no és el lloc per a un estudi sistemàtic i aprofundit de les diverses epidèmies que han afectat la nostra vila, cosa que requeriria un extens treball arxivístic que aniria molt més enllà d'un article divulgatiu. Per això ens centrarem en les epidèmies més greus que van afectar la vila durant els segles XIX i XX: el còlera i la "grip espanyola", i en deixarem al marge altres epidèmies que històricament van ser també molt greus. Només recordar, a tall d'exemple, la pesta negra o bubònica, que va assolir tot Europa

al s.XIV delmunt una gran part de la població. Segons Pau Parassols, el pas de la pesta negra deixà Sant Joan només amb 50 famílies. També tingueren una notable afectació una epidèmia o sèrie d'epidèmies entre 1651 i 1652. A través de les resolucions capitulars podem conèixer les mesures de vigilància, control i aïllament que es prengueren per tal que no arribés a la vila, i la creació d'una "junta de morbo" per controlar-la. En els segles XIX i XX hi hagueren brots benignes de malalties com el dengue, xarampió o la verola, però cap d'ells comparable al còlera i a la grip espanyola.

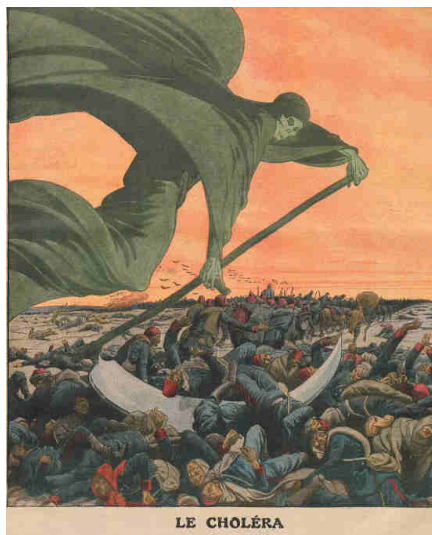
LES INVASIONS DE CÒLERA DEL SEGLE XIX

El còlera s'expandia fonamentalment per la manca de mesures d'higiene i de potabilització de l'aigua. No tenim

dades de com afectà Sant Joan el gran primer brot, que va començar a Europa el 1831, però sí que tenim coneixement de contínues peticions de pregàries que es demanaven per part del Rei i del bisbe per tal que no arribés, de 1831 a 1834. El còlera d'aquell any ens deixa una curiositat interessant sobre com afectà la carrera musical de Jaume Nunó. Cap al maig de 1834 la seva mare, Magdalena Roca, esporuguida per la por al contagi va decidir marxar a Barcelona amb el petit Jaume, de 9 anys. El cas és que poc després d'instal·lats allí, ella s'infectà de còlera i hi morí, deixant orfe el seu fill.

El següent gran brot de còlera s'esdevingué el 1854. L'afectació a la comarca fou important, especialment a Ripoll hi hagueren uns 400 morts, un 12% de la població. En canvi, sembla que la incidència a la Sant Joan fou més aviat lleu, amb poques infeccions i defuncions. El 28 de setembre es feu una exposició extraordinària del Santíssim Misteri i el 15 d'octubre es cantà un Te Deum en acció de gràcies per la benignitat del brot.

En canvi, l'afectació de la invasió de 1885 fou severa. Aquest brot el tenim ben documentat gràcies a les nombroses referències a la premsa de l'època. A tot Catalunya moriren 7.312 persones, i en van resultar infectades 20.677. Un dels llocs amb més incidència foren alguns municipis del Ripollès. Sant Joan fou el poble

Il·lustració al·legòrica al còlera publicada al diari francès Le Petit Journal.

amb més víctimes mortals de la comarca, amb 78 defuncions, sobre 298 atacats (amb una taxa de mortalitat del 3.53% sobre la població i un 26,18% sobre els infectats). A Ripoll hi hagueren 103 atacats i 46 morts. Campdevànol, amb 103 atacats 39 morts, fou la vila amb la taxa de mortalitat més alta (6,88%). A Ogassa hi hagueren 245 atacats i 29 morts, i a Sant Pau 138 atacats, amb 21 morts.

El còlera s'escampà ràpidament per la comarca des de les mines d'Ogassa, on a finals de juliol van morir 2 miners que havien arribat de Cartagena. Els primers casos de Sant Joan foren declarats l'1 d'agost. La premsa informava que els estiuejants que havien pujat a la vila a la recerca d'aires sans es trobaven amb una situació molt complicada. L'alcalde es queixava que la manca d'una farmàcia a la vila feia que no es poguessin atendre amb rapidesa els infectats.

A finals d'agost, quan ja hi havia hagut més de 35 morts, s'acordà fer una exposició extraordinària del Santíssim Misteri durant 24 hores, a la qual no s'invità els pobles veïns per evitar aglomeracions i la propagació de l'epidèmia. La presidí el bisbe de Vic,

però el seu acompanyant, Mossèn Jaume Serra, hi va contraure el còlera i morí a Vic uns dies després.

El 23 de setembre es va donar per acabat el brot a la vila. És curiós que, malgrat que diàriament s'anaven donant xifres oficials d'atacats i de defuncions hi hagué, com avui dia, un important ball de xifres, i fins i tot algun diari publicà que hi havia hagut unes 300 defuncions a la nostra vila, notícia que va haver de ser desmentida per altres diaris. Les dades que hem proporcionat anteriorment són les que es van publicar al Butlletí Oficial de la Província el 5 de maig de l'any següent, un cop fet el recompte definitiu.

LA GRIP ESPANYOLA DE 1918

«Ara, finalment, dona gust de viure a Catalunya. La unanimitat és completa. Tothom està d'acord. Tots hem tingut, tenim o tindrem, indefectiblement, la grip», escrivia Josep Pla l'any 1918. Aquell any arribà a Europa una gran pandèmia de grip que causà estralls a tot el món: s'estima que causà una mortalitat d'entre 20 i 40 milions de persones, amb una alta taxa de mortalitat infantil. Sembla que l'epidèmia començà als Estats Units i arribà a Europa via els soldats que venien a combatre a la Guerra Gran. El nom de "Grip espanyola" prové del fet que, en ocórrer durant la Primera Guerra Mundial, els estats amagaven les dades sota secret per tal que l'enemic no en tingués coneixement i no desanimar els soldats propis. D'aquesta manera, pràcticament totes les informacions de la grip sortien d'Espanya, que era un estat neutral.

A l'Estat la grip arribà el 1918 i es va

expandir ràpidament, amb una primera onada cap al mes de maig i una segona uns mesos més tard, més virulenta, que fou la que arribà a Sant Joan. El mes d'octubre ja hi havia molta preocupació a la vila per la situació a Barcelona i als municipis propers. En aparèixer els primers casos, de caràcter benigne, es començaren a fer pregàries al Santíssim Misteri. A Olot suspensien les fires de sant Lluç. A finals de mes ja es donaren casos greus i alguna defunció a la Colònia Jordana.

El 5 de novembre l'alcalde Joan Roqué publicava un ban amb l'acord de la Junta local de Sanitat, pel qual s'obligava els veïns a tenir nets els corrals de bestiar que encara llavors existien als edificis, a tenir les habitacions netes i a escombrar i regar les voreres i el tros de carrer de davant de les cases i patis cada dia abans de les 8 del matí. Tot això amb l'advertiment de multes que podien anar d'una a cinc pessetes.

A finals de novembre la situació semblava controlada, amb 5 defuncions durant el mes i una trentena d'infectats, però pels volts de Nadal la situació empitjorà bruscament, amb molts atacats -cap uns 300- i diversos morts. Gairebé a cada casa hi havia algun malalt i en algunes morien diversos membres de la família. A la Junta de Sanitat local del 29 de desembre el doctor Ferran Satorra exposava que havia observat un augment de casos després del cap de setmana i que sospitava que podia ser causat per contagis produïts en els balls públics i en el cinema. La junta va acordar la prohibició dels balls fins nova ordre i que les sessions de cinema no duressin més de 2 hores, passades les quals calia desinfectar i ventilar el local durant una hora.

Il·lustració satírica publicada a l'Argentina sobre les mesures de profilaxi davant de la grip espanyola (octubre de 1918).

L'atenció als malalts era molt precària: el doctor Ramon Capell, cap local de sanitat, també havia caigut malalt i l'únic metge, el doctor Satorra, estava desbordat per la situació. Es va haver d'acudir al doctor Pau Monells, de Camprodon, per a reforçar-lo. A més, no hi havia tractaments efectius, i tots eren a base d'herbes i remeis casolans.

A la reunió de la Junta de Sanitat del 31 de desembre es va prendre l'acord que a les escoles el temps de classe es repartís en 45 minuts de lliçió i 15 d'esbarjo fora del local, temps durant el qual es procediria a la seva ventilació. Al mateix temps, es va demanar a Governació que remetés clorur de calci, sofre en barres, sulfat ferrós, pastilles de formalina i una làmpada per la combustió.

Amb tot això, la situació econòmica de moltes famílies, amb malalts i difunts, era molt complicada, en un temps en què pràcticament no hi havia ajudes ni subsidis oficials. Es va crear una subscripció que cercava fons entre veïns del poble i a Barcelona per a socórrer els casos de més necessitat. Acabada la pandèmia, la comissió que gestionava aquesta subscripció reté comptes de

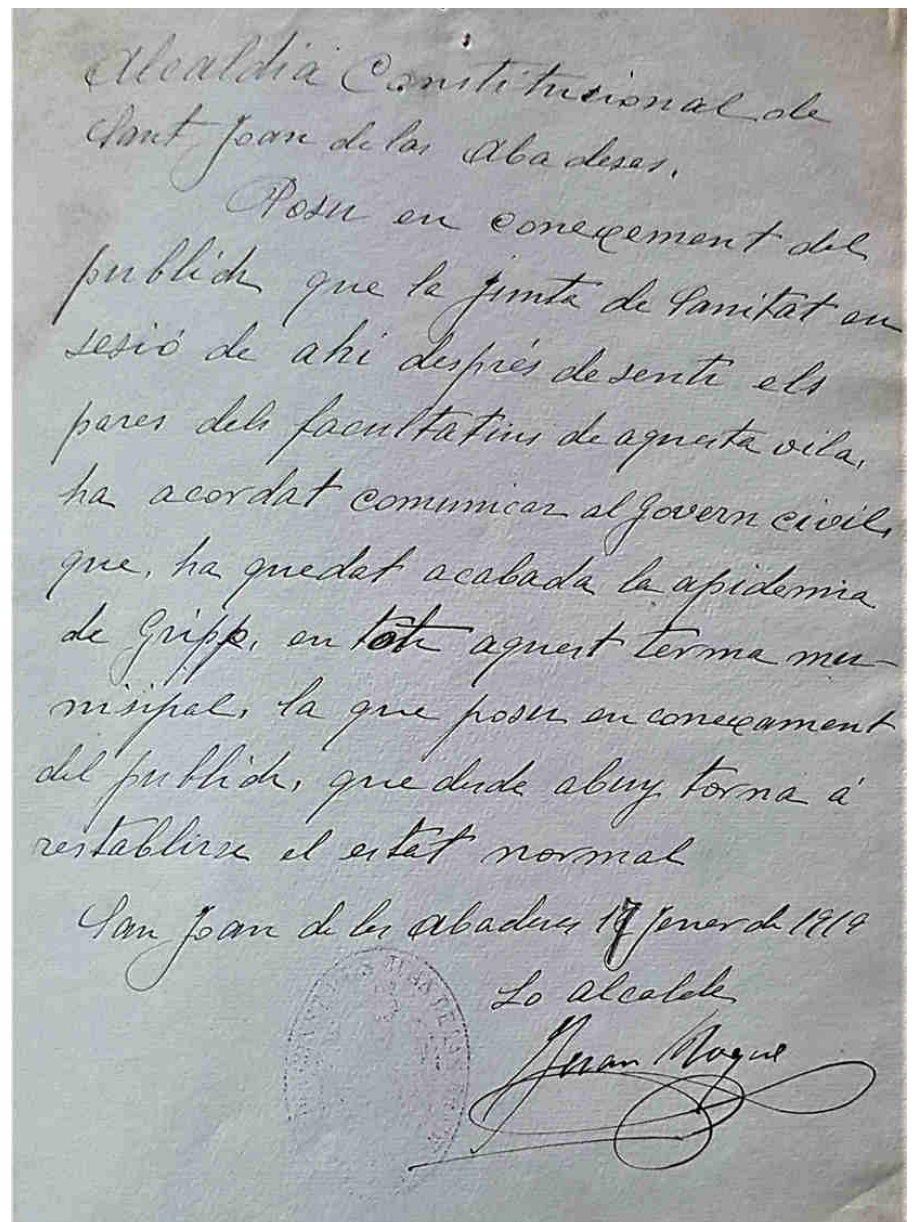
la seva gestió en una sessió pública que es va celebrar a les escoles.

El 9 de gener de 1919 semblava que la pandèmia remetia, però tot i així, l'endemà encara enterraren tres víctimes. El 16 de gener es donà oficialment per acabada al terme municipal i es comunicava aquesta situació al Govern Civil. "Desde abuy torna á restablirse el estat normal", escrivia l'alcalde adreçant-se a la població: la "nova normalitat", com si diguéssim, tot i que no tenim constància, per exemple, que fàbriques i comerços haguessin tancat portes. Aquell 1919 hi hagué encara

L'antic Hospital de Sant Vicenç, més tard hospital civil, a cura de les Germanes Carmelites, la primera dècada del s.XX. (Foto: AHMSJ – Col·lecció Picola)

un rebrot important, la tercera onada de grip, que sembla que no arribà a afectar a la vila.

Comunicació de l'alcalde Joan Roqué el 17 de gener de 1919: "La Junta de Sanitat, en la sessió de ahí (...) ha acordat comunicar al govern civil que ha quedat acabada la epidemia de la grippe en tot aquest terme municipal". (AHMSJ)

El confinament interpretat per Joan Pous, membre del Grup Fotogràfic Abadesses